

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

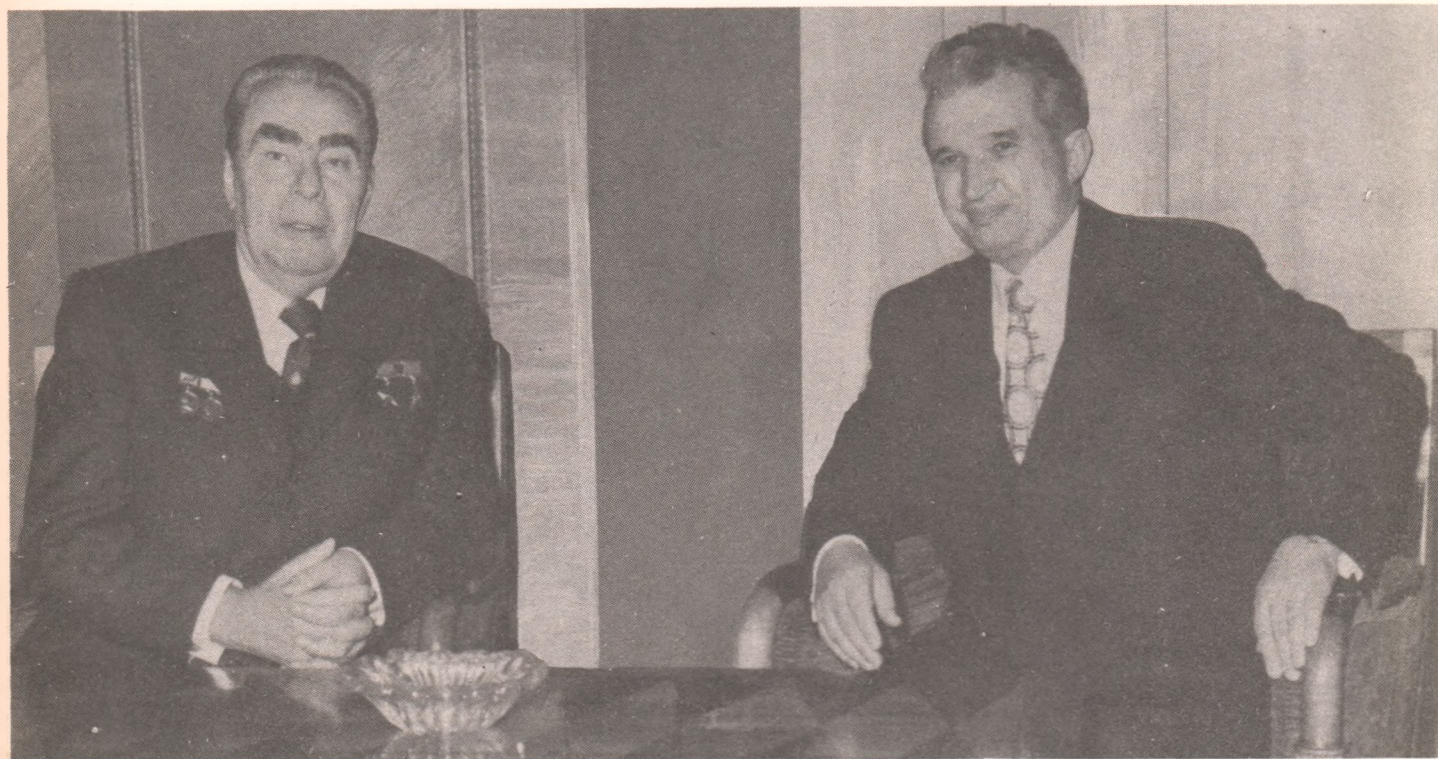
platformele industriale

Numărul 47 ● Vineri 26 noiembrie 1976

Eveniment de mare însemnătate în dezvoltarea și adâncirea tradiționalelor legături frățești,
a colaborării dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre țările și popoarele noastre

VIZITA TOVARĂȘULUI LEONID ILICI BREJNEV secretar general al Comitetului Central al P. C. U. S.

Aspect din timpul convorbirilor

Hora prieteniei, imagine-simbol a prieteniei frățești dintre popoarele română și sovietică

Doi ani

de la cel de-al XI-lea

Congres al partidului

PRIND VIAȚĂ HOTĂRÎRI ȘI TEZE DE INESTIMABILĂ VALOARE

SE ÎMPLINESC. În aceste zile de noiembrie, doi ani de la desfășurarea lucrărilor celui de al XI-lea Congres al partidului, eveniment de istorică importanță pentru partid și întreaga noastră țară. Privirile oamenilor muncii au fost așintite în acele zile cu mândrie și deplină încredere spre înaltul for al comunistilor, care în spiritul concepției revoluționare despre lume și viață, al politicii interne și internaționale al partidului nostru, al celor mai nobile năzuințe și aspirații ale poporului român a sintetizat experiența dobândită în procesul făuririi noii societăți și a stabilit direcțiile fundamentale ale dezvoltării patriei pentru o lungă perioadă istorică.

Privind retrospectiv memorabilul eveniment politic desfășurat cu doi ani în urmă, apare și mai limpede reliefată însemnătatea excepțională, politico-teoretică și practică a liniei strategice și a direcțiilor generale de acțiune elaborate de Congres în vederea continuării, pe trepte superioare, a transformării revoluționare a societății noastre, edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la construcția comunismului pe pământul României. La elaborarea și fundamentarea acestor direcții de acțiune și obiective tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și-a adus, și de această dată, o contribuție de o inestimabilă valoare, fertilizând și potențând eforturile poporului român pentru făurirea în mod liber și conștient a propriului său destin.

A fost adoptat atunci **primul Program al Partidului Comunist Român**, cartă ideologică fundamentală a partidului, document de o înaltă ținută teoretică, ce a întrunit adevărată deplină a întregului partid și popor. Făcând o retrospectivă sintetică a existenței poporului român, reliefind, în spiritul socialismului științific, rolul maselor largi populare în lupta îndelungată și grea pentru progres social, împotriva exploatării și asupririi sociale și naționale, a dominației străine, pentru apărarea ființei sale, a libertății și neatinării, pentru o viață mai bună, mai demnă, aplicând creator adevărurile marxist-leniniste universale valabile la condițiile istorice, sociale și naționale concrete ale României și fundamentând astfel științific principiile de bază ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, ca fază superioară a socialismului, o serie de procese esențiale ale trecerii spre comunism și trăsături ale fizionomiei orânduirii comuniste, Programul adoptat de Congres a înarmat cu o perspectivă revoluționară clară întregul partid și popor în marea operă pe care o desfășurăm. Generalizând teoretic experiența partidului și poporului nostru în lupta pentru transformarea revoluționară a societății, pentru edificarea unei noi orânduirii menită să asigure un înalt nivel de viață și civilizație pentru oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării, Programul partidului constituie totodată o însemnată contribuție a partidului nostru la dezvoltarea creatoare a învățaturii marxist-leniniste, a teoriei revoluționare contemporane.

În Program, în celelalte documente și hotărâri ale Congresului al XI-lea au fost elaborate și deplin fundamentate **idei și teze teoretice de o mare valoare** pentru asigurarea progresului economico-social al României. A fost definită **faza în care se află țara noastră**, ce făurește societatea socialistă multilateral dezvoltată dar care se află încă în stadiu de țară în curs de dezvoltare, pe această bază stabilindu-se programul dezvoltării accelerate, în ritmuri susținute, a economiei românești, în scopul înscrierii țării noastre cât mai repede în rândul statelor dezvoltate ale lumii, al asigurării tuturor condițiilor pentru punerea cât mai deplină în valoare a atributelor și trăsăturilor umanitare pe care le prezintă socialismul. A fost aprofundată concepția partidului nostru despre dezvoltarea economico-socială, pe baza planului național unic, despre dezvoltarea rațională și echilibrată a forțelor de producție în toate județele, României în scopul de a pune mai bine în valoare potenția-

lul material și uman al țării, de a asigura condiții echitabile și superioare de trai și civilizație pentru oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei. A fost definit și fundamentat modul de manifestare a contradicțiilor în economia socialistă, elaborându-se un amplu program de măsuri vizând perfecționarea continuă a relațiilor de producție din societate, lărgirea democrației economice și sociale în general, pentru afirmarea tot mai deplină în viața socială a principiilor eticii și echității socialiste, pentru realizarea în tot mai mare măsură a unor raporturi noi între membrii societății noastre, proprietari și producători ai mijloacelor de producție, bazate pe respect și colaborare, pentru înflorirea personalității umane.

Pornind de la unitatea dialectică dintre sarcinile naționale și internaționale ale partidului, un loc important în Program, în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în alte documente ale Congresului l-au avut analiza și aprecierea marilor schimbări ce au loc în viața social-politică a omenirii, a tendințelor dezvoltării mondiale și cursului evenimentelor internaționale, elucidarea teoretică a contradicțiilor fundamentale care se manifestă în lumea contemporană între clasele sociale, sistemele social-politice demonstrând cu convingere inevitabilitatea pieirii vechii orânduirii capitaliste și victoria istorică a societății noi, socialiste. În concordanță cu cerințele mersului înainte al societății umane, pe baza principiilor de respectare a suveranității și independenței naționale, neamestec în treburile interne, de schimburi și colaborare reciproc avantajoase cu țările socialiste, cu toate statele lumii, principii ce guvernează politica externă a României socialiste, au fost proiectate politica și activitatea externă ale partidului și statului nostru. Au fost evidențiate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu trăsăturile actualului raport de forțe de pe plan mondial, necesitatea instaurării unei noi ordini economice și politice în lume, conceptul românesc asupra acesteia stîrnind un puternic ecou, deosebite aprecieri și elogii în opinia publică internațională.

Dezbaterile purtate în forul suprem al partidului, documentele de o inestimabilă valoare teoretică și practică adoptate de Congres au evidențiat modul strălucit în care gloriosul nostru partid își îndeplinește mandatul încredințat de popor, caracterul științific, realist și creator al politicii partidului. Întruchipare a voinței și năzuințelor întregii noastre națiuni, Programul, întreaga politică a partidului reprezintă opțiunea de progres și civilizație a poporului român, care, liber, stăpîn pe soarta sa, luptă cu toată energia și pasiunea revoluționară pentru transpunerea neabătută în viață a sarcinilor și obiectivelor stabilite. Clasa muncitoare — clasă conducătoare în stat — țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — văd în Program, în politica partidului nostru călăuză lor de luptă și muncă, de afirmare multilaterală, de realizare a propriilor interese și idealuri, a propriei lor deveniri istorice.

Cei doi ani care au trecut de la Congres au confirmat pe deplin veridicitatea, judiciozitatea analizei stadiului de dezvoltare a României cit și a situației internaționale, a raportului de forțe pe plan mondial, direcțiile de acțiune și măsurile stabilite la Congres, în Program, în Directive, în celelalte documente în vederea asigurării progresului economico-social al României. Prin întreaga activitate politico-ideologică și cultural-educativă desfășurată la toate nivelele, sarcinile izvorite din documentele Congresului, ideile fundamentale ale Programului partidului au devenit larg cunoscute, constituind tot mai mult convingeri de muncă și viață, fiind aplicate cu entuziasm în practică.

Comuniștii, toți oamenii muncii s-au angajat cu înaltă responsabilitate și însuflețire specifice omului liber, descătusat de exploatare, stăpîn pe destinul său, la înfăptuirea Programului partidului. Au început deja să se culeagă roadele mănoase ale

acestei activități ce pune pe deplin în valoare caracterul științific, patriotic și internaționalist al politicii partidului nostru ce a primit investitura celui de al XI-lea Congres.

Cincinalul 1971—1975 — încheiat după Congres — noul cincinal a cărui înfăptuire a început, au constituit și constituie o **perioadă extrem de fecundă și dinamică pentru progresul multilateral al țării**, pentru dezvoltarea accelerată și calitativă a forțelor de producție, în scopul creșterii necontenite a nivelului de trai al întregului nostru popor. S-a demonstrat și se demonstrează astfel, odată în plus, capacitatea poporului român de a asigura, sub conducerea partidului, industrializarea țării, modernizarea agriculturii, dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei, progresul general al țării, înaintarea neabătută a României pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului. În realizarea acestor succese, în prefigurarea celor viitoare o importanță contribuție au avut-o, o au și urmează s-o aibă **știința și tehnologiile**, chemate să participe direct la rezolvarea problemelor dezvoltării economico-sociale, ceea ce pune și mai pregnant în valoare hotărârea Congresului al XI-lea care a stabilit ca întreaga dezvoltare economico-socială a României în anii 1976—1980 să fie caracterizată de puternica afirmare a **revoluției tehnico-științifice** în toate domeniile de activitate, cincinalul în curs fiind definit astfel cincinalul revoluției tehnico-științifice.

Ritmurile și proporțiile dezvoltării industriei se înfăptuiesc în conformitate cu prevederile stabilite. În acești doi ani a continuat cu pregnanță procesul de edificare a economiei moderne prin modificarea structurilor sale, dezvoltarea dinamică a industriei, introducerea cuceririlor tehnico-științifice în producție, asimilarea de produse noi. Corespunzător hotărârilor Congresului un accent deosebit se pune pe dezvoltarea ramurilor industrializante — industria electronică și electrochimică, mecanica fină, producția oțelurilor superioare, petrochimia ș.a. — care asigură promovarea progresului tehnico-științific, valorificarea superioară a potențialului, creșterea productivității muncii sociale.

Ca urmare a saltului produs în anii socialismului în modernizarea și dezvoltarea potențialului industrial al țării, întreaga producție industrială a anului 1980 a fost realizată în 1975 în circa 17 zile, nivelul anual din 1975 fiind egal cu producția obținută în întreg deceniul 1951—1960. Pe fondul consolidării rolului conducător al industriei în cadrul economiei, industria constructoare de mașini reușește să acopere în condițiuni tot mai bune, cea mai mare parte din necesarul economiei de instalații, mașini și utilaje, sporind potențele tehnice ale industriei și economiei românești în general. În anul 1975 industria siderurgică a produs astfel 9,5 milioane de tone de oțel, iar pînă la finele acestui an va produce aproape 11 milioane tone oțel; în 1980 se va ajunge la circa 17 milioane tone oțel, ceea ce, raportat pe locuitor, va îmbunătăți situația țării noastre în cadrul țărilor producătoare de oțel.

Se acordă o mare atenție cercetărilor geologice, descoperirii și valorificării unor noi surse proprii de materii prime și energetice, menite să asigure, în condiții tot mai bune, necesarul pentru creșterea producției industriale. În paralel cu aceste preocupări, o mare însemnătate se acordă dezvoltării și perfecționării industriei ușoare, producției bunurilor de larg consum, urmărindu-se satisfacerea tot mai bună a nevoilor populației. Edificatoare în acest sens sînt programele pentru creșterea și diversificarea producției bunurilor de larg consum, ce stabilesc sarcini și responsabilități concrete în aceste domenii, și care se realizează cu succes.

Sarcinile trasate de Congres agriculturii au găsit un larg ecou în rîndurile harnicei noastre țărăni și a mecanizatorilor. Eforturile făcute pentru modernizarea bazei tehnico-materiale, pentru valorificarea întregului potențial productiv al pămîntului, al zootehniei își găsesc o eficiență materializată în producțiile crescute obținute. Recent, cu prilejul Zilei recoltei, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că în acest an „**pe țară obținem cea mai mare producție de cereale din istoria României**”. În același timp, secretarul general al partidului a adresat tuturor lucrătorilor din agricultură chemarea de a face totul pentru sporirea producției la nivelul unităților fruntașe.

Este pe deplin pusă în valoare teza stabilirii în cadrul venitului național a unui raport judicios între consum și dezvoltare. Realizările din acești doi ani confirmă o dată în plus că în condițiile României, țară socialistă în curs de dezvoltare, această politică este singura rațională, fiind cerută de necesitățile obiective ale dezvoltării forțelor de producție din țara noastră, de revoluția tehnico-științifică și evoluția economică de pe plan mondial, de asigurarea astfel a creșterii neîntrerupte a nivelului de trai al poporului. **Amplul program de investiții** din cincinalul pe care îl străbatem, ca și cel de pe anul în curs ce se concretizează în intrarea în circuitul economic al țării a sute de noi capacități de producție industriale și agrozootehnice, în dezvoltarea și modernizarea bazei materiale a învățămîntului, științei și culturii, a sănătății, procese ce asigură și potențiază întregul nostru progres economico-social, au ca temelie tocmai e asemenea politică.

Fără îndoială că realizarea corespunzătoare a programului

de investiții impune, la toate nivelele, intensificarea eforturilor pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor, pentru darea în funcțiune la termenii stabiliți a tuturor obiectivelor și atingerea rapidă a parametrilor proiectați, respectarea disciplinei tehnologice, a ordinii și disciplinei, sincronizarea eforturilor constructorilor cu ale beneficiarilor și furnizorilor de utilaje etc. Exigențele dezvoltării noastre impun totodată ca investițiile să fie realizate într-un riguros regim de economie existentă încă importante rezerve în această direcție. Așa cum sublinia secretarul general al partidului este necesar ca organizațiile de partid să mobilizeze toate forțele pentru „**realizarea obiectivelor de investiții cu cheltuieli mai mici, cu consumuri mai reduse de materiale; să nu îngropăm oțelul-beton, cimentul și alte materiale în pămînt, ci să găsim soluții constructive mai ieftine, cu consumuri mai mici, ceea ce va duce la o economisire serioasă a mijloacelor financiare și materiale**”. Înfăptuirea acestor indicații de o mare forță politică și patriotică reprezintă un act de înaltă conștiință comunistă, ce se va măsura prin construirea a 160 mii locuințe în plus în acest cincinal, reflectînd semnificativ un aspect esențial al legăturii dintre sporirea eficienței dezvoltării și creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii.

În scopul sporirii eficienței în întreaga activitate economică, a creșterii venitului național și pe această bază a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii este necesară **sporirea accelerată a productivității muncii**, cerință subliniată cu pregnanță la Congresul al XI-lea al partidului. Ca urmare a preocupărilor intense în această direcție, în cincinalul 1971—1975 aproape 55 la sută din sporul producției industriale s-a realizat pe seama creșterii productivității muncii, iar în actualul cincinal productivitatea muncii în industrie urmează să crească cu circa 54 la sută, deschizînd noi căi și posibilități pentru propășirea țării.

În spiritul documentelor Congresului în acești doi ani, în perspectivă, s-a acordat și se acordă o mare însemnătate dezvoltării științei și culturii, perfecționării învățămîntului de toate gradele, integrării acestuia cu cercetarea și producția. De această orientare este legată organic creșterea gradului de creativitate a muncii sociale, valorificarea superioară a inteligenței naționale, în interesul introducerii largi și rapide a noului în producție, în întreaga viață socială.

O mare atenție a fost acordată procesului de îmbunătățire a repartizării teritoriale a forțelor de producție pe teritoriu. În cincinalul 1976—1980 este pregnantă orientarea ca județele mai puțin dezvoltate industrial să se dezvolte mai rapid decît industria și economia în general, astfel ca la sfîrșitul anului 1980 în fiecare județ să se obțină o producție industrială de cel puțin 10 mld. lei, desigur realizîndu-se și efervescența economică și socială pe care o aduce după sine acest obiectiv. În sensul dezvoltării armonioase a județelor țării acționează și legea privind recrutarea și repartizarea forței de muncă, recent intrată în vigoare, menită să asigure, în mai mare măsură decît pînă acum, utilizarea superioară a potențialului de forță de muncă din fiecare județ pentru dezvoltarea economico-socială superioară a acestuia.

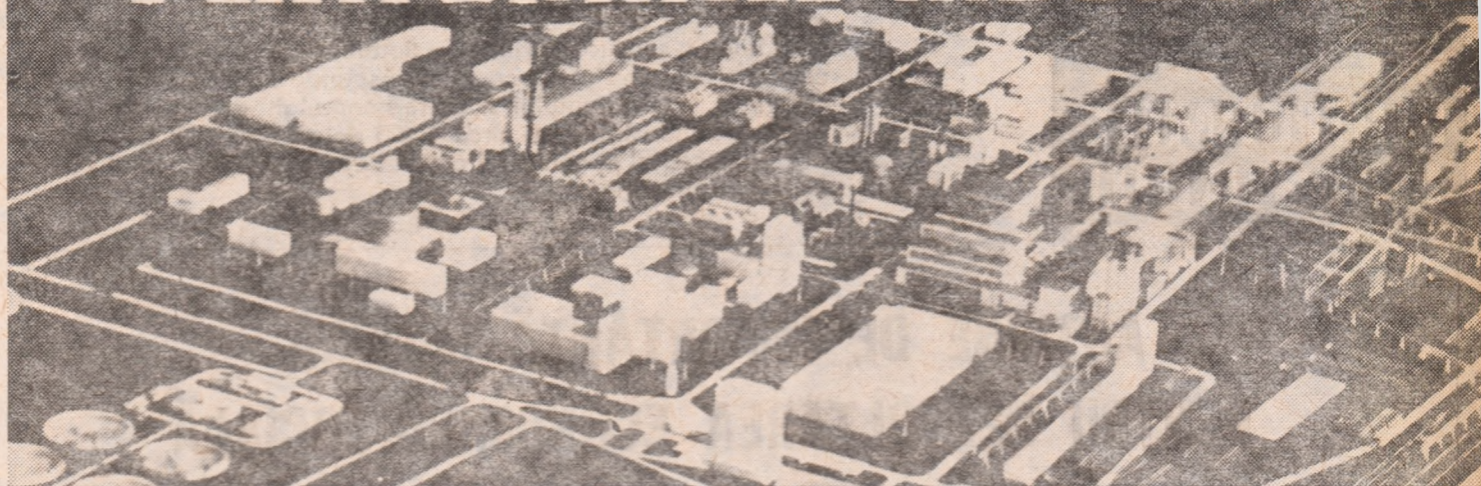
A crescut și crește participarea țării noastre la **diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale pe plan mondial**. În cincinalul 1971—1975, ritmul mediu anual de creștere a comerțului exterior a fost de 18,3 la sută, depășind ritmul de creștere a venitului național și al producției industriale. În actualul cincinal, volumul comerțului exterior urmează să sporească cu 90—101,4 la sută față de perioada 1971—1975 nivel ce depășește de asemenea ritmul de creștere a produsului social și a venitului național. În cadrul politicii de colaborare economică internațională țara noastră dezvoltă în primul rînd relațiile cu țările socialiste, participă, la înfăptuirea „**Programului complex**” în vederea egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor membre ale C.A.E.R. În acești ani s-au extins relațiile economice și de cooperare în producție cu diverse țări ale lumii, au fost încheiate numeroase convenții și acorduri pentru realizarea în cooperare a unor obiective economice.

Viața internațională, în care se succed cu repeziune importante schimbări și evenimente economice, politice și sociale, confirmă **justețea** aprecierilor Congresului al XI-lea cu privire la tendințele și fenomenele mondiale. Avînd ca referință documentele Congresului al XI-lea, întreaga activitate internațională a țării noastre, se bazează pe principiile colaborării și apropierii între popoare, ale lichidării oricărui gen de discriminare în raporturile dintre state și națiuni, salvagărdării păcii, stopării cursei înarmărilor, statornicirii deplinei egalități în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța în raporturile dintre state. În acești doi ani partidul și statul nostru,

Constantin MATEI

(Continuare în pag. 24)

PLATFORMELE INDUSTRIALE

Un concept cu ample rezonanțe economice și sociale

În fundamentarea strategiei de dezvoltare a României socialiste, conducerea partidului nostru, personal secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au elaborat numeroase concepte de mare valoare teoretică și practică. Între acestea, concepția de largă perspectivă teoretică și practică privind sistematizarea și dezvoltarea în profil teritorial și a localităților prezintă o importanță deosebită în procesul proiectării și construcției economico-sociale. De asemenea, conceptul de dezvoltare a unor platforme industriale integrate prezintă un interes aparte, nu

numai sub raportul virtuților sale în cadrul sistematizării, al modului de inserare a industriei și a funcțiilor sale în peisajul urbanistic și în funcțiunile specifice ale acestuia, realizând un echilibru între necesitatea „separării” unor activități industriale pe un anumit teritoriu al orașului și păstrarea tuturor legăturilor organice indispensabile cu acesta. El prezintă o soluție cu multiple valențe economice, de eficiență și funcționalitate, care creează imense posibilități de creștere a eficienței investițiilor, de reducere a costurilor acestora, de folosire cât mai rațională a terenurilor, de economisire a unor importante cheltuieli de producție etc., etc.

Definirea științifică, originală a caracteristicilor platformelor industriale a fost făcută de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, pornind de la realitățile și necesitățile economiei noastre naționale în plin avânt, de la imperativul unei înalte eficiențe a dezvoltării economico-sociale. Platforma industrială nu reprezintă doar o simplă amplasare a unităților. Ea constituie un concept de sistematizare a dezvoltării, un concept economic, tehnologic, de producție, de organizare și conducere, ca și de soluționare a unor probleme sociale privind cadrul de muncă și de viață al oamenilor muncii, concept în care se integrează, într-un sistem coerent, o multitudine de relații, legături funcționale, criterii și numeroase exigențe care le asigură inserarea lor în condiții optime în viața econo-

„În realizarea tuturor construcțiilor se va ține seama de prevederile programului de sistematizare, de necesitatea dezvoltării unor orașe și centre rurale moderne, a realizării unor zone industriale care să asigure folosirea eficientă a căilor de comunicații, a apei, canalizării și energiei în condiții cât mai economice”.

(Din Programul Partidului Comunist Român)

mico-socială a țării, o bună funcționare, în condiții de eficiență economică și socială ridicată.

Considerate ca suprasistem în raport cu unitățile ce le compun, platformele implică existența unor relații de cooperare între acestea pe planuri multiple; ca subsistem al localităților, ele presupun relații de cooperare, de intercondiționare cu celelalte zone urbane; apar, de asemenea, relații cu conținut nou între platformele industriale și sisteme mai largi – de localități, de alimentare cu energie electrică, căi de comunicații etc. Totodată,

ele pun probleme specifice de planificare, organizare, conducere, care necesită o cercetare atentă și soluții corespunzătoare.

Sarcinile stabilite de recenta Plenară a C.C. al P.C.R., în legătură cu accentuarea cooperării în industrie, cu folosirea rațională a fondurilor de investiții printr-o judicioasă dimensionare și reducerea consumurilor de materiale în construcțiile industriale, prezintă numeroase implicații în conceperea și proiectarea platformelor industriale.

Grupul în acest număr tematic analizează principalele componente, exigențe și implicații ale conceptului de platformă industrială, ca un concept avansat atât de creștere economică, cât și de dezvoltare economico-socială în general, ca și prezentarea unor exemple concrete, precum și puncte de vedere, într-un cuvânt dialectică existentă între conceptele teoretice și politica practică de punere a lor în operă. „Revista economică” dorește să deschidă o dezbateră – la care sînt invitați să participe specialiștii din diferite domenii de activitate, practicieni, teoreticieni, organizatori, proiectanți specialiști în inginerie tehnologică, economiști, sociologi, și alte categorii de cititori – în scopul de a pune în evidență experiența pozitivă, unele soluții eficiente în conceperea, proiectarea și exploatarea PLATFORMELOR INDUSTRIALE, ca și propuneri inovatoare, prin care se pot realiza o mai puternică integrare, o organizare și funcționare mai eficientă a acestor platforme.

- De la concept la soluții practice
- Organizarea și conducerea: necesitatea unor forme specifice
- Ce arată exemplul concret a trei platforme industriale

- Condiții de amplasare a viitoarelor obiective în zonele existente
- Avantajele concentrării și continuității în activitatea constructorilor
- O sinteză a propunerilor

PLATFORMELE INDUSTRIALE

● O concepție unitară științifică, originală ● Criterii de eficiență ECONOMICĂ și SOCIALĂ în amplasarea în teritoriu a noilor obiective productive ● Virtuțile economice și sociale ale unui concept de avangardă : folosirea rațională a terenului, a utilităților, a secțiilor auxiliare, a dotărilor social-culturale ● Cine coordonează, cine conduce, cine răspunde ? FUNCȚIILE coordonatorului, proiectantului și antreprenorului general ● 170 de platforme industriale cu circa 1 400 de obiective ● Cum se reflectă conceptul în contextul concret al cincinalului actual : 30 de NOI platforme industriale.

ACȚIUNE DE IMPORTANȚĂ MAJORĂ PENTRU DEZVOLTAREA ECONOMICĂ-SOCIALĂ

ÎN CONCORDANȚĂ cu obiectivul fundamental prevăzut în Programul Partidului Comunist Român — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism, în Planul național unic pe perioada 1976—1980, care reprezintă al doilea cincinal al acestei etape strategice, s-au prevăzut ample măsuri pentru accentuarea procesului de dezvoltare economico-socială echilibrată a tuturor județelor și de sistematizare a teritoriului, asigurându-se condițiile de bază ale unui progres multilateral al țării, pentru creșterea în continuare a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, pentru ridicarea nivelului de civilizație în toate zonele și localitățile țării.

Repartizarea teritorială judicioasă a forțelor de producție este singura alternativă pentru înfăptuirea unei egalități economice reale între toți membrii societății, pentru creșterea generală a nivelului de trai, potrivit unei concepții unitare, științifice de sistematizare și planificare a dezvoltării tuturor activităților economico-sociale pe teritoriu — concepție originală, la a cărei elaborare și promovare principalul merit revine tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R.

Din acest punct de vedere, o importanță deosebită o prezintă elaborarea și îmbunătățirea schițelor de sistematizare și a programelor de dezvoltare economico-socială a tuturor județelor, orașelor și comunelor, amplasarea obiectivelor economice, organizarea și sistematizarea zonelor și platformelor industriale.

ELEMENTUL determinant în realizarea acestei politici îl constituie astfel de amplasare rațională pe teritoriu a noilor obiective economice, care să țină seama atât de criteriile eficienței economice, cât și de cele sociale, de numeroșii factori social-politici implicați. Astfel, elemente de opțiune cum sînt apropierea industriei cu producție voluminoasă de sursele de materii prime și de zonele de consum, utilizarea intensă și economică a căilor de transport, valorificarea potențialului științific al centrelor universitare pentru industriile cu tehnică de vîrf ș.a. sînt judicios corelate cu necesitatea ridicării nivelului de industrializare a județelor mai puțin dezvoltate, creării de noi locuri de muncă în județele care dispun de resurse umane și materiale insuficient folosite.

Ritmul de dezvoltare a forțelor de producție pe teritoriul întregii țări rezultă pregnant din următoarele coordonate de bază ale programului de investiții din actualul cincinal :

- industria va primi — pentru crearea de noi capacități, dezvoltarea și modernizarea celor existente — fonduri de 580,5 miliarde de lei, reprezentînd 58% din volumul total al investițiilor ;

- în acești cinci ani vor fi puse în funcțiune peste 2 700 de obiective economice (industriale și agrozootehnice) importante ;

- cele mai mari creșteri relative ale efortului de investiții se localizează în județele actualmente rămase mai în urmă din punct de vedere economic și care vor trebui să-și mărească producția industrială globală de 4—5 ori, pentru a atinge în anul 1980 un nivel de cel puțin 10 miliarde de lei ;

- volumul și amplasarea pe teritoriu a investițiilor industriale constituie unul din factorii determinanți ce au fost avuți în vedere la repartizarea pe județe și localități a investițiilor pentru construcția de locuințe, dotări social-culturale și edilitare.

INDICAȚIILE de excepțională importanță date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia analizei amănunțite a schițelor de sistematizare ale municipiilor și orașelor, zonelor și platformelor industriale, a amplasării principalelor obiective economice și sociale prevăzute în cincinalul 1976—1980, s-au constituit în jaloane fundamentale ale orientării generale, de înaltă eficiență, a întregii acțiuni de sistematizare și dezvoltare economico-socială. Pe baza acestei orientări s-a desfășurat o acțiune de o amploare și complexitate fără precedent, pentru îmbunătățirea a numeroase studii tehnico-economice și de sistematizare pe baza unei analize deosebit de detaliate, pentru definitivarea propunerilor — acțiune la care și-au adus contribuția specialiști din ministere, centrale industriale, întreprinderi, institute de proiectare de ramură, proiectanți și sistematizatori etc., cu concursul organelor locale, al conducerii ministerelor și organelor centrale de sinteză. Programele de dezvoltare și schițele de sistematizare, dezbătute în adunări cetățenești, la care populația a făcut numeroase sugestii și propuneri, au fost analizate în cadrul conferințelor consiliilor populare județene și aprobate de Congresul deputaților consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare. Această a asigurat o participare largă, democratică a maselor la stabilirea coordonatelor dezvoltării în profil teritorial și îmbunătățirea cadrului de viață și de muncă în funcție de aspirațiile milioane de beneficiari.

Materializarea programului de investiții din actualul cincinal va face ca la finele anului 1980, circa 700 de localități ale țării să dispună de unități industriale de importanță republicană ; numai în mediul rural, în 400 de localități vor fi amplasate noi obiective industriale republicane sau agricole ; prin crearea de noi unități ale industriei locale de stat și cooperatiste, numărul localităților în care vor funcționa astfel de unități va ajunge la 2 900. Pe această bază se va crea și principala premisă a realizării prevederii ca în acest cincinal, 120 de localități rurale care întrunesc condiții favorabile să devină orașe agroindustriale.

AAMPLASAREA obiectivelor economice, problemă de bază în cadrul procesului de sistematizare și planificare a dezvoltării tuturor localităților și activităților economico-sociale pe teritoriul țării, și-a găsit pentru cincinalul 1976—1980 o rezolvare bazată pe o concepție avansată, în acțiunea de organizare de noi platforme industriale integrate și de dezvoltare și sistematizare a celor existente, într-o viziune unitară științifică, originală.

Potrivit sarcinilor trasate de conducerea superioară de partid și de stat, organele județene, împreună cu ministerele și institutele de proiectări au procedat, îndeosebi în cursul anului 1975, la stabilirea zonelor și platformelor industriale din diferitele localități și, în cadrul acestora, a amplasamentelor pentru obiectivele de investiții prevăzute a se realiza în cincinal. În acest scop au fost studiate, în prealabil, numeroase variante de amplasare a obiectivelor de investiții pe platforme industriale noi sau existente în cadrul perimetrului construit al localităților, al prevederilor schițelor și detaliilor de sistematizare avîndu-se în vedere integrarea utilităților și deservirilor comune.

Amplasarea obiectivelor și organizarea platformelor industriale au avut la bază analiza critică a situației existente, care prilej au fost relevate unele neajunsuri în modul cum

s-au realizat în trecut o parte din investițiile industriale. Astfel, au ieșit în evidență ocuparea unor suprafețe de teren exagerate, cu importante spații nefolosite în incintele actuale ale unor unități, cu distanțe mari între secții, implicând transporturi interne suplimentare și majorarea cheltuielilor de producție, ca și un echipament edilitar costisitor. Un număr destul de însemnat de unități construite în perioadele anterioare erau amplasate dispersat, izolat, fără posibilități de folosire în comun a unor utilități, ceea ce le-a obligat să-și rezolve fiecare în mod independent alimentarea cu apă, energie electrică și mai ales termică, racordurile de cale ferată etc. Situația unor unități pe terenuri în afara perimetrului construit al localităților a generat, de asemenea, un plus de cheltuieli și inconveniente în ce privește accesul, lucrările edilitare etc.

DIN ANALIZĂ a rezultat posibilitatea ca într-o serie de cazuri, în incintele actualelor unități și zone industriale să se amplaseze noi capacități, fără a ocupa teren în plus. Platforme cum sînt cea a municipiului Buzău, cea petrochimică din Pitești ș.a. primesc actualmente, în perimetrul existent, noi investiții de amplasare. S-au găsit, de asemenea, soluții că în cadrul unor zone industriale să se profileze câte o centrală termică pentru ca, prin mărirea capacității, să poată deservi în mod colectiv obiectivele noi. Prin restructurarea rețelelor de cale ferată, prin sistematizarea rețelelor de linii electrice aeriene cu reducerea numărului culoarelor ocupate, se eliberează suprafețe pe care vor putea fi construite noi hale de producție. În cazul zonelor situate în afara localităților (de exemplu la Oltenița), prevăzute inițial a se dezvolta pe terenuri agricole valoroase, au fost revizuite soluțiile de sistematizare, găsindu-se suprafețele necesare noilor obiective în perimetrul construit, în apropierea gării și a altor dotări din domeniul utilităților. Nu este deloc greu de imaginat ce sume imense de investiții și de cheltuieli în exploatare pot fi economisite pe aceste căi.

Desigur, toate deficiențele constatate, vădind lipsuri în concepția de sistematizare în ce privește situarea zonelor industriale și amplasarea obiectivelor, au făcut necesară reconsiderarea înseși a principiilor ce stau la baza stabilirii variantelor și a formulării deciziilor în această privință. **Noua concepție — realment științifică și relevind o abordare complexă a imperativului eficienței economice — relativă la organizarea de platforme noi și dezvoltarea celor existente, la amplasarea în cadrul acestora a obiectivelor industriale, are la bază indicațiile de neprețuită valoare, date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul examinării propunerilor de sistematizare, de amplasare a unor investiții (de pildă, pe platformele Tulcea, Bistrița, Zalău ș.a.), al vizitelor de lucru în județe.**

Conceptul de zonă sau platformă industrială, delimitat din punctul de vedere al organizării, exploatarei și funcționalității acesteia, a fost transpus într-un important act normativ — Decretul Consiliului de Stat nr. 70/1975, care completează Legea sistematizării din 1974.

Decretul prevede, în principal:

- gruparea obiectivelor industriale pe platforme — fapt ce conduce la un grad ridicat de organizare, bazat pe cooperarea largă dintre unități la rezolvarea în comun a unor probleme de funcționare;

- restringerea la strictul necesar și utilizarea eficientă a suprafețelor de teren afectate obiectivelor industriale;

- amplasarea obiectivelor industriale cu prioritate pe terenuri improprii sau cu eficiență agricolă redusă;

- desfășurarea pe verticală — ori de cîte ori este posibil — a fluxurilor și proceselor de producție;

- reducerea distanțelor dintre platformele industriale și zonele de locuit;

- gruparea și optimizarea rețelelor tehnico-edilitare pe baza unor scheme simple, cu trasee scurte, care să ocupe suprafețe minime de teren;

- comasarea sub organizare și administrare unică a obiecti-

velor subordonate aceluiași ministru în cadrul platformelor și concentrarea obiectivelor industriale din aceeași ramură sau din ramuri înrudite pe amplasamente comune;

- soluționarea unitară pentru întreaga platformă și în cooperare cu orașul a utilităților și serviciilor privind alimentarea cu energie electrică și termică, alimentarea cu apă și lucrări de canalizare, deservirea feroviară și rutieră, lucrările de apărare contra inundațiilor;

- deservirea în comun a unităților de pe platformă prin secții auxiliare unice de sculărie, matriterie, forje, aer comprimat, oxigen, reparații mecanice și electrice, întreținerea și repararea mijloacelor de transport intern etc.;

- organizarea unitară a unor dotări social-culturale — cantine, cămine și locuințe de serviciu, grupuri școlare profesionale, dispensar, club etc.

Decretul a introdus și măsuri de ordin organizatoric în vederea realizării în bune condiții a investițiilor de pe platforme. Astfel, pentru fiecare platformă se stabilesc un coordonator al activităților, un proiectant general, un antreprenor general. (De regulă, funcția de coordonator de zonă sau platformă industrială a fost preluată

de către consiliile populare județene sau al municipiului București, care au și rolul de sistematizator. În cazul unor platforme cu activitate omogenă din ramura extractivă, metalurgie, chimie, construcții de mașini, această funcție a fost trecută în sarcina ministerului titular de investiții cu ponderea cea mai mare sau care începe primul execuția lucrărilor în zona sau platforma respectivă.) De asemenea, se repartizează pe cîte un titular sarcinile de realizare și exploatare a utilităților și serviciilor comune pentru toate unitățile de pe platformă. (De exemplu: una din întreprinderi va or-

ganiza un atelier central pentru executarea reparațiilor curente și capitale obișnuite la tot utilajul mecanic și energetic de pe platformă; o fabrică de oxigen, care să aprovizioneze prin conducte sau recipiente celelalte întreprinderi; un atelier de tâmplărie pentru producerea și repararea întregului necesar de ambalaj din lemn al zonei.

Această individualizare și precizare a răspunderilor este — după cum s-a și dovedit în practică — de natură să asigure o bună coordonare, o soluționare eficientă a multiplelor probleme legate de crearea și funcționarea puternicelor complexe industriale.

ORGANIZAREA platformelor industriale în conformitate cu prevederile decretului a cuprins nu numai amplasarea grupată a obiectivelor, ci și repartizarea între unități a atribuțiilor și sarcinilor privind funcționarea cooperărilor în cadrul platformei; ca atare, cu prilejul elaborării actualului plan cincinal s-au adus perfecționări metodologice corespunzătoare acestui nou concept, în sensul că investițiile de folosință comună — surse și rețele de utilități și căi de comunicație — ce se realizează în cooperare și se utilizează de către beneficiarii din zona sau platforma industrială respectivă sînt cuprinse în planul aceluia titular de investiții care le realizează și exploatează, pe baza convențiilor încheiate între unitățile interesate, împreună cu coordonatorul de platformă.

În acest fel, organizarea și sistematizarea platformelor industriale, îmbunătățirea planificării și executării investițiilor conexe și a celor de folosință comună, corelată cu termenele de punere în funcțiune a obiectivelor pe care le deserveșc, aduc o contribuție importantă la perfecționarea activității de sistematizare și planificare teritorială.

Lucrările de amplasare a obiectivelor industriale prevăzute a se realiza în cincinalul 1976—1980 au cuprins organizarea și sistematizarea, în conformitate cu principiile menționate, a unui număr de 170 de platforme industriale cu circa 1400 de obiective importante; dintre acestea, circa 30 sînt platforme noi, amplasate în județe mai puțin industrializate. Astfel, s-au creat puternice platforme cu profil industrial complex, cum sînt cele de la Bistrița, Botoșani, Tulcea, Sfintu Gheorghe; se conturează mari bazine extractive în județul Gorj, în Munții Apuseni, în județul Caraș-Severin, exploatarea de sisturi bituminoase, grupind totodată și importante obiective energetice sau metalurgice; noi platforme cu profil de ramură pentru industria chimică, metalurgie, construcția de mașini.

Totodată, prin amplasarea de noi capacități pe platformele existente, prin dezvoltări ale unităților aflate în funcțiune se obține sporirea eficienței investițiilor pentru echiparea edilitară, făcute anterior.

Intrucît, cu excepția citorva puncte dispersate, zona Dunării este relativ slab dezvoltată din punct de vedere industrial, s-a urmărit, potrivit indicațiilor secretarului general al partidului, valorificarea avantajelor pe care le oferă această zonă — o cale de transport ieftin îndeosebi pentru materii prime din import și pentru expedierea produselor la export, posibilitatea de a atrage forță de muncă locală, facilități în alimentarea cu apă etc. — pentru dezvoltarea economico-socială a localităților riverane prin crearea de noi platforme puternice și dezvoltarea celor existente, pentru industrie cum sînt metalurgia, chimia (mari consumatoare de apă), construcțiile navale și alte sectoare ale construcției de mașini. Drobeta-Turnu Severin, Calafat, Corabia, Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița, Călărași, Tulcea — orașe vechi, dar odinioară lipsite de industrie — se înscriu astfel tot mai pregnant în avintul general al țării. Chiar și numai din aceste sumare enumerări ne putem face o imagine globală asupra importanței și rolului covârșitor pe care îl va juca procesul de sistematizare și dezvoltare echilibrată a tuturor zonelor și localităților țării, de crearea a unor puternice platforme industriale în județe și localități mai puțin dezvoltate, pentru progresul țării, pentru configurația pe care o va avea ea miine.

Mircea POPESCU
Vicepreședinte al Comitetului
de Stat al Planificării

(Continuare în pag. 16)

PLATFORMELE INDUSTRIALE

UNELE ASPECTE SPECIFICE ALE PROBLEMATICII ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII

Conceptie și obiective în dezvoltarea economico-socială în profil teritorial

PROGRAMUL P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, cartă fundamentală ideologică, teoretică și politică a partidului, scoate în evidență și preocuparea pentru perfecționarea conducerii și organizării dezvoltării economice și sociale, avînd la bază concepția materialismului dialectic și istoric, legile obiective ale dezvoltării sociale, experiența dobîndită de P.C.R. și de poporul român în transformarea revoluționară a societății românești.

Activitatea de perfecționare a organizării și conducerii pe baze științifice a economiei — factor important al creșterii economice — este concepută și orientată de către partid ca o pirghie de maximă importanță în realizarea obiectivelor strategice fundamentale ale construcției socialismului și comunismului, potrivit principiilor ce stau la baza perfecționării relațiilor de producție și a tuturor raporturilor sociale caracteristice orînduirii noastre.

În Programul partidului se arată că „în organizare și conducere trebuie să se țină seama de complexitatea și interdependența diferitelor sectoare și domenii ale vieții economico-sociale. Conducerea științifică trebuie să cuprindă toate problemele organizării societății”. În același document este prevăzută, printre direcțiile în care va acționa partidul pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate, și „sistemizarea teritorial-administrativă și economică, amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, asigurînd dezvoltarea proporțională a tuturor județelor și regiunilor, ridicarea gradului de civilizație materială a întregului popor”.

În abordarea sarcinilor care revin activității de sistematizare, trebuie avut în permanență în vedere că această activitate este concepută de partidul nostru ca o amplă și transformatoare acțiune economico-socială și urbanistică, menită să asigure repartizarea rațională și echilibrată a forțelor de producție, dezvoltarea armonioasă din punct de vedere economic și social-cultural al tuturor zonelor țării.

Amplasarea rațională, armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, orientarea fermă spre amplificarea ramurilor industriale moderne, a subramurilor și produselor „de vîrf”, constituie singura cale de creștere și modernizare a economiei noastre; dar o asemenea opțiune presupune mari și susținute eforturi de investiții.

Principalele elemente ce caracterizează politica de investiții în actualul cincinal :

- volumul investițiilor va fi de aproape 1 000 miliarde de lei (față de 544,7 miliarde de lei în cincinul 1971—1976) ;
- acumularea va reprezenta 33,5% din venitul național;
- orientarea de bază a investițiilor o va constitui dezvoltarea producției materiale;
- numărul obiectivelor principale ce vor fi puse în funcțiune se ridică la 2 700 ;
- imperativul de a se obține o eficiență economică înaltă a fondurilor investite, prin ;
 - eliminarea supradimensionărilor ;
 - reducerea consumurilor de materiale ;
 - reducerea ponderii lucrărilor de construcții în totalul investițiilor ;
 - dezvoltarea sistemului normativ aflat la baza întocmirii proiectelor și a executării lor ;
- necesitatea unei conduceri și organizări superioare a acțiunilor în domeniul investițiilor ;
 - perfecționarea sistemului de amplasare pe teritoriu a obiectivelor noi ;
 - pregătirea temeinică a lucrărilor ;
 - scurtarea duratelor de proiectare, execuție și dare în funcțiune ;
 - corelarea strictă a producerii și livrării utilajelor tehnologice cu graficele de montaj și termenele de punere în funcțiune ;
 - mecanizarea superioară a lucrărilor de construcții-montaj și dezvoltarea producției mijloacelor de mecanizare ;
 - realizarea corelării a planurilor de pregătire a personalului noilor obiective.

În legătură cu dezvoltarea economico-socială armonioasă a tuturor zonelor țării, de o importanță majoră este hotărîrea Congresului al XI-lea al P.C.R., ca în anul 1980, în fiecare județ să se realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde de lei. Un asemenea obiectiv va face ca în peste 700 de localități să existe unități industriale de subordonare republicană, iar în 2 900 de localități unități productive ale industriei locale și cooperăției.

Ținînd seama de rolul preponderent

pe care îl va avea industria în dezvoltarea generală a României socialiste, în asigurarea unor condiții de viață tot mai bune pentru întregul popor, problemele legate de amplasarea în teritoriu a noilor unități industriale sau de dezvoltarea celor existente constituie o preocupare majoră atît în profil teritorial, cît și departamental. În procesul de amplasare a forțelor de producție, treptat se formează o fizionomie proprie fiecărui județ al țării, ținîndu-se seama de imbinarea criteriului economic cu cel social-politic și de condițiile naturale specifice.

Forme moderne și eficiente

ORIENTAREA investițiilor productive are în vedere amplasarea noilor obiective pe platforme industriale existente sau care se vor crea, folosirea cît mai rațională a suprafețelor de teren și dezvoltarea la maximum a cooperării și colaborării în producție între unitățile de pe aceeași platformă.

Pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Decretul Consiliului de Stat nr. 70/1975 a stabilit o serie de măsuri privind organizarea și sistematizarea zonelor și platformelor industriale, precum și pentru conceperea și realizarea obiectivelor de investiții, ținînd seama de comasarea unor funcțiuni și obiective, raționalizarea și gruparea utilităților, a căilor de comunicații, a dotărilor sociale și altele. Concentrarea rațională a întreprinderilor pe platforme pune în valoare superioritatea proprietății socialiste, concretizată printr-o ordonare logică a unităților care pot prelucra în faze succesive materia primă și semifabricatele, prin realizarea unor însemnate economii la fondurile alocate pentru investiții, prin reducerea spațiilor de deservire, a rețelelor electrice, termice, telefonice, a căilor de acces auto și feroviar, a mijloacelor de transport în comun, a rețelelor de apă și canalizare etc.

În acest context, ne dăm ușor seama de necesitatea și cerințele perfecționării continue a organizării și conducerii platformelor și zonelor industriale — fapt ce explică și eforturile ce au fost făcute, o dată cu definitivarea

planului cincinal 1976—1980, în vederea stabilirii amplasamentelor noilor platforme industriale, a posibilităților de dezvoltare a celor existente, precum și pentru rezervarea de noi terenuri pe care urmează a se realiza obiectivele industriale ale perioadelor în perspectivă.

Importanța deosebită ce s-a acordat acestor probleme, atenția manifestată de forurile de decizie la diverse niveluri, pentru concentrarea obiectivelor industriale în cadrul platformelor rezultă și din faptul că **obiectivele principale de investiții ale cincinalului actual au fost analizate la nivelul conducerii superioare de partid și de stat**, luându-se în considerație de fiecare dată criteriile ce determinau stabilirea etapelor de dezvoltare actuale și de viitor.

Constituirea platformelor și zonelor industriale — ca, de altfel și perfecționările aduse în organizarea centrelor și întreprinderilor — au la bază o serie de rațiuni (politice, economice, sociale etc.) ce decurg din politica economică promovată cu consecvență și realism de către partidul și statul nostru:

- platformele și zonele industriale sînt un rezultat al politicii de **concentrare a activităților social-economice în teritoriu**, ale cărei avantaje au fost dovedite în practică;

- ele fac parte din strategia generală de dezvoltare economică-socială a țării, care vizează ritmuri înalte și generale de progres și civilizație în toate sectoarele de activitate, **atît în profil departamental cît și teritorial**;

- sînt o urmare firească a aplicării politicii de **repartizare teritorială rațională a forțelor de producție și de dezvoltare armonioasă a teritoriului** prin optimizarea unor factori obiectivi, stabiliți pe **criterii politice, sociale, economice, tehnice și tehnologice**. În cadrul acestei politici, un rol deosebit îl are abordarea **problemelor ecologice**, care nu se pot rezolva decît prin unirea eforturilor tuturor celor ce participă la conceperea, realizarea și funcționarea acestor platforme. De fapt, în toate etapele de realizare a platformelor industriale va trebui acționat cu gîndul la funcționalitatea acestora, la simplificarea cadrului de relații și la păstrarea echilibrului natural în condițiile de exploatare „de regim” a lor;

- platformele și zonele industriale reprezintă o **formă superioară de sporire a eficienței cu care se gîndă să se utilizeze resursele existente**, cu care se realizează armonizarea pe un plan mai larg a resurselor cu necesitățile.

În acest context, problemele de organizare și conducere a platformelor și zonelor industriale sînt foarte variate și complexe: ele își trag esența din documentele de partid, din cadrul normativ-legislativ existent, din indicațiile conducerii superioare de partid și de stat. Este, așadar, vorba de proiectarea organizării și conducerii, situație în care ar putea fi avute în vedere elementele prezentate în fig. 1.

Proiectarea organizării și conducerii platformelor industriale corespunde și necesității obiective a concepției aces-

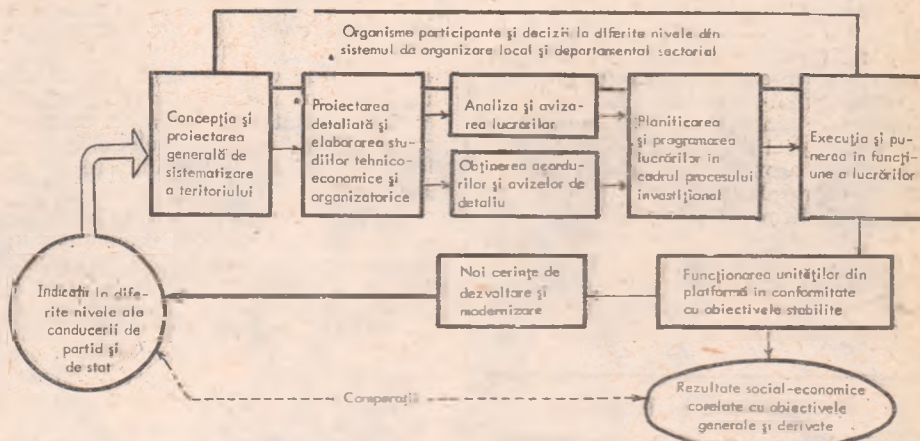

Fig. 1: Principalele etape ale concepției și realizării platformelor și zonelor industriale.

tora, încă de la abordarea lor, ca **sisteme economico-sociale complexe, cu grad superior de concentrare a activităților în teritoriu**. Platforma (zona) industrială nu trebuie privită ca ceva de sine stătător, în condițiile în care se urmărește dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor țării. Experiența obținută pînă acum în țara noastră a dovedit o serie de direcții eficiente de perfecționare a organizării și conducerii, care vor trebui considerate încă din etapa de concepție și proiectare a platformei, dar cu precădere orientate către etapa de maximă utilizare.

Unele direcții de optimizare a soluțiilor

DEȘI CONCEPTUL în sine prezintă numeroase virtuți și valențe economice și sociale, care contribuie substanțial la accelerarea procesului de dezvoltare economică și socială, la introducerea unei mai mari raționalități și eficiențe în procesul investițional și de producție, întotdeauna, în mod dialectic, există detalii funcționale susceptibile de perfecționare, care pot prezenta o mare importanță atunci cînd se pune în operă un concept avansat pentru a obține rezultatele maxime.

Analiza situației existente într-o serie de platforme industriale constituite în cursul cincinalelor trecute a evidențiat unele posibilități și căi de îmbunătățire a funcționării lor. Concluziile analizei au fost grupate pe 3 tipuri de platforme industriale (specializate; integrate; complexe) și sînt prezentate în tabloul tipologic al simptomelor posibile, redat în fig. 2 (pag. 8)

Deși întotdeauna asemenea scheme globale prezintă un anumit grad de aproximare și subiectivitate de criterii și metodologie, ca și estomparea abaterilor de la un caz la altul și aplatarea lor, el permite totuși avantajul unei ordonări și sintetizări în analiza fenomenelor. Din studierea fig. 2 se desprinde necesitatea de a se acționa pentru deplasarea diagramelor respective spre dreapta tabloului, fapt ce aduce în discuție chiar ideea de sistematizare a platformelor și zonelor existente, în care se apreciază că sînt resurse și rezerve încă insuficient folosite.

Pentru platformele și zonele noi se relevă și pe această cale importanța ce

trebuie acordată concepției, amplasării și realizării lor, pe mai multe planuri ce intră în componența concepției și politicii noastre în acest domeniu:

- determinarea, în fiecare micro-regiune și zonă teritorială, a **ramurilor industriale celor mai potrivite**, în raport cu resursele locale de orice fel;

- analiza zonelor care prezintă **potențialele cele mai adecvate pentru o ramură industrială sau alta**;

- determinarea „**razei de acțiune**” optime a fiecărei zone, pe fiecare profil industrial și — în funcție de aceasta — **capacitatea maximă** (posibilă, necesară etc.) de deservire a zonei cu produse din respectivul tip industrial;

- analiza în diferite variante, în raport cu profilele industriale ce pot fi luate în considerare pentru o zonă și cu capacitățile respective, a posibilităților de creare a unor platforme cu funcțiuni unitare sau multiple. Aceasta obligă la o **tipologie a platformelor**, în care — în funcție de caracteristicile (factorii) tipologice ce evidențiază latura tehnică și tehnologică a acestora — se stabilesc și cerințele de organizare și conducere;

- precizarea **criteriilor social-politice și economice de amplasare a platformelor**, urmărind optimizarea lor în funcție de obiectivele stabilite prin comenzile sociale formulate la diferite niveluri de conducere;

- în final, pe baza celor de mai sus, se analizează **structura internă de producție-concepție și funcțională a platformei**, ținînd seama și de o serie de cerințe, reguli și procedee dovedite eficiente în organizarea și conducerea activităților.

De aici decurg și exigențele care rezultă pentru organizarea și conducerea platformelor în practica concepției și realizării lor, cum ar fi:

- corecta amplasare a industriilor în cadrul zonelor și platformelor industriale, pentru o bună armonizare a resurselor cu cerințele social-economice pe toate planurile;

- elaborarea schițelor și programelor de sistematizare micro și macroteritoriale, într-o viziune de perspectivă și cu antrenarea tuturor factorilor ce vor participa la concepția, realizarea și funcționarea platformelor;

- apropierea locurilor de muncă de zonele de locuit și de agrement;

— perfecționarea sistemului de relații în cadrul platformei și în afara ei, urmărind găsirea unor soluții care să rezolve cerințele în profil teritorial și departamental-sectorial ;

— perfecționarea cadrului normativ-legislativ specific, corelat cu programul dezvoltării economico-sociale și cu etapele viitoare ale înaintării României pe calea socialismului și comunismului ;

— perfecționarea mecanismului de funcționare în interiorul platformei și în afara ei, ceea ce impune o analiză atentă a situației actuale și a orientărilor viitoare.

Perspectivă și acțiune

PERSPECTIVA acțiunilor de perfecționare a organizării și conducerii unităților în cadrul platformelor și a acestora în ansamblu este necesar să aibă în vedere, în mod firesc, obiectivele economico-sociale majore ce rezultă din direcțiile în care acționează partidul pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate : dezvoltarea forțelor de producție, perfecționarea continuă a relațiilor de producție, realizarea unor indicatori calitativi ai dezvoltării, avîntul învățămîntului și științei, intensificarea și perfecționarea activității politice, ideologice și educative, ridicarea nivelului de trai, muncă și civilizație al oamenilor

muncii ș.a. La baza perfecționării organizării și conducerii activităților social-economice ale platformelor și unităților socialiste vor trebui să stea imperativul rezultate din documentele de partid și de stat, din tendințele contemporane privind evoluția metodelor, tehnicilor și formelor de conducere și organizare.

Asistăm astăzi la un proces activ de concentrare a unităților economice în organizații mari, puternice și, în același timp, la o integrare mai pronunțată a cercetării-dezvoltării și învățămîntului cu producția. Această concentrare a organizării este, de fapt, rezultatul firesc al creșterii gradului de specializare și cooperare tehnologică, al diviziunii sociale a muncii. Sîntem martorii unei diversificări accentuate a activităților social-economice, a relațiilor în afara unităților economice, preocupările conducătorilor de pe toate nivelurile ierarhice capătă din ce în ce mai mult un caracter multilateral. Se manifestă tot mai evident tendința intercondiționării din ce în ce mai strîns între conducerea previzională (prospectivă), conducerea și coordonarea generală și cea operativă, curentă, ceea ce conduce la o organizare descentralizată a activităților, în condițiile centralizării verigilor care să asigure fiabilitatea maximă a sistemelor respective. Teoria și practica organizării și conducerii relevă tot mai pregnant necesitatea și eficacitatea atragerii colectivelor de muncă la conducerea unităților economice, a con-

ducerii colective. Totodată, pătrunderea tot mai puternică a tehnicii de calcul în conducere, simularea și modelarea proceselor tehnico-economice vor determina schimbări în procesul de conducere și de decizie, în pregătirea și mentalitatea oamenilor ; va conduce la raționalizarea procedurilor administrative și creșterea gradului de tehnicitate a lor, la reducerea dependenței între activitățile de conducere și execuție de structura organizatorică, la dispariția unor funcții, concomitent cu apariția altora. În aceste condiții, perfecționarea organizării și conducerii platformelor industriale și a unităților componente, în final a întregii economii, constituie astăzi o necesitate permanentă, un proces cu consecințe multiple.

În cadrul platformelor și zonelor industriale există reale posibilități de realizare a unor activități prin unități specializate, sau cu antrenarea unor organisme și unități deja existente în teritoriu.

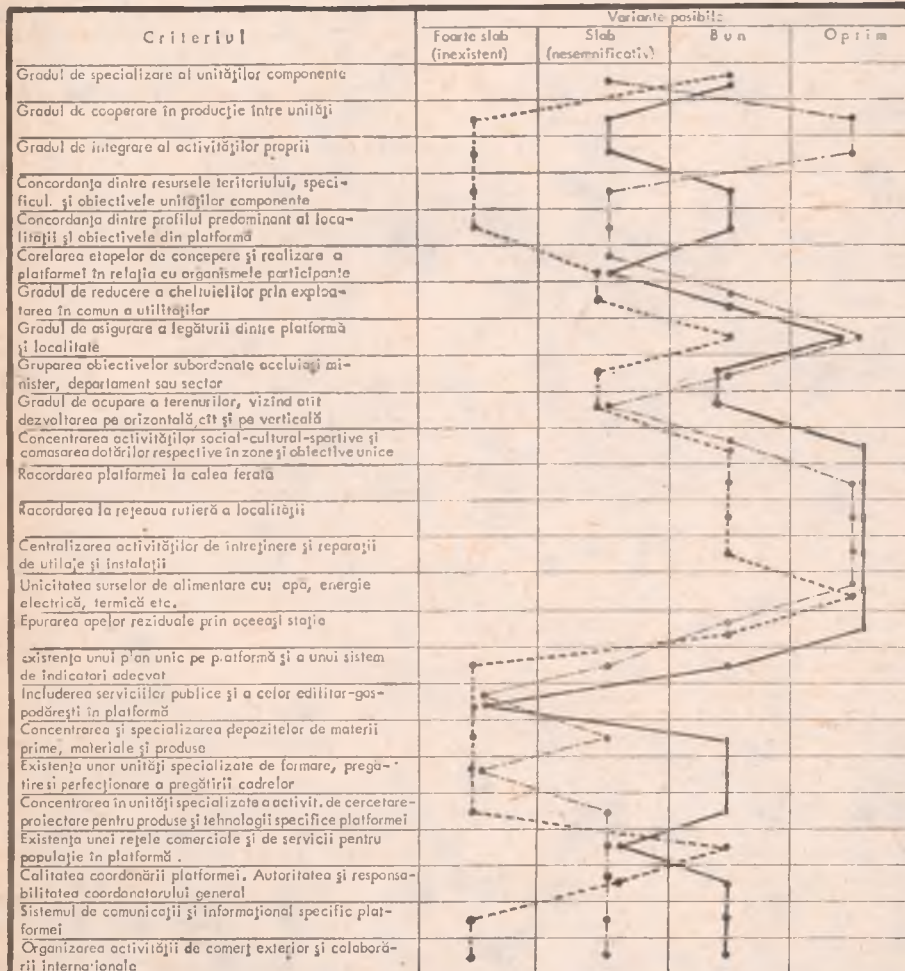
S-au experimentat și obținut în acest sens bune rezultate, dar încă se mai pot centraliza o serie de activități, care dispersate devin neeconomice, cum ar fi :

- asigurarea utilităților pentru producție (energie electrică, termică, aer comprimat, apă-canal etc.) ;
- cercetare, proiectare, investiții ;
- aprovizionare, desfacere, depozite, transport intern ;
- învățămînt (formarea, pregătirea și perfecționarea pregătirii cadrelor) ;
- asigurarea condițiilor de trai (cămine, cantine, creșe etc.) ;
- activități social-cultural-sportive (cluburi, terenuri de sport etc.) ;
- prelucrarea automată a datelor prin centre puternice ;
- servicii publice și prestări de lucrări pentru personalul angajat în platformă (uneori ajungînd la 20—30 mii de oameni) ;
- transportul public și de mărfuri etc.

(Referindu-ne numai la acest ultim punct, se constată azi o foarte mare imobilizare de vagoane în zonele și platformele industriale, cu depășiri de peste 250% ale timpului de staționare prevăzut în convențiile dintre calea ferată și întreprinderile industriale ; acest lucru este foarte dăunător dacă ținem seama de faptul că platformele și zonele industriale dețin ponderea principală la încărcări-descărcări pentru calea ferată, și anume 75%—85%).

Fără a fi exhaustive, considerațiile menționate oferă, după părerea noastră, un prilej de a reflecta asupra necesității și oportunității unei continue perfecționări a organizării și conducerii platformelor și zonelor industriale, ținînd seama de cerințele actuale de a găsi formele și mijloacele de îmbinare a organizării și conducerii în profil departamental și teritorial. Iată un domeniu în care specialiștii cu preocupări specifice sînt chemați să-și aducă contribuția, pe măsura sarcinilor ce le revin în efortul general desfășurat în țara noastră spre progres, spre bunăstare.

prof. dr. Mihai DUMITRESCU
Nicolae OPREA
Academia „Ștefan Gheorghiu“

LEGENDA: — platforme specializate (miniere, petrochimice etc.) ;
— platforme integrate (construcții de mașini, bunuri de consum etc.) ;
- - - - - platforme complexe

Fig. 2 : Tabloul tipologic al simptomelor posibile

FACILITĂȚI ȘI RESTRICȚII PENTRU AMPLASAREA VIITOARELOR INVESTIȚII

AMPLELE LUCRARI pe care le-a comportat amplasarea in platforme industriale noi sau existente a investițiilor în capacități productive din cincinalul 1976—1980 a relevat necesitatea imperioasă de a se cunoaște cât mai bine posibilitățile pe care le oferă fiecare județ, diferitele localități, în ce privește rezervele de teren în perimetrul constructibil, resursele de forță de muncă, facilitățile de transport, gradul (actual și cel realizabil în condiții economice) de asigurare cu utilități etc.

Date sugestive oferă din acest punct de vedere, studiul elaborat de Institutul de cercetare și proiectare pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală — București (I.S.L.G.C.) al Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare, care se înscrie în ansamblul de studii și cercetări necesare sistematizării teritoriului național și a avut ca obiectiv stabilirea posibilităților de valorificare rațională a resurselor de teren, a utilităților și a posibilităților de cooperare din zonele industriale, în cadrul realizării de obiective noi sau dezvoltării obiectivelor existente în aceste zone.

Pe lângă valoarea acestor date pentru cunoașterea situației din zonele industriale, cercetarea permite și desprinderea unor **concluzii utile perfecționării în continuare a organizării și funcționării platformelor industriale.**

Industria în contextul urban

Studiul citat clasifică orașele țării, din punct de vedere funcțional, în 6 categorii :

I — orașe mari cu funcțiuni complexe, economice și sociale, de importanță republicană — în număr de 14 (însușind 44,1% din totalul populației urbane a țării) ;

II — orașe mari cu funcțiuni complexe, de interes interjudețean (sub raportul influenței în teritoriu) — 20 (17,4%) ;

III — orașe cu funcțiuni economice și sociale de importanță județeană — 30 (13,4%) ;

IV — orașe reprezentând centre industriale principale, necuprinse în primele trei categorii — 79 (15,4%) ;

V — orașe cu funcțiuni economico-sociale de importanță locală — 55 (5,6%) ;

VI — orașe cu funcțiuni dominant balneo-climaterice și turistice — 33 (4,1%) ;

Considerând zona funcțională industrială ca element component al organismului urban (formată din zona industrială propriu-zisă și din unități

industriale situate izolat în cadrul localității), ponderea suprafețelor deținute de industrie în perimetrul constructibil al orașelor (medie, pe categorii) se prezintă, înaintea amplasării investițiilor din actualul cincinal, după cum urmează :

Categoria de orașe	Ponderea industriei în perimetrul constructibil %	Teren industrial ce revine pe locuitor (mp)
I*)	23,9	36,9
II	27,8	58,7
III	23,2	53,5
IV	16,2	41,9
V	9,6	28,2
VI	7,6	22,1
Media pe țară	20,8	42,5

*) Categoria I, fără București : 26,8% ; 51,4 mp
Municipiul București : 17,0% ; 20,0 mp

Dacă luăm în calcul și localitățile care urmează să devină centre urbane, media pe țară a suprafeței totale ocupate de industrie în perimetrul constructibil rezultă de circa 18 procente, din care 15 reprezintă zone industriale, iar 3 — suprafețe în afara acestora.

O primă constatare : **orașele din categoria a V-a oferă disponibilități pentru o industrializare mai accentuată** (actualul cincinal marcând un pas important în valorificarea lor), în vreme ce profilul specific al orașelor din categoria a VI-a limitează această posibilitate, putând oferi condiții mai ales pentru mici industrii nepoluante și care să se poată însera în peisaj.

Este de remarcat că orașe care abia în ultimele cincinale și-au găsit vocația industrială — de pildă Pitești, Galați, Craiova (din categoria I), Rm. Vilcea, Tirgoviște, Slobozia (II), Făgăraș, Turnu Măgurele, Cimpulung-Muscel, Calafat, Urziceni (III), Tîrnăveni (IV), Tândărei, Făurei (V) — au zone industriale reprezentînd 100—180 mp de teren pentru industrie pe locuitor. Pe de altă parte : luînd media pe țară, zonele industriale dețin circa 84% din suprafețele totale ocupate de industrie ; în schimb, în localitățile cu ac-

tivitate industrială mai veche acest raport este, de regulă, mai mic (în județul Timiș — 50%, în județul Caraș-Severin — 70%, în municipiul București — 71%). Situația se datorește, mai cu seamă, situației moștenite de la regimul trecut, cu unități productive dispersate în țesutul urban, fără vreun principiu de sistematizare care să guverneze amplasarea lor.

Cunoașterea datelor de această natură este utilă în pregătirea deciziilor de implantare a industriei, pentru a evita apariția de disproporții sau agravarea unor existente — în cazul unor orașe mai noi sau aflate într-o perioadă de „explozie” industrială — între mărimea relativă a zonelor funcționale (industriale, de locuit, dotări social-culturale, spații verzi, circulație etc.). În funcție de condițiile concrete, uneori poate fi temporar favorabilă, altele dezavantajoasă o situație ca aceea a municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej, unde zona industrială reprezintă 262 mp/locuitor, necesitînd transportul unei părți importante din forța de muncă, domiciliată în zonele înconjurătoare de influență.

Utilizare intensivă, rațională a terenului

CELE peste 260 de zone industriale — pe care le-a avut în vedere studiul pre-

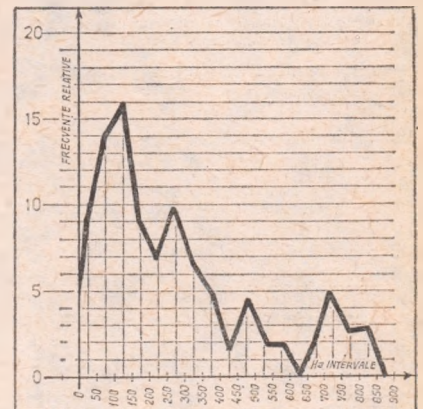

Fig. 1 : Zonele industriale existente — repartiția numerică după suprafața ocupată

zintă o extrem de mare varietate ca mărime: între 3 hectare (imaginea tipică: două vechi fabricuțe cu acareturile lor, alăturate pe un teren a cărui suprafață o întrec de 2—3 ori unele hale ale combinatelor noastre de astăzi și peste o mie de hectare (cifru ce sugerează aglomerarea de clădiri, instalații, turnuri ale marii platforme siderurgice gălățene). Analizând însă repartiția numerică a acestor zone după suprafața lor (fig. 1, din pag. 9) și repartiția lor pe grupe de suprafețe (fig. 2), constatăm o grupare accentuată în zona 0—150 ha.

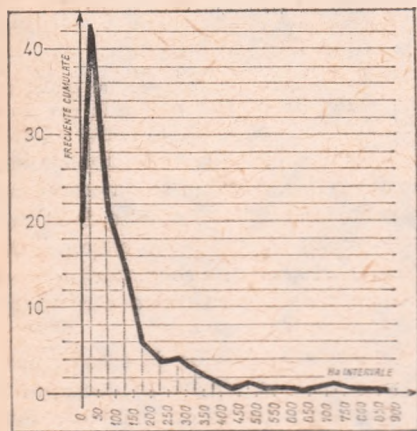

Fig. 2: ZONELE INDUSTRIALE EXISTENTE — repartiția pe grupe de suprafețe

Ar fi dificil sau imposibil de stabilit o mărime optimă a zonei industriale: parametrii de luat în considerație variază nu numai de la un caz la altul, ci și în timp. S-ar putea însă desprinde sugestii valabile pentru sistematizatori și planificatori, din cercetări localizate, asupra măsurii în care eficiența economico-socială a organizării producției în zone și platforme industriale este influențată de mărimea acestora; asupra ritmurilor eficiente de creștere și dezvoltare; asupra factorilor de influență de care ar depinde eventuala plafonare a creșterii unor zone și platforme, în favoarea dezvoltării altora. Astfel de teme ar putea fi luate în studiu chiar din etapa actuală de către un institut de proiectare cu capacitatea necesară, cu concursul institutelor județene de proiectare și al unor organe teritoriale de sinteză.

Din suprafața totală a zonelor industriale, o parte de 1.40% (în 13 județe) era la data studiului ocupată pentru alte folosințe: agricolă, locuințe, organizare de șantier nelegată direct de investițiile aflate în curs de execuție în zonele respective etc. Totodată, circa 13% din totalul terenurilor ocupate de zonele industriale în interiorul perimetrelor construibile ale orașelor reprezentau suprafețe libere. Cu prilejul definitivării schițelor de sistematizare și al aprobării platformelor din cincinalul 1976—1980 au fost avute în vedere, în mare măsură, aceste rezerve de teren. Ținând seama de importanța și eficiența economică ridicată a sistematizării și concentrării, va trebui procedat în continuare — în perspectiva nevoilor din cincinalul următor — la comasări și defațetării de clădiri și unități, la organizarea rețelelor de cale ferată și drumuri, a rețelelor electrice, la restrângerea incintelor existente. În acest sens,

este necesară și revizuirea normativelor referitoare la distanțele între rețele — problemă ridicată și la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., din 21 septembrie a.c. Totodată, cunoașterea din timp a suprafețelor ce urmează să fie restructurate pentru a servi noilor investiții se cere urmată de măsuri restrictive adecvate, pentru reducerea la minimum a cheltuielilor de investiții și chiar de întreținere până la scoaterea din funcțiune a clădirilor și amenajărilor cu alte destinații decît cea industrială (o excepție ar putea-o constitui serele, ca utilizator al energiei termice produse pe platforme sau unele construcții similare).

Criterii de amplasare și de etapizare

PE LINGA coordonate economice și sociale, pe lângă probleme legate de disponibilul de teren, există și unele criterii tehnice care nu pot fi neglijate la amplasarea și dezvoltarea platformelor industriale.

De pildă, natura terenului de fundație influențează într-o măsură deloc neglijabilă costul construcțiilor, mai cu seamă la obiectivele industriale, care dau încărcări mari la sol. Practica de pînă acum a situat lucrările de fundații la o pondere de 5 pînă la 25 de procente din valoarea cheltuielilor pentru construcții-montaj, datorită în bună parte aplicării frecvente a unor soluții cu consumuri exagerate de oțel și ciment. Măsurile stabilite recent de către conducerea de partid și de stat, cu privire la realizarea într-un spirit mai gospodăresc a investițiilor, au determinat — prin restudierea proiectelor — economii substanțiale; totuși, deși atenuată, problema rămîne. În opinia specialiștilor ar fi, de aceea, utilă definirea unor clase de industrii corelate cu o clasificare a terenurilor de fundație, ca termen de referință pentru minimizarea investițiilor prin reducerea ponderii lucrărilor de construcții, dar și cu continuarea unui efort susținut de căutare a unor noi soluții tehnice mai economice, mai eficiente.

În spiritul aceluiași măsuri de raționalizare se cere analizată și asigurarea cu utilități, care influențează prețul de cost al produselor unităților industriale de pe platforme.

Dintre cele peste 260 zone industriale analizate în studiul I.S.L.G.C., unele prezintă facilități sau dificultăți deosebite sub raportul posibilității de asigurare cu utilități:

Utilități	Facilități deosebite	Dificultăți deosebite
Alimentare cu apă industrială	59	62
Canalizare	18	8
Alimentare cu căldură	82	2—3
Căi ferate	195	13
Drumuri		(6*)
Transport în comun		38

*) Datorită traficului de tranzit

În funcție de importanța pe care o prezintă, pentru o unitate industrială

noună, una sau alta dintre utilitățile menționate, apare necesară sau găsirea unor soluții adecvate problemelor ce se ridică, sau evitarea amplasării în zona respectivă. Ceea ce sugerează ideea de a se defini clasificări ale platformelor industriale și în funcție de facilitățile-dificultățile în asigurarea cu utilități.

Un aspect de mare interes pentru organizarea și funcționarea platformelor complexe îl constituie, de asemenea, situația actualelor zone industriale sub raportul industriei dominante (unități subordonate aceluiași minister), care ocupă primul loc în zonă prin proporția suprafeței deținute. 81% din zone au o industrie dominantă (cu mai mult de 20% din teritoriu); aceasta ocupă, în medie, 46% din suprafețele zonelor respective. O asemenea diferențiere între industria dominantă și celelalte industrii din platformă — extinsă, evident, și asupra unor elemente de apreciere cum sînt volumul producției și ponderea în totalul forței de muncă ocupate — poate, în principiu, constitui criteriul de alegere a titularului de investiții, care să fie coordonatorul zonei sau principalul colaborator al consiliului popular județean în pregătirea detaliilor de sistematizare și a deciziilor relative la platforma respectivă.

Mai reținem, din propunerile cuprinse în studiu:

— necesitatea stabilirii etapelor de realizare a platformei, în care se asigură o concepție unitară, cu folosirea complexă a utilităților comune (apă, canal, energie electrică, căldură, căi ferate, drumuri, transport în comun) și a utilităților speciale produse într-o singură unitate (oxigen, aer comprimat, abur, producție auxiliară etc.); durata unei etape ar fi, în mod curent, de un cincinal;

— asigurarea unui profil de platformă de mare eficiență, prin concordanța între tipul de unități prevăzute a se realiza sau dezvoltate și profilul platformei care să fie atins în cel mai scurt timp și să evite rezervele (de teren, utilități etc.) prevăzute sau chiar realizate și neutilizate;

— elaborarea unor criterii de optimizare a repartizării în teritoriu a obiectivelor industriale ce se propun a fi realizate în cadrul unui cincinal, care să țină seama și de relațiile între aceste obiective profilurile platformelor industriale, reducerea costului investițiilor, dezvoltarea prioritară a industriei în anumite județe, reducerea costului transportului în comun.

Problemele menționate sugerează necesitatea ca studiile lor să fie reluate de pe acum, pornind de la situația ameliorată prin amplasarea obiectivelor în perioada 1976—1980 și ținînd seama de dificultățile semnalate, astfel încît să se ofere din timp date cît mai utile în vederea deciziilor referitoare la investițiile din cincinalul următor.

Dan CONDREA

PLATFORMELE INDUSTRIALE

EXPERIENȚE ÎN TERITORIU

Rezolvări, confirmări, necesități

PLATFORMA BISTRIȚA-VEST

Principalul bastion al industriei județului

● Dimensiunea dezvoltării: de la 6000 la 30 000 de lucratori	● „Puterea socială” a concentrării activităților social-culturale	● Economie de investiții: 15-20 la sută
● Cum se realizează „pe viu” integrarea tehnologică și a utilităților	● Grad de ocupare a terenului: 95 la sută	● Noul concept cere adaptarea la nou a concepțiilor în proiectare, organizare și conducere

URIAȘUL efort de investiții de aproape 3000 miliarde de lei în perioada 1976—1990, care va situa România în rândul țărilor avansate din punct de vedere economic și va asigura satisfacerea într-un grad din ce în ce mai înalt a nevoilor materiale și spirituale în continuă creștere ale maselor largi populare, impune așezarea în prim plan a problemelor de eficiență economică, de utilizare mai bună a resurselor existente și a celor care se vor crea.

Pe această linie de preocupări, o excepțională importanță prezintă măsurile adoptate pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, privind organizarea și sistematizarea zonelor și platformelor industriale.

Un exemplu edificator de aplicare și confirmare a noilor principii îl constituie platformele aprobate prin decret prezidențial pentru județul Bistrița-Năsăud — județ care, pentru a răspunde comenziilor sociale formulate la Congresul al XI-lea al P.C.R., privind realizarea în anul 1980 a unei producții industriale de cel puțin 10 miliarde de lei, are de făcut în acest cincinal un serios efort de investiții.

Dintre cele patru platforme industriale ale județului, cea situată în partea de vest a orașului Bistrița ocupă primul loc ca suprafață și prin numărul obiectivelor ce vor funcționa în cadrul ei.

Studiile prealabile efectuate au relevat necesitatea de a cuprinde într-o platformă industrială întreprinderile existente și amplasarea unor noi obiective, cu profil asemănător sau necesar orașului Bistrița. Aceste studii au ates-

at existența resurselor și a condițiilor specifice fiecărei capacități și au soluționat totodată problemele de organizare și sistematizare a teritoriului, la nivelul prevederilor de perspectivă.

Spre exemplu, în această parte a orașului, în apropierea întreprinderii de utilaj pentru industria materialelor de construcții și refractare se amplasează importante fabrici și uzine din ramura construcțiilor de mașini. În apropierea întreprinderii de textile nețesute „Nestex” și a Fabricii de sticlărie de menaj s-au prevăzut o dezvoltare a producției de țesături subțiri și o fabrică de țesături tip in. În vecinătatea Combinatului de prelucrare a lemnului urmează să se înalțe o nouă fabrică de mobilă și tapițerie. În sfârșit, pentru asigurarea bazei tehnico-materiale necesare construcțiilor se va realiza un complex de fabrici de materiale de construcții, având în profil prefabricate din beton armat (panouri mari, elemente spațiale, tuburi precomprimate), produse ceramice și din mase plastice (timplărie, elemente și profile pentru construcții etc.). În felul acesta s-au putut contura patru sectoare bine delimitate pentru: industria construcțiilor de mașini, industria ușoară, industria prelucrării lemnului și a materialelor de construcții, construcții-montaj — cu o integrare a activităților specifice și o intercondiționare funcțională la nivelul platformei.

Soluția de amplasare adoptată pentru dezvoltarea industriei în această parte a orașului Bistrița reflectă o concepție modernă de organizare și concentrare a unor obiective economice, care în mare parte pot prelucra în faze succesive materia primă și semifabricatele, sau care aparțin aceleiași ramuri.

O astfel de grupare permite ca sub raport tehnologic și organizatoric să se asigure o integrare a producției, printr-o strinsă cooperare între unitățile de profil similar.

Totodată, este de menționat faptul că anumite capacități de producție cum ar fi turnătorii, forja, precum și unele sectoare cum sînt cele de prelucrarea lemnului și a maselor plastice au fost astfel dimensionate, încît pot satisface nevoile întregii platforme.

În ce privește asigurarea cu utilități, servicii și lucrări de interes comun, acestea au fost tratate într-o concepție unitară, avîndu-se în vedere necesarul tuturor obiectivelor din cadrul platformei și satisfacerea lor prin unități specializate, unice.

Astfel, pentru dotarea cu utilități a platformei industriale Bistrița-Vest s-a prevăzut un sistem de magistrale de transport cu puncte de racord, care asigură accesul tuturor obiectivelor la rețeaua de cale ferată, rutieră, de telecomunicații, la sursele de energie electrică și energie termică, apă, canalizare etc.

În ce privește asigurarea energiei termice, s-a prevăzut ca centrala termică existentă să se dezvolte la o capacitate de 400 Gcal, pentru a acoperi atît necesarul tuturor obiectivelor industriale de pe platformă, cît și cel al zonei limitrofe de locuințe.

Satisfacerea cerințelor mecano-energetice ale platformei se va realiza centralizat, prin întreprinderile cu profil de construcții de mașini prevăzute, care vor asigura atît reparațiile de utilaje, scule și matrițe, cît și aerul comprimat și oxigenul necesare.

Activitatea de cercetare și proiectare, de informatică (platforma va beneficia de un calculator de mare capacitate) și cea administrativă se vor desfășura într-un pavilion central, care va fi construit și dotat corespunzător fiecăreia din aceste destinații.

În cadrul platformei au fost integrate și unele activități auxiliare, în care scop s-au prevăzut o bază de aprovizionare, depozite de colectare a deșeurilor, colectarea și valorificarea ambalajelor ș.a.

Deservirea social-culturală va fi rezolvată prin dotarea platformei cu o „fabrică” de pregătire a mîncării, o policlinică de zonă, un club și un grup de cămine muncitorești. Se creează astfel posibilitatea realizării centralizate a unor activități prin obiective administrative și social-culturale puternice și bine dotate, apte să satisfacă cerințele legate de asigurarea unor condiții superioare de muncă, de cazare, de îngrijire a sănătății și de cultură pentru toți angajații întreprinderilor de

pe platformă, al căror număr — actualmente de circa 6000 — se va ridica, în final, la peste 30 000 de oameni.

Terenul afectat acestei platforme va avea un grad de ocupare de circa 95%, iar numărul de angajați care revin la 1 ha din totalul suprafeței ocupate va crește, de la 127 în prezent, la 213 oameni.

Organizarea centralizată a activităților creează condiții pentru folosirea unor utilaje și instalații moderne și de mare capacitate, înlesnind utilizarea completă și eficientă a acestora. Odată cu îmbunătățirea substanțială a gradului de dotare și, implicit, de deservire a platformei industriale cu toate elementele care sînt necesare, se asigură și o economie la fondurile de investiții, de circa 15—20% față de varianta în care fiecare întreprindere și-ar fi prevăzut și realizat distinct aceste servicii numai pentru activitatea ei proprie.

Acest mod de abordare pune încă o dată în evidență superioritatea proprietății socialiste, care permite gospodărirea cu maximum de eficiență a valorilor materiale și umane de care dispune societatea, prin economisirea într-o măsură importantă a fondurilor de investiții, a terenurilor și forței de muncă.

Valorificarea deplină a acestor posibilități presupune însă o soluționare consecventă a unor probleme specifice

care apar. Iată esența citorva dintre ele.

● Integrarea activităților proprii întreprinderilor care compun platformele industriale necesită ca prin proiectare, fiecare obiectiv de interes comun să fie tratat în mod complex, pentru a se avea în vedere multitudinea de aspecte și cerințe specifice fiecărei capacități.

● Proiectarea constructivă și cea tehnologică trebuie strîns împletite cu proiectarea sistemului de organizare și conducere atît pentru fiecare obiectiv în parte, cît și pentru întreaga platformă, intrucît — date fiind interconstrucțiile mari care există — numai o funcționare corectă va putea asigura fiabilitatea sistemului.

● Toate acestea obligă la găsirea unor forme și metode de conducere eficiente, care să asigure imbinarea cerințelor atît la nivel teritorial, cît și departamental și care să aibă la bază principiile și orientările ce caracterizează politica economică a țării noastre.

Aspectele organizării și conducerii platformelor industriale sînt departe de a fi epuizate. Se cer, în acest sens, eforturi corelate la nivelul tuturor organismelor ce participă la conceperea și realizarea lor.

Jana ALBIȚA

director general adjunct în Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții

Amplasarea grupată a unităților pe platforme bine delimitate, adesea specializate pe ramuri de producție, pune în evidență și necesitatea corectării structurilor actuale ale unor centrale, care să îmbine mai bine criteriul omogenității produselor și al tehnologiilor cu criteriile cooperării și integrării în producție și ale amplasării teritoriale a unităților.

Bunăoară, pe platforma industrială „Electroputere” — Craiova, în ultimul cincinal — pe lângă construcția de mașini și aparate electrice — au fost reamplasate și dezvoltate toate activitățile din domeniul construcției de mașini ale municipiului, respectiv fabricarea de tractoare și mașini agricole, reparații de locomotive, iar recent profilul platformei a fost întregit prin amplasarea unui obiectiv de bază al întregii ramuri — construcția de utilaj greu (investiție aflată în curs de realizare).

În ipoteza unei grupări a unităților constructoare de mașini amplasate pe platforma „Electroputere” — Craiova în cadrul aceleiași centrale, pe lângă sporirea operativității și eficienței activităților de coordonare și conducere directă și concretă, pe lângă o mai bună apropiere a conducerii centralei de producție, s-ar valorifica cu rezultate superioare avantajele utilizării centralizate a dotărilor, a bazei tehnice și de cercetare existente în platformă.

Posibilitățile largi de cooperare în cadrul platformei privesc, în special, următoarele domenii :

— **Cercetare—dezvoltare.** Pe platforma industrială își desfășoară activitatea un puternic institut de cercetări și proiectări în domeniul mașinilor și aparatelor electrice, iar pentru fiecare din celelalte unități constructoare de mașini funcționează, în apropiere, ateliere și formațiuni de cercetare și proiectare, aparținînd institutelor din cadrul centralelor respective. Această situație dă loc la paralelisme, la fărîmițarea potențialului de concepție și, în final, la operativitate scăzută și un sistem greoi de coordonare a cercetării și dezvoltării.

— **Informatica și tehnica de calcul.** Centrul de calcul electronic, existent în platformă ca unitate a Centralei de mașini și aparate electrice, își desfășoară

PLATFORMA „ELECTROPUTERE”-CRAIOVA

Interconstrucții între gruparea în centrale și gruparea în teritoriu

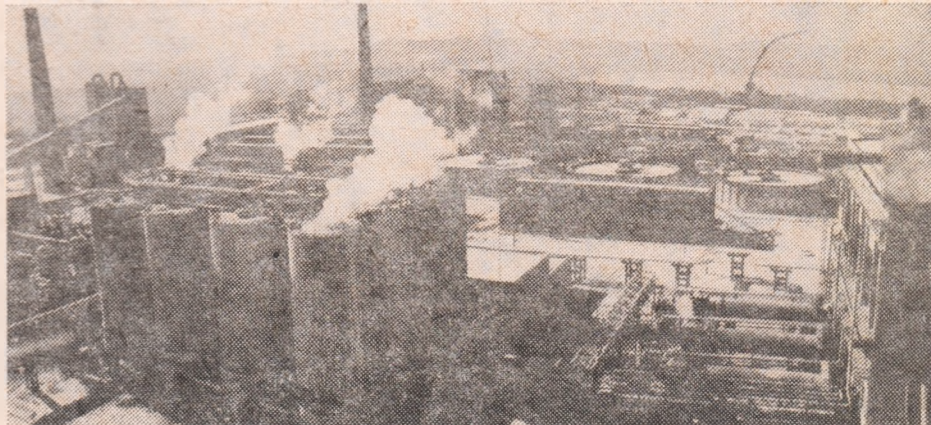
ORGANIZAREA centralelor industriale se înscrie în contextul măsurilor de importanță deosebită, adoptate de partidul și statul nostru pe linia perfecționării organizării și conducerii întregii vieți economico-sociale. Răspunzînd unor cerințe obiective, centralele industriale exercită o influență pozitivă în direcția concentrării și profilării producției industriale, simplificării sistemului de relații economice și apropierii conducerii de activitatea operațională — premise ale unei economii moderne, de maximă eficiență.

Pornind de la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, ca pe baza experienței dobîndite, actuala structură a centralelor industriale să fie corectată în funcție de cerințele ridicate de viață, supunem atenției cititorilor și analizei de către forurile în drept unele aspecte ce considerăm că se impun a fi rezolvate.

Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat prevede că „gruparea unităților în centrale se face în principal pe baza criteriului omogenității produselor și al tehnologiilor de fabricație, al cooperării, al integrării pe baza unor produse finite, sau în funcție de amplasarea teritorială”.

Pe baza indicațiilor conducerii superioare, în ultimii ani asistăm la gruparea și dezvoltarea vertiginoasă a unor platforme industriale care valorifică mai bine și mai eficient condițiile și posibi-

litățile concrete, contribuind totodată la îmbunătățirea sistematizării și urbanizării localităților. Industria craioveană, de pildă, se dezvoltă pe platforme ce au ca obiect construcția de mașini, industria chimică, energetică, alimentară, ușoară, transporturile, construcțiile etc. Realizările reflectă valorificarea avantajelor construirii și folosirii în comun a dotărilor edilitare, a resurselor energetice, ale utilizării cit mai complete a amplasamentelor și, în general, a terenului.

Una din condițiile dezvoltării platformelor industriale în orașele dunărene (în fotografie : Tulcea) o constituie amplasarea acelor categorii de industrii cărora fluviul le oferă posibilitatea de a-și satisface în modul cel mai economic necesitățile unui important consum tehnologic de apă și transportul naval al materiilor prime.

activitatea în paralel cu actualele ofi-
cii; în perspectivă sînt prevăzute cen-
tre de calcul ale restului de unități din
platformă. Pentru coordonarea și pro-
iectarea acelorași genuri de aplicații,
acestea primesc orientări diferite de la
centralele tutelare; rezolvările se pre-
zintă disproporționat, fără o tratare
uniformă.

— **Pregătirea cadrelor** la toate nive-
lele. Apartenența întreprinderilor con-
structoare de mașini din platformă la
centrale diferite a generat înființarea
de unități și forme distincte și paralele
de pregătire a cadrelor. Coordonarea
lor la nivelul platformei ar asigura mai
bine potențialul necesar de specialitate
pentru toate unitățile.

— **Aprovizionarea tehnico-materială.**
Specificul apropiat al activităților ce se
realizează în unitățile din platformă
promovează un grad înalt de cooperare
în domeniul aprovizionării—dezvoltă-
rii; în perspectivă urmează a se realiza
și sisteme centralizate de debitare și
manipulare a unor categorii de mate-
riale și semifabricate. Crearea unei baze
comune de aprovizionare, cu depeze
intermediare în unitățile platformei, ar
fi de natură să îmbunătățească această
cooperare.

— **Autoutilarea.** În acest domeniu,
realizările obținute diferă de la o uni-
tate la alta și sînt sub nivelul cerințelor;
unificarea eforturilor pe întreaga
platformă, în cazul grupării unităților
în aceeași centrală, ar oferi posibilități
pentru o serioasă amplificare a acestei
activități.

— **Social-edilitar.** Cooperarea unită-
ților din platforma industrială poate și
trebuie să se extindă și în domeniul ba-
zei tehnico-materiale pentru nevoi so-
ciale (locuințe, asistență medicală,
creșe, cămine, cantine, transport etc.),
acțiuni care se coordonează cu rezultate
mai bune la nivelul aceleiași centrale.

Argumentele prezentate, cu exempli-
ficări din platforma „Electroputere”,
sînt în bună măsură valabile și pot fi
completate și la alte platforme, accen-
tuînd necesitatea unei mai aprofundate
studieri a interconșionărilor între gru-
parea unităților pe centrale și ampla-
rea teritorială a unităților.

Adrian COJOCARU

directorul Cabinetului județean
pentru problemele de organizare
a producției și a muncii — Dolj

Creșterea densității construcțiilor, dezvoltarea lor pe verticală, raționalizarea
traseelor rețelelor tehnologice și edilitare și reducerea culoarelor rezervate celor
aerene constituie principalele căi de folosire rațională a terenului în sistematizarea
platformelor industriale.

PLATFORMA TÎRGOVIȘTE-SUD

Analiză-diagnostic și viziunea de perspectivă

DÎMBOVIȚA se numără printre județele
care la finele actualului cincinal vor atinge
un volum anual al producției globale in-
dustriale de 15—25 miliarde de lei. Actuala
dezvoltare economică în ritm intens are în
vedere în primul rînd construcția de ma-
șini și metalurgia, ramuri cu o pondere de
63% în producția industrială a județului.

Citeva din cele mai noi și puternice în-
treprinderi dimbovițene, reprezentative
pentru acest profil, sînt grupate pe platfor-
ma industrială Tîrgoviște-Sud: ■ În-
treprinderea de oțeluri aliate — I.O.A. (pro-
ducătoare de profile laminate, forjate,
benzi și table electrotehnice); ■ În-
treprin-

derea de strunguri SARO (strunguri auto-
mate și normale); ■ În-
treprinderea ROM-
LUX (lămpi electrice incandescente, lămpi
fluorescente și cu vapori de mercur, balas-
turi și startere). Tot aici se află și baza de
producție a antreprenorului general — În-
treprinderea de construcții și montaje me-
talurgice-Tîrgoviște.

O cercetare asupra acestei platforme a
relevat unele rezolvări reușite, ca și ele-
mente asupra cărora va trebui să se con-
centreze în continuare atenția, în spiritul
indicațiilor conducerii de partid și de stat,
a prevederilor Decretului nr. 70/1975.

Platforma ocupă o suprafață totală de
440 hectare, terenul fiind parcat destul
de economic și elastic; spațiile libere din-
tre unități se încadrează în limite normale
și permit amplasarea unor dezvoltări, fără
să ofere însă disponibilități care să satis-
facă integral necesitățile unor viitoare in-
vestiții de anvergură.

Includerea în programele de investiții,
construcția și punerea în funcțiune a uni-
tăților de pe platformă realizîndu-se eșan-
lonat, pe parcurs s-a urmărit corectarea
unor restricții apărute în ce privește asi-
gurarea cu utilități comune, de care în ge-
nere trebuie să se țină seama. Să luăm
cîteva exemple pe concret: problema ali-
mentării cu apă industrială, potabilă și de
incendiu, precum și cea a evacuării ape-
lor uzate pentru I.O.A. — cea mai tină
întreprindere de aici — au fost soluționate
ținînd seama de interesele tuturor consu-
matorilor de pe platformă, dar alimentarea
cu căldură nu a putut fi — tot din cauza
unei etapizări insuficient corelate — decît
parțial centralizată, așa că în prezent func-
ționează mai multe centrale termice; ac-
tualele lucrări de extindere a centralei de
la SARO (care deservește, de asemenea,
ROMLUX și două unități ale industriei
locale) vor permite ca aceasta să acopere
și o parte din consumurile I.O.A. Siste-
matizarea platformei a avut în vedere ca
fiecare unitate să aibă un acces rutier les-
nicios la șoseaua principală Tîrgoviște—
Găești, care străbate teritoriul (realizarea
unui pasaj superior a evitat gîtuirea trafi-
cului, pe care o provoca intersecția la ace-
lași nivel cu calea ferată), dar arterele de
circulație parcelează oarecum platforma.
Procesul de producție al I.O.A. necesită
efectuarea unui foarte mare volum de
transporturi, din care cele pe calea ferată
— pentru aprovizionare și expediție — de-
țin o pondere de 84%; punctele de încărc-
care-descărcare a vagoanelor au un înalt
grad de mecanizare. Mijloacele auto sînt
folosite la transporturile între secții, ca și
la evacuarea zgurii la haldă, amplasată la
o distanță de circa 7 km. Celelalte două în-
treprinderi de pe platformă întretin relații
pe linia transportului C.F. și auto cu
I.O.A.

Există aici posibilități — ce se cer pe
deplin valorificate — de cooperare între
unități în ce privește deservirile. În-
treprinderea de oțeluri aliate dispune de con-
diții tehnico-materiale și organizatorice
bune pentru întreținere (prin ateliere cen-
trale, baze sectoriale, puncte de întreține-
re în secțiile productive) și reparații (sec-
ția de reparații siderurgice și de cuptoare),
putînd prelua sarcina executării acestor
operații pentru întreaga platformă Tîrgo-
viște-Sud — cu atît mai mult cu cît în do-
cumentarea elaborată pentru aprobarea
platformelor în județul Dimbovița se pre-
vede ca I.O.A. să fie titular pentru ateli-
erul central mecanic-șef, energetic-șef și
pentru atelierul de întreținere și reparații
de mijloace de transport. Dificultăți ser-
oase apar datorită faptului că spațiile de
depozitare a materiilor prime și materiale-
lor nu au fost dimensionate corelat cu vo-
lumul stocurilor necesare. Problema a de-
venit acută la I.O.A. în ce privește depo-
zitatea fierului vechi și a deșeurilor, în
vederea reciclării în procesul de producție.

Aspectele evidențiate în cadrul cercetării
arată că platforma Tîrgoviște-Sud, înche-
gată în cursul cincinalului trecut și care
continuă să se dezvolte, prezintă, pe lîngă
o serie de facilități, și anumite carențe da-
torate unei concepții insuficient de unitare
— și care subliniază odată mai mult jus-
tețea măsurilor întreprinse în ultimul timp
pentru rezolvarea coordonată a tuturor
problemelor pe care le ridică sistematiza-
rea, organizarea, realizarea și funcționarea
platformelor industriale. Consider că ace-
ste carențe vor putea fi eliminate prin lu-
crările în curs și prin cele prevăzute, ast-
fel încît puternica cetate a industriei tîr-
goviștene să obțină și pe această cale o
înaltă eficiență a activității.

Marian ENICĂ

- Economisirea resurselor materiale și financiare în execuția noilor obiective
- Concentrare teritorială, continuitate în timp
- Rolul antreprenorului general
- Principii noi și o nouă concepție în alcătuirea și organizarea bazelor de producție
- Noi exigențe ce rezultă din Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din 2-3 noiembrie 1976

INCIDENȚE ASUPRA EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII DE CONSTRUCȚII

AVANTAJELE pe care gruparea obiectivelor productive, în cadrul localităților, în zone sau platforme industriale le prezintă din punctul de vedere al planului general — *restringerea la strictul necesar și utilizarea cu eficiență maximă a suprafețelor de teren, comasarea unor funcții și obiecte, simplificarea, raționalizarea și gruparea rețelelor de utilități și a căilor de comunicații, realizarea clădirilor cu funcțiuni comune ca obiecte unice pentru întreaga zonă sau platformă industrială (inclusiv adoptarea de soluții constructive dezvoltate pe verticală)* — constituie și caracteristici ale unor soluții cu eficiență economică maximă sub raportul lucrărilor de construcții-montaj. De asemenea, se asigură condiții mai favorabile și în ce privește organizarea execuției lucrărilor.

ESTE BINE CUNOSCUT că dispersarea forței de muncă și a mijloacelor de producție ale constructorului pe un număr mare de puncte de lucru, răspindite în teritoriu, are influențe negative asupra productivității muncii, prețului de cost și chiar a duratei de execuție.

În situația unei astfel de dispersări, compensarea de la un obiectiv la altul, a variațiilor necesarului de muncitori și utilaje pentru diferitele categorii de lucrări, variații determinate de desfășurarea proceselor tehnologice în timp este dificil de realizat, implicând deplasări costisitoare și o insuficientă operativitate în concentrarea resurselor umane și tehnico-materiale, ceea ce nu rareori duce și la o nesatisfăcătoare utilizare a acestora.

Cu prilejul a numeroase vizite de lucru pe șantiere, ca și al aprobării unor schițe de sistematizare și obiective de investiții, **tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat astfel de neajunsuri și a indicat cu claritate linia de urmat. Conceptul de platformă industrială, formulat pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, cuprinde și rezolvarea într-o formulă organizatorică superioară a problemelor legate de execuția investițiilor respective.**

Astfel, gruparea teritorială a obiectivelor de investiții productive din cadrul aceleiași localități facilitează execuția printr-o singură organizație de construcții care îndeplinește funcția de antreprenor general, cu subantreprize de specialitate, permițând organizarea unitară pentru toate obiectivele amplasate în zona sau platforma respectivă. În același timp, ea dă posibilitatea formării unor unități de execuție mai pu-

ternice, cu avantaje evidente în privința reducerii duratei de execuție și a cheltuielilor de producție.

Existența în cadrul unei zone sau platforme industriale a unui singur antreprenor general, organizat pe perioade mai îndelungate de timp (minimum 4-5 ani), permite o mai bună coordonare a execuției lucrărilor, a activității tuturor constructorilor de pe platformă, precum și a utilizării forței de muncă și mijloacelor de producție. De asemenea, se asigură condiții pentru realizarea într-o concepție unitară a lucrărilor de organizare de șantier, atât pentru necesitățile antreprenorului general, cât și pentru ale organizațiilor de specialitate care lucrează în subantrepriza acestuia.

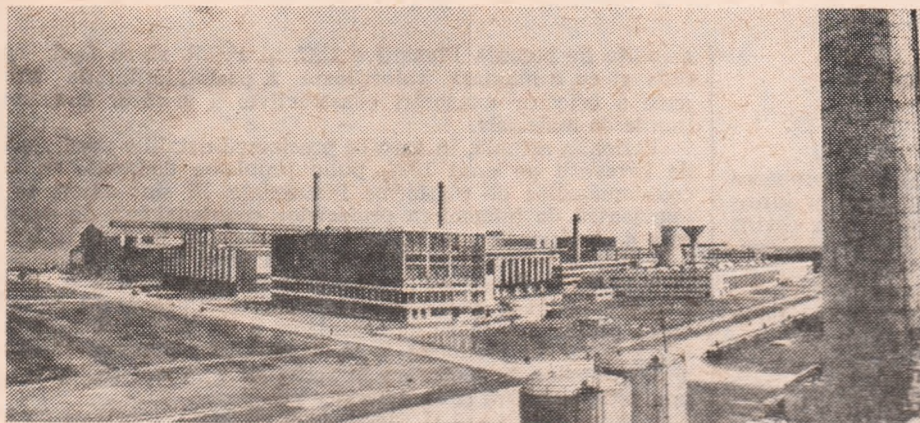
IN CONCORDANȚĂ cu posibilitățile de realizare a bazei tehnico-materiale a constructorului, create pe baza reglementărilor din Decretul Consiliului de Stat nr. 70/1975 privind unele măsuri referitoare la organizarea și sistematizarea zonelor și platformelor industriale, precum și la proiectarea și realizarea obiectivelor de investiții, Ministerul Construcțiilor Industriale a trecut la măsuri practice, vizînd două direcții principale: prima se referă la modul de realizare a noilor baze de producție de pe platformele industriale ale cincinalului 1976-1980, iar cea de-a doua — la sistematizarea bazelor de producție existente, dispersate, unele prevăzute cu procese tehnologice învechite și cu un grad redus de dotare.

În cadrul unei creșteri pe ansamblu a producției sale de construcții-montaj, în actualul cincinal, cu peste 52% față

de cea din perioada 1971-1975, Ministerul Construcțiilor Industriale va trebui să-și amplifice activitatea în ritmuri considerabil mai accelerate în județele mai puțin industrializate și care la nivelul anului 1980 urmează să ajungă fiecare la o producție industrială de cel puțin 10 miliarde de lei — cum sînt Covasna, Sălaș, Bistrița-Năsăud, Botoșani ș.a. Iată de ce în aceste județe vom acționa cu prioritate pentru a asigura șantiierelor o bază tehnico-materială corespunzătoare.

În condițiile avantajoase pe care le asigură gruparea noilor obiective de investiții în zone sau platforme industriale, principiul pe care-l urmărim constă în realizarea unei baze unice de producție, a unei baze unice de utilaje și mijloace de transport, a unor depozite și anexe social-administrative unice, care să fie utilizate în comun de antreprenorul general și de organizațiile de subantrepriză specializate. Totodată concepția noilor baze are în vedere dezvoltarea activității de producție auxiliară, dîndu-i un caracter apropiat de cel industrial — ca o premisă pentru îndeplinirea sarcinilor privind creșterea rapidă a productivității muncii în activitatea de construcții-montaj și scurta durată de execuție a obiectivelor, în condițiile creșterii continue a volumului de investiții.

O ASTFEL DE CONCEPȚIE garantează în mod evident, **reducerea considerabilă a cheltuielilor materiale și bănești** ce se fac pentru crearea bazelor de producție. Importanța economiei rezultă, de asemenea, din execuția obiectivelor respective pe baza unor soluții constructive tip, judicios alcătuite. Realizarea de baze unice pentru antreprenorul general și unitățile subantreprenoare conduce și la **însenămintele economiei de teren**, care rezultă nu numai din simpla concentrare și același amplasament a capacităților de producție ale diferitelor unități de execuție, ci și din desființarea paralelismului prin crearea de spații productive pentru unele activități comune tuturor executorilor. De asemenea, studier

Corecta apreciere, încă din faza conceperii platformei industriale, a etapelor dezvoltării ei pînă la atingerea capacității optime, dotarea adecvată cu secții auxiliare și cu utilități la nivelul necesarului viitorilor utilizatori permit minimalizarea suprafețelor de teren rezervate pentru dezvoltări.

atentă și adaptarea celor mai adecvate fluxuri pentru procesele de producție, de manipulare, depozitare și circulație, precum și a unei organizări tehnologice eficiente, inclusiv dezvoltarea pe verticală, au condus la micșorarea substanțială a suprafețelor de teren ocupate de noile baze.

În conformitate cu noile principii de alcătuire și organizare au fost proiectate și sînt în curs de execuție bazele de producție cu caracter definitiv de pe platformele industriale Zalău, Bistrița, Botoșani, Someșeni (Cluj-Napoca), precum și cele provizorii de la șantierul Cîmpia Turzii, Roman, Năvodari, Giurgiu, Brăila ș.a.

ACELEAȘI PRINCIPII își găsesc o aplicare specifică și în sistematizarea bazelor de producție existente. Acestea au fost realizate în decursul anilor, în cea mai mare parte etapizat, fără a se cunoaște suficient sarcinile de perspectivă. Rezultatul a fost crearea unei rețele de baze care prezintă o mare varietate din punctul de vedere al modului de alcătuire, al gradului de dotare și de industrializare a proceselor tehnologice, cu evidente reflexe în cheltuielile de producție. De asemenea, faptul că fiecare unitate de execuție și-a realizat propria sa bază de producție a avut drept urmare crearea de paralelisme, pe aceeași platformă amenajîndu-se capacități separate pentru unele funcțiuni comune diferitelor unități de execuție.

Pornind de la sarcinile planului producției de construcții-montaj, prevăzute a se realiza în cincinalul 1976—1980, colective de specialiști din minister au trecut la analizarea tuturor bazelor de producție existente, stabilindu-se măsurile necesare în vederea **înlăturării paralelismelor, ridicării nivelului tehnic și de dotare**, ca și în vederea **redării în circuitul agricol sau pentru alte folosințe a suprafețelor de teren devenite disponibile**. Numai pentru agricultură urmează să fie eliberate astfel mari su-

prafețe. Menționez că nu este vorba de dezafectarea bazelor vechi pentru a le reconstrui, ci de îmbunătățirea structurii lor, de modificarea fluxului tehnologic, de creșterea gradului de dotare, de comasarea funcțiilor comune antreprenorului general și subantreprenorilor, cu influențe favorabile asupra eficienței economice.

Studiile și documentațiile tehnice pentru sistematizarea bazelor vechi au fost avizate în consiliul tehnico-economic al ministerului și, în conformitate cu programul de măsuri corespunzător, s-a trecut la acțiune, care se realizează cu minimum de cheltuieți. Atît la realizarea noilor baze de producție, cît și la sistematizarea celor existente s-a avut în vedere ca pentru dimensionarea capacităților de producție și de depozitare să se ia în considerare un volum mediu de producție de construcții-montaj ce trebuie deservită, vîrfurile urmînd a fi preluate prin folosirea, pe perioada execuției lucrărilor, a unor obiecte din cadrul investiției de bază (ateliere, depozite, magazii etc.), executate cu prioritate în acest scop, sau prin folosirea unor construcții ușoare, demontabile.

IMPLICAȚII de deosebită importanță pentru realizarea în condițiile unei înalte eficiențe economice a investițiilor pe platformele industriale au măsurile stabilite pe baza indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al P.C.R., din 21 septembrie a.c., consacrată activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale, indicații sintetizate în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie a.c. cu privire la realizarea integrală a prevederilor planului național unic pe anul 1977 și îmbunătățirea activității de proiectare, investiții, cercetare și inginerie tehnologică. În condițiile concentrării obiectivelor pe platforme, se asigură cele mai bune premise pentru ca elaborarea proiectelor — pe baza unor norme precise — în

cea mai mare parte la fața locului, în colaborare cu constructorii, să aibă efecte maxime în ce privește adoptarea unor soluții constructive moderne, simple și raționale, evitarea supradimensionărilor, reducerea substanțială a cheltuielilor și consumurilor materiale. Totodată, volumul constant mare al lucrărilor ce se realizează pe platforme impune și, în același timp, înlesnește unităților de execuție intensificarea eforturilor pentru folosirea mai judicioasă a bazei tehnico-materiale, extinderea hotărîtă a mecanizării muncii, ridicarea calificării constructorilor.

DESFĂȘURAREA activității noastre pe platforme și zone industriale, cu concentrare în teritoriu și continuitate în timp, are implicații favorabile și într-o problemă socială majoră: **permanentizarea forței de muncă în construcții**. La aceasta contribuie și posibilitățile ce se creează, de a asigura condiții de trai îmbunătățite pentru muncitori. Conducerea de partid și stat ne-a acordat un larg sprijin, aprobînd construirea unui număr important de cămine muncitorești pentru nefamiliști și locuințe definitive. Astfel, numai în anul 1976 urmează a fi date în folosință constructorilor peste 14 000 de locuri în cămine, precum și apartamente în blocuri în localitățile respective. Totodată, **realizarea în avans a dotărilor social-culturale** prevăzute pe marile platforme industriale — cantine, dispensare, cluburi, **ca și a surselor și rețelelor de utilități definitive**, va contribui la o mai bună rezolvare a problemelor sociale ale celor ce lucrează pe șantiere, cu o utilizare mai economică a fondurilor destinate în acest scop.

Realizarea în condiții optime a obiectivelor ce ne sînt încredințate în cadrul investițiilor din zonele și platformele industriale impune din partea noastră o bună coordonare a activității unităților ce concură la executarea lucrărilor, adaptarea elastică a structurilor organizatorice la dinamica volumului de plan, adîncirea specializării, folosirea cu maximum de eficiență a resurselor, asigurarea bazei tehnico-materiale, recrutarea și pregătirea pe plan local a forței de muncă necesare — domeniul în care ministerul și unitățile acționează pe baza unor planuri concrete de măsuri.

Succesul fiind condiționat în mare măsură și de buna colaborare cu titularii și beneficiarii de investiții, considerăm că măsura de a se stabili un coordonator pentru fiecare platformă este de natură să contribuie la rezolvarea în timp util a problemelor de care depînd începerea și desfășurarea normală a execuției.

Ion TUDOSE
prim-adjunct al ministrului
construcțiilor industriale

Acțiune de importanță majoră

(Urmare din pag. 5)

ÎN CONDIȚIILE favorabile pe care le asigură aprobarea din timp a proiectelor platformelor industriale și introducerea în planul cincinal a lucrărilor respective, revine în prezent o mare răspundere ministerelor, altor organe centrale, consiliilor populare, proiectanților, constructorilor privind realizarea în bune condiții a investițiilor programate. În acest sens capătă o mare actualitate sarcini cum sînt: definitivarea detaliilor de sistematizare (acolo unde mai e cazul), a soluțiilor pentru toate utilitățile și serviciile de interes comun, încheierea convențiilor de cooperare între beneficiari. Trebuie concentrată atenția asupra realizării la timp și buneii exploatare a utilităților, de a căror funcționare ireproșabilă depinde în mare măsură obținerea producției prevăzute la noile unități industriale.

Este necesar ca revizuirea soluțiilor de proiect, în spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, al sarcinilor

stabilite de recenta Plenară a C.C. al P.C.R. să se facă operativ și cu o maximă valorificare a posibilităților de eliminare a oricăror exagerări constructive, a oricăror consumuri inutile de materiale.

Perioada actuală, în care se precizează detaliile programului de investiții pe anul 1977, pune probleme deosebite în fața coordonatorilor de platforme industriale. Ei sînt datori să se îngrijească de întocmirea proiectelor coordonatoare de organizare a platformelor, incluzînd: graficul-cadru pentru realizarea investițiilor — cu toate etapele, de la tema de proiectare pînă la punerea în funcțiune; cooperarea între antreprize și subantreprize, pe baza programului de construcții-montaj; definirea proiectelor-cadru de organizare a șantierelor și realizarea bazei unice de producție a constructorilor; punerea la punct a programelor de cooperare în activități cum sînt sectoarele de producție auxiliară și de deservire etc.

Printr-o organizare și funcționare eficientă, continuu perfecționată pe măsura acumulării experienței, platformele industriale își vor îndeplini rolul de mari complexe de producție, cu o influență hotărîtoare asupra dezvoltării economico-sociale a județelor, a întregii țări.

SINTEZA PROPUNERILOR

DUPĂ CUM REZULTĂ din articolele grupate în acest număr al revistei, caracterul de nouitate al conceptului de platformă industrială, complexitatea accentuată a implicațiilor economico-sociale nu se rezumă numai la aspectele — deși extrem de importante — ale eficienței investițiilor și ale activității de producție. Pe un plan mai larg, el reprezintă un concept component al organizării, raționalizării și eficientizării procesului de dezvoltare economică și socială, într-o viziune de perspectivă. Acest nou organism economic, acești „poli de creștere” sau, mai exact, „agenți economico-sociali” ai dezvoltării socialiste sînt încadrați în strategia globală a dezvoltării societății noastre, elaborată și condusă de către Partidul Comunist Român.

Experiența recentă este extrem de valoroasă, dovedindu-și în practică, pe „viu”, marile avantaje economice și sociale. Aceasta nu înseamnă nicidecum că efortul de permanentă perfecționare a detaliilor complexe, a diferitelor aspecte concrete și particulare pe care le ridică viața nu trebuie continuat. Totodată, un efort de a surprinde și sintetiza aceste aspecte — pentru ca principiile de organizare, realizare și funcționare a platformelor industriale să fie transpuse nu numai în rezolvări de la caz la caz, ci să servească și la construirea unor modele care să simplifice fundamentarea deciziilor, să mărească șansele optimizării acestora — este pe cit de necesar, pe atît de valoros. Din aceste considerente credem util să sintetizăm unele din propunerile cuprinse în grupajul de articole:

1 Apare ca oportună, în vederea minimizării investițiilor, definirea unor clase de industrii după cerințele în ce privește utilitățile, caracteristicile terenului de fundare etc., ca un criteriu de luat în considerație la amplasarea viitoarelor obiective, în funcție de condițiile pe care le oferă diferitele platforme.

2 În spiritul indicațiilor conducerii de partid și de stat, privind elaborarea documentațiilor pe baza unei temeinice cunoașteri a condițiilor locale, institutelor de proiectare ale ramurilor cu cel mai mare volum de investiții pe diversele platforme să organizeze la fața locului o permanentă de specialiști care să rezolve ope-

rativ, în colaborare cu constructorii, detaliile de proiect.

3 Îndeosebi funcția de coordonator al activităților, dar și cea de proiectant general, nou instituite, se văd confruntate — pe măsura implementării atribuțiilor — cu probleme ce se cer soluționate operativ și cit mai eficient, în permanent contact cu titularii investițiilor, ai utilităților și serviciilor comune de pe platformă. În asemenea condiții, devine presantă asigurarea capacității celor doi factori, de cuprindere la un nivel calitativ superior a acestor probleme.

4 La platformele în curs de dezvoltare și la cele noi, pe măsura funcționării lor, a creșterii și diversificării producției unităților, eventual a modificărilor de profil, se pot ivi — eventualitate demonstrată în practică — unele strangulări în asigurarea cu utilități, cu servicii, eventual chiar și neajunsuri de ordin ecologic, datorate fie unor defecțiuni de concepție, fie unei evoluții a necesităților, care n-a putut fi avută inițial în vedere. Coordonatorul și proiectantul general ar trebui investiți cu sarcina de a depista și analiza astfel de dereglări, de a acționa pentru înlăturarea lor prin mai buna utilizare a posibilităților existente, iar cînd e cazul — prin propunerea unor lucrări care să fie incluse în programul de investiții.

5 O multitudine de aspecte se ridică în legătură cu cooperarea unităților de pe platformă în asigurarea anumitor servicii legate de producție. Titularii obiectelor de interes comun să aibă în vedere, încă de la proiectarea acestora, dimensionarea și echiparea lor potrivit necesităților diverselor utilizatori; realizarea acestor obiecte să fie înscrisă în prima etapă de eșalonare a investițiilor pe platformă (aceasta ar permite și constructorului să poată beneficia de serviciile atelierului mecanic, fabricii de oxigen etc., realizînd în consecință economii la dotarea propriei baze de producție). Cooperarea s-ar putea extinde și în domeniul cercetării-dezvoltării, al laboratoarelor de determinare și încercări, al informaticii și tehnicii de calcul, reducîndu-se necesarul cumulat de echipament și personal specializat și realizîndu-se importante economii. Este, totodată, momentul să se sta-

bilească o metodologie detaliată — cu caracter normativ — pentru soluționarea problemelor de programare, executare și decontare a serviciilor realizate de către deținătorii bazei tehnico-materiale respective, pentru celelalte unități de pe platformă.

6 În ce privește dotările social-culturale, sînt necesare soluții care să permită realizarea eșalonată (eventual prin extinderi) a capacităților prevăzute pentru toți utilizatorii de pe platformă, pe măsura intrării succesive în funcțiune a unităților, pentru a nu imobiliza resurse financiare și materiale în investiții care n-ar putea fi exploatate din plin. Realizarea cu prioritate, în termene scurte a primei etape a acestor dotări (îndeosebi cantină, cămine și locuințe de serviciu) ar permite folosirea lor temporară și de către constructori, micșorînd costul organizării de șantier.

7 În funcție de volumul și natura investițiilor de pe platformă, antreprenorul general și subantreprizele de specialitate ar trebui să adincească specializarea execuției, prin organizarea de loturi profilate pe categorii de lucrări.

8 Caracterul aparte al relațiilor dintre unitățile de pe platformă, adîncirea și diversificarea previzibile ale acestor relații fac deosebit de actuală necesitatea unor norme de proiectare și funcționare a sistemului de organizare și conducere al platformelor în ansamblu, în funcție de tipul acestora; a unor forme și metode de conducere adecvate specificului platformei, cu legături de intercondiționare pe orizontală și pe verticală, pe plan teritorial și al subordonării departamentale. În acest context, este de reținut și propunerea referitoare la constituirea unor centrale industriale la nivelul platformelor specializate și chiar al celor integrate.

*

Redacția își exprimă convingerea că opiniile și propunerile pe care le va primi de la cititori vor contribui la completarea acestui inventar de probleme, într-un domeniu atît de dinamic cum este cel al organismului economic de un tip aparte pe care îl reprezintă platforma industrială — probleme ce le supunem atenției forurilor de resort.

Grupaj realizat de
Dorin CONSTANTINESCU

Calitatea ambalajelor

Produsele întreprinderii noastre pot fi întâlnite în toate colțurile țării, în orice magazin. Cine nu folosește astăzi detergenții în spălarea unei game foarte variate de obiecte? Noi ne străduim să furnizăm produse de calitate superioară, să respectăm contractele economice, dar, în ultimul timp, avem o serie de greutăți în legătură cu expedierea mărfii noastre. Dar iată despre ce este vorba.

Pină în urmă cu citva timp, întreprinderile pendinte de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții ne furnizau ambalaje corespunzătoare, la un preț avantajos. De la o vreme, însă, ne-am văzut în situația de a primi alte ambalaje, este drept și acestea corespunzătoare pentru marfa noastră, dar la un preț dublu. În fața acestei situații n-am avut replică, întreprinderile (de confecții cartoane din București și Ghimbav) respective hotărînd să livreze numai asemenea ambalaje. Din păcate, însă, nu peste mult timp ambalajele corespunzătoare au început să devină o raritate. De aici foarte multe neajunsuri: comerțul ne refuză marfa, produsul se degradează prin depozitări inevitabile, ca să nu mai vorbim de pierderile cauzate prin scurgeri ale detergenților.

Rugăm ministerul de resort să impună furnizorilor noștri respectarea calității ambalajelor.

I. NEAGU

Profilul bazelor de aprovizionare

Specificul procesului nostru de producție impune să ne aprovizionăm cu o serie de materiale în cantități mici dar, fără de care, nu putem realiza un produs. Dacă ne-am aproviziona cu minimum 50 kg de alamă — cantitate limită impusă de baza de aprovizionare, ar însemna să mărim stocurile supranormative, care așa și așa ne creează dificultăți.

O altă problemă pe care o ridicăm în legătură cu activitatea bazelor de aprovizionare este și aceea a obligării acestora de a primi spre valorificare toate stocurile. De pildă, de la unitatea noastră nu toate materiile prime și materialele sînt primite, fie că se invocă lipsa de spațiu, fie lipsa de eventuali beneficiari.

Față de aceste două aspecte imi permit să propun următoarele:

— bazele existente să elibereze și cantități mici de metal, de pildă (10 kg în unele cazuri speciale);

— unele dintre bazele de aprovizionare să fie specializate ținînd cont de profilul zonei — chimie, metalurgie, electrotehnică etc.;

— să avem posibilitatea ca, pe plan local să ne ajutăm cu alte unități în procurarea unor materiale. Există, de exemplu, stocuri supranormative pe care baza de aprovizionare nu le primește, iar unitățile din cadrul centralei noastre nu au nevoie de ele; în schimb, întreprinderea județeană

de industrie locală, care are sediul vis-a-vis de noi, ar avea nevoie de unele materiale care „ruginesc” în depozitele noastre. Întrajutorarea ar fi, evident, în folosul tuturor.

Andrei GANEA

director comercial

Întreprinderea de aparataj electric auto
St. Gheorghe

Casarea — cînd și cum?

Analizînd unele aspecte ale casării bunurilor rezultă că, în multe cazuri, sînt importante valori materiale. De pildă, casarea mijloacelor de transport și a diferitelor mașini și instalații folosite în industrie, construcții și alte ramuri (unele fără să fie uzate în întregime sau amortizate integral) este impusă de lipsa pieselor de schimb. În afară de aceasta, sînt numeroase cazuri în care unitățile specializate ale M.T.C. refuză primirea de autovehicule casate pentru dezmembrare, datorită lipsei capacității de a executa această operație; în asemenea situații, mai ales unitățile mici, cum sînt și cele bugetare, predau autovehicul la întreprinderea de colectare a metalelor sub formă de fier vechi.

Nici la demolarea unor case nu se manifestă grija necesară pentru recuperarea a cit mai multe dintre materialele încă folosibile, iar casarea mobilierului și a inventarului gospodăresc se face, în cele mai frecvente cazuri, prin distrugerea părților lemnoase, cu toate că unele elemente ar putea fi valorificate prin confecționarea de noi obiecte sau repararea celor mai puțin uzate, spre a le prelungi durata de folosință.

Apreciem că unele prevederi ale H.C.M. 771/1962 nu mai corespund iar normele contabile, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 596/1970, dat în aplicarea prevederilor H.C.M. nr. 1885/1970, nu au reușit să înlăture unele neajunsuri. Propun să se schimbe metodologia actuală privind casarea, competența și competența comisiilor de casare și declarare a bunurilor materiale.

Ion IAGĂRU

director

Administrația financiară Vilcea

Dar cu piesele bune ce facem?

Socot că sînt necesare unități economice speciale menite a prelua în scop de demontare toate vehiculele reformate ale întreprinderilor socialiste, precum și cele ale proprietarilor particulari, în momentul cînd este anunțată scoaterea lor din circulație. În fiecare mijloc de locomoție auto, rămas nefolosit, mai sînt numeroase elemente ce ar putea fi reintrebuințate pentru întreținerea celorlalte mașini. Am ajuns la această propunere după ce am citit nota „Ce facem cu piesele bune ale televizoarelor și aparatelor de radio scoase din uz”, publicată în „Revista economică” nr. 15/1976.

Petre DANCIU

Cluj-Napoca

ECOURI

Preț unitar

În legătură cu nota „Preț unitar la produse asemănătoare”, publicată la rubrica „Cititorii au cuvîntul” în nr. 46 al Revistei economice, vă comunicăm următoarele:

„Din analiza făcută de Comitetul de Stat pentru Prețuri, pe baza documentațiilor și mostrelor primite de la întreprinderile producătoare, rezultă că intrerupătoare, comutatoarele și prizele executate de Întreprinderea de aparataj electric Titu diferă constructiv de cele executate de Întreprinderea ELCA-Mediaș, avînd și desene de execuție diferite. Produsele au însă aceleași valori de întrebuințare. În această situație, potrivit art. 16 din Legea nr. 19/1971, prețurile de producție trebuie să fie identice.

Ca atare, se impune corectarea prețurilor existente în vederea alinierii lor, întrucît deosebirile constructive și faptul că produsele se execută de mai mulți producători nu constituie temei ca și prețurile să fie diferite.

Comitetul de Stat pentru Prețuri a luat în evidență această problemă, urmînd să introducă corectarea prețurilor în primul act normativ care se va promova în această direcție, știut fiind că prețurile stabilite prin acte normative se corectează tot prin acte normative”.

Nela IONESCU

vicepreședinte Comitetul de Stat pentru
Prețuri

Întîlnire cu cititorii

Săptămîna trecută „Revista economică” a organizat la Cluj-Napoca cu sprijinul Facultății de științe economice din localitate, o întîlnire cu cititorii. Acest dialog al redacției cu cadre didactice, cercetători științifici, economiști și alți specialiști din întreprinderi și din aparatul financiar-bancar a prilejuit o serie de sugestii utile referitoare la conținutul revistei și la aria tematică a acesteia.

În cadrul întîlnirii s-au făcut propuneri de a se publica în revistă mai multe studii și articole care să vină în sprijinul practicii; anchete și dezbateri menite să mijlocească un larg schimb de idei între economiști; articole de organizare a producției și a muncii în întreprinderi și centrale; studii de teorie economică; materiale de prognoză macroeconomică. Menționăm, totodată, cîteva teme sugerate cu acest prilej: dezvoltarea actuală și viitorul unor produse sau subamuri (cărbonele, masele plastice, firele sintetice, industria aviației și a automobilului); analiza valorii; integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția; acțiunea legii valorii, reșezarea prețurilor; România în comerțul mondial; locul țării noastre în cadrul organismelor internaționale; criza sistemului valutar capitalist.

COINTERESAREA MATERIALĂ ÎN SOCIALISM — îmbinarea interesului individual cu cel social

FĂURIREA societății socialiste multilateral dezvoltate — etapă istorică nouă în care a pășit România — presupune accentuarea trăsăturilor și principiilor de viață comuniste și în mod corespunzător eliminarea treptată a acelor principii și norme pe care statul este în mod obiectiv constrâns să le utilizeze în vederea construcției socialiste și comuniste.

În această problematică complexă, un loc aparte îl ocupă — așa cum se arată în Programul P.C.R. — trecerea de la repartiția după muncă la repartiția comunistă, după nevoi. Acest proces de trecere la repartiția comunistă reclamă cercetarea minuțioasă, sub multiple aspecte, a relațiilor dintre cele două forme de repartiție și dintre acestea și cointeresarea materială, a formelor și mecanismelor prin care se realizează această tranziție de la o formă de cointeresare la alta, superioară, astfel încât să se asigure cele mai bune condiții de îndeplinire a vastului program de dezvoltare multilaterală și rapidă a forțelor de producție.

Studierea aprofundată, responsabilă a acestor aspecte este un îndemn al conducerii partidului nostru. Tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu arăta astfel în cuvântările rostite la Academia „Ștefan Gheorghiu: „Problemele dezvoltării economico-sociale, schimbările care au loc în societatea noastră, ca rezultat a dezvoltării forțelor de producție și perfecționării relațiilor de producție, transformările în structura socialistă a țării cer o temeinică înțelegere și o justă interpretare a legăturilor generale. Totodată, ele reclamă o cunoaștere profundă a felului cum trebuie acționat pentru conducerea conștientă a schimbărilor sociale, astfel încât să se înlăture contradicțiile ce se manifestă inerent și să se asigure dezvoltarea armonioasă a întregii societăți“).

Înțelegerea mai bună a conceptului repartiției după muncă și mai ales soluționarea practică eficientă a problemelor conducerii, organizării și perfecționării sistemului retribuției după muncă depind în mare măsură de felul în care sint clarificate conținutul și esența cointeresării materiale în socialism.

Literatura de specialitate — în ciuda faptului că abordează mai puțin și mai sporadic problemele cointeresării materiale — include destul de numeroase încercări de definire a acestui concept. Faptul este desigur pozitiv întrucât ușurează considerabil tentativa noastră de conturare mai precisă a conținutului cointeresării materiale. Avem aici în vedere nu numai deosebirile sau nuanțele care apar în definițiile economiștilor, dar și accentele deosebit de utile ale cercetătorilor din alte domenii ale științelor sociale (sociologi, psihologi etc.), atunci când definesc cointeresarea materială. Din păcate trecerea în revistă a tuturor definițiilor cointeresării materiale existente în literatura de specialitate, deși utilă, nu este posibilă.

Credem că este necesar să ne referim la elementele primare, care permit să se dezvăluie conținutul obiectiv al cointeresării materiale în general și a cointeresării materiale în socialism în special — interesele materiale.

Elemente componente — specificitatea orînduirii

PUNEREA interesului la baza elucidării conceptului de cointeresare materială nu este firește vreo descoperire epocală; prin însuși termenul care o desemnează cointeresarea materială, evidențiază în mod nemijlocit că interesul stă la baza conținutului acestui concept.

Potrivit unghiului din care este abordat, interesul este definit în mai multe feluri, dintre care vom reține atenția la numai trei categorii. Astfel, o primă categorie definește interesul ca nevoie: „interesul desemnează nevoile ce acționează ca stimul fundamental al activității omenești“⁽²⁾ (subl. G.R.); într-o altă definiție, nevoia este presupusă, interesul fiind considerat drept „stimulul fundamental al activității omenești“⁽³⁾. Cea de-a doua categorie de definiții nu conține direct termenul de nevoie, ci se raportează nemijlocit la relațiile de producție subliniind că:

„interesul este o expresie a relațiilor de producție“. Există în fine, și alte definiții, după părerea noastră mai sintetice, care includ atât categoria de „nevoie“, cât și pe cea de relații de producție, cum este de pildă cazul aici: „necesitatea naturală, însușirile ființei omenești, oricât de înstrăinată ar fi forma sub care s-ar manifesta, interesul — iată ce leagă pe membrii societății civile unul de altul“).

Așadar, interesul — așa cum este el în realitate în orice orînduire — reunește două elemente obiective: **nevoia și relațiile de producție**. Desigur, acestea nu au o existență de sine stătătoare și nu pot fi privite separat decît doar pentru a fi mai bine înțelese.

Relațiile de producție, potrivit formelor concrete pe care le capătă interesele, conduc la situații în care cointeresarea materială îmbracă și ea forme noi, specifice în fiecare orînduire. Aceste forme noi ale cointeresării apar deci ca **inflexiuni**, ca abateri într-un sens sau altul față de acel ax sau numitor comun al cointeresării materiale în general.

Așadar, relațiile de producție — oricare ar fi acestea — nu pot să aibă o asemenea influență încît să modifice în mod radical conținutul obiectiv al cointeresării materiale denumit mai sus „numitorul său comun“ în orice orînduire socială.

Relațiile de producție pot să determine ca interesele concrete să devină o reflectare mai palidă sau mai fidelă a intereselor care aparțin în mod natural ființei umane. Relațiile de producție determinînd interesele, formele acestora și raporturile dintre ele, creează totodată și un anumit raport, mai slab sau mai puternic, mai îndepărtat sau mai apropiat între nevoie și satisfacerea ei. Altfel spus, relațiile de producție în forma lor concretă, ale unei societăți date, generează fie înstrăinarea, fie reducerea și eliminarea înstrăinării dintre nevoi și satisfacerea ei.

Pe baza acestei sublinieri care ilustrează cele două direcții fundamentale de modificare a raportului dintre nevoie și satisfacerea ei, pe care le pot imprima relațiile de producție, putem acum să precizăm că raportul dintre nevoie și satisfacerea ei aparținînd naturii umane suferă tot atîtea inflexiuni cîte tipuri de relații de producție a cunoscut istoria societății omenești.

Încercînd să sintetizăm toate cele arătate mai înainte sub forma unei definiții cu trăsături mai aproape de sfera economiei, putem spune că cointeresarea materială este o **relație obiectivă care exprimă un anumit raport, concret istoric, mai îndepărtat sau mai apropiat între nevoie și satisfacerea ei, raport care își are originea în existența umană și care rezultă din interacțiunea intereselor economice existente în societate, din interacțiunea forțelor și relațiilor de producție**.

În această definiție cointeresarea materială are un caracter mult mai puțin abstract decît rezultă din alte definiții, care precizează doar că cointeresarea este „interacțiunea dintre multiplele interese existente“, sau „acea latură a relațiilor de producție...“; în al doilea rînd, definiția nu mai are accent exclusiv sociologic, este conturată în termeni mai apropiați economiei sau care, în orice caz, pot fi mai ușor conectați principalelor ecuații ale economiei; în al treilea rînd, definiția include o anumită finalitate, un sens anume în care relațiile de producție deplasează raportul dintre nevoie și satisfacerea ei; în fine, în al patrulea rînd, definiția își păstrează caracterul general și poate fi deci transpusă cu ușurință în contextul oricărui tip specific de relații de producție.

În condițiile relațiilor de producție bazate pe proprietatea privată — care determină o primă formă fundamentală de inflexiune a raportului dintre nevoie și satisfacerea ei — societatea este împărțită în posesori ai mijloacelor de producție și în depozitați de aceste mijloace. Din această cauză nevoia fiecărui „partener“ este separată de mijloacele satisfacerii ei, interesele au un caracter antagonist întrucît procesul de producție generează în permanență reproducția oamenilor cu poziția diferită

față de mijloacele de producție : producția este în permanență subordonată plusprodusului, obținerii de profit cât mai ridicat. În consecință, această primă inflexiune fundamentală a raportului dintre nevoie și satisfacerea ei se realizează în direcția în **depărtării dintre nevoie și mijloacele realizării ei, dintre nevoie și satisfacerea ei.**

În orînduirea sclavagistă, de exemplu, condiția umană a sclavului este condusă la limita existenței lui fizice, biologice, nu departe de aceea a unui animal. Totuși, interesul sclavului — oricît de înstrăinat ar fi — nu dispăre complet și nici nu poate să se întîmple așa ceva fără a fi lichidată însăși existența lui. Dar nu numai existența lui ar dispăre, ci însăși cea a „partenerului” său, a proprietarului de sclavi. Interesul acestuia din urmă n-ar mai putea să existe și să se realizeze fără ca sclavului să i se asigure un minimum material — oricît de îndepărtat ar fi acesta de nevoia lui. Desigur, aici cointeresarea ia forma unei constrîngerii extraeconomice, a unei îndepărtări considerabile dintre nevoie și satisfacerea ei, însă bazele cointeresării nu dispar, sînt prezente. Ele persistă în mod „natural”, chiar dacă relațiile de producție determină o atît de puternică înstrăinare. Aceasta este doar una din formele inflexiunii pe care o suferă relația nevoie-satisfacerea ei sub influența relațiilor de producție sclavagiste, în această direcție relațiile de producție sclavagiste pot determina modificarea conținutului cointeresării.

Cea de-a doua inflexiune fundamentală a raportului dintre nevoie și satisfacerea ei — determinată de relațiile de producție socialiste — se caracterizează prin aceea că societatea nu mai este divizată în proprietari și producători, nevoia în ansamblul ei nu mai este separată de mijloacele satisfacerii ei, interesele nu mai au un caracter antagonist, iar producția nu mai este subordonată profitului, ci **satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății.** Prin urmare, această a doua formă a inflexiunii raportului dintre nevoie și satisfacerea ei se caracterizează prin **lichidarea despărțirii seculare dintre nevoie și mijloacele satisfacerii ei, prin apropierea continuă dintre nevoie și satisfacerea ei.**

Ținînd seama de toate acestea, putem să ne explicăm originea opiniilor atît de variate privind caracterul istoric al cointeresării materiale. Cercetătorii care consideră cointeresarea materială o categorie specifică unei sau altei orînduiri (capitaliste sau socialiste) pun un accent deosebit pe aspectele particulare, specifice ale relațiilor de producție, ale intereselor și raporturilor dintre ele; ei nu iau în considerare existența, în fiecare din aceste două orînduiri, de pildă, a aceluși element comun, raportul dintre nevoie și satisfacerea ei. Susținătorii opiniei după care cointeresarea este un concept specific capitalismului, după părerea noastră, comit eroarea de a **localiza cointeresarea exclusiv în sfera antagonismelor de clasă, de a nu recunoaște existența acestui raport între nevoie și satisfacerea ei decît acolo unde relațiile de producție generează astfel de antagonisme.** Bineînțeles, cu atît mai paradoxală ni se pare concepția după care în orînduirea socialistă, unde aceste antagonisme dispar, unde se elimină din ce în ce mai mult obstacolele dintre nevoie și satisfacerea ei, cointeresarea materială nu ar exista sau nu ar fi posibilă. Ba, mai mult, cu greu am putea înțelege acest raționament dacă ne referim la comunism unde, deși repartiziția se va face după nevoi, nu am putea vorbi de o reală și puternică cointeresare materială, în timp ce acolo unde oamenii se confruntă cu puternice inegalități, cu mari discrepanțe între nevoie și satisfacerea ei, relațiile de producție ar avea marea „virtute” de a genera cointeresarea materială.

Susținătorii opiniei după care cointeresarea materială este o categorie a socialismului deși au circumstanța că relațiile de producție socialiste determină o apropiere pe multiple planuri dintre nevoie și satisfacere, dintre interese, îndepărtînd o multitudine de obstacole care se interpun în condițiile proprietății private între nevoie și gradul ei de satisfacere, lasă și ei impresia că cointeresarea materială se naște în exclusivitate odată cu orînduirea socialistă, neoferind de asemenea posibilitatea înțelegerii și abordării complexe a premiselor care fac obiectiv necesară cointeresarea materială.

În contextul relațiilor de producție din țara noastră

DEFINIREA cointeresării materiale în socialism devine pe deplin posibilă acum, după ce am parcurs principalele momente ale clarificării conceptului general de cointeresare materială. De fapt nu rămîne altceva de făcut decît să „transpunem” concep-

tul general de cointeresare materială în contextul relațiilor de producție socialiste. Într-un mod asemănător ar trebui, desigur, procedat și atunci cînd se urmărește definirea cointeresării materiale în capitalism sau în oricare altă orînduire socială.

Relațiile de producție socialiste și în primul rînd forma de proprietate asupra mijloacelor de producție determină importante și multilaterale modificări asupra premiselor cointeresării materiale, respectiv asupra sistemului de interese, asupra raporturilor dintre ele, asupra posibilității imbinării lor etc. În esență, ținînd seama că în socialism scopul producției este omul și nevoile sale, că producția devine aici subordonată nevoilor materiale și spirituale, am putea spune că cointeresarea materială în socialism este un raport din ce în ce mai apropiat între nevoile material-spirituale și satisfacerea efectivă, raport care se realizează prin dezvoltarea rapidă și multilaterală a forțelor de producție și în corelație cu acestea, a relațiilor de producție, prin imbinarea conștientă, pe baza planului național unic, a interesului clasei muncitoare, al țărînimii, al intelectualității, a interesului individual al fiecărui cetățean cu interesul social, a interesului imediat cu interesul de perspectivă al întregii națiuni.

Cu orice definiție care comportă precizări, este necesară evidențierea unor caracteristici ale conținutului cointeresării materiale — trăsături care o deosebesc de cointeresarea materială din societatea capitalistă.

a) Fiînd un raport tot mai apropiat între nevoie și satisfacerea ei, cointeresarea materială în socialism nu mai apare exclusiv legată de repartiziția după muncă, ci și de întregul mod de repartizare a venitului național. Din acest punct de vedere, cointeresarea materială este o relație obiectivă care ia naștere în permanență în procesul nesfîrșit al alocării venitului național, al repartizării fondului de consum pe cele două componente ale sale și al repartizării fondului de consum individual între membrii societății participante la muncă. Optimizarea cointeresării materiale, a creșterii economice rapide și eficiente și satisfacerea pe aceste baze a nevoilor întregului popor presupun în aceste condiții optimizarea alocării venitului național pe componentele și subcomponentele sale pînă la fiecare cetățean și om al muncii :

b) Cointeresarea materială se manifestă, mai mult sau mai puțin eficient, în producție : pe baza modului de alocare a venitului național se creează premisele tehnico-materiale și umane ale producției, locurile de muncă înzestrate cu mijloace de muncă tot mai moderne, se asigură formarea profesională a forței de muncă și gradul de sănătate al populației, iar repartiziția fondului de consum individual pe baza cantității și calității muncii servește pentru stimularea valorificării depline a premiselor tehnico-materiale și umane ale producției, pentru transformarea acestor premise din productivitate **potențială**, în productivitate **efectivă**, într-o eficiență economică tot mai înaltă :

c) Cointeresarea materială în socialism se realizează prin imbinarea intereselor individual și social, imediat și de perspectivă ; dacă în capitalism obiectul cointeresării îl reprezintă interesele **particulare** ale indivizilor cu poziții diferite, proprietari ai mijloacelor de producție și deposedați de mijloacele de producție, prin urmare între clase antagoniste, în socialism obiectul cointeresării îl reprezintă interesele unor clase prietene, tot mai omogene pe cele mai diferite planuri. Însă, cointeresarea materială în socialism presupune în mod neapărat existența intereselor pe deplin compatibile și echitabile pentru existența umană (individual și social, imediat și de perspectivă) și nu — așa cum cred economiștii și sociologii burghezi — existența intereselor unor clase antagoniste. Aceste interese vor exista chiar și în condițiile comunismului cînd cointeresarea materială va acționa mai puternic pe fondul concordanței de interese decît atunci cînd interesele diferitelor clase și pături sociale se deosebesc. Cointeresarea materială în socialism și comunism apare ca o cointeresare de tip nou, superoară a celeia din orînduirea capitalistă :

d) Cointeresarea materială are și în socialism un caracter **contradictoriu**. Desigur, ei nu-i aparțin în mod organic antagonisme ca în capitalism, dat fiind caracterul diferit al intereselor ; instaurarea relațiilor de producție socialiste a dus la **eliminarea treptată a intereselor înstrăinate** bazate pe proprietatea privată din structura intereselor societății noastre. Dacă în capitalism obiectul antagonismelor de clasă îl constituie proprietatea capitalistă care face ca repartiziția venitului național să se facă în interesul capitalului, al unei părți cu totul minoritare în societate, în socialism proprietatea obștească, subordonarea ei satis-

Gheorghe RĂBOACA

Institutul central de cercetări economice

(Continuare în pag. 24)

PRĂBUȘIREA sistemului colonial a surprins științele burgheze ortodoxe despre societate nepregătite pentru înțelegerea marilor probleme legate de acest proces, inclusiv problemele subdezvoltării.

Una din tezele de bază ale modelului keynesist — după care efectul de multiplicare a venitului investițiilor efectuate este cu atât mai mare cu cât mai sporită este rata consumului — venea în totală contradicție cu problemele dezvoltării țărilor eliberate. Demonstrarea inconsistenței ei a constituit o preocupare a multor oameni de știință din țările recent eliberate¹ dar și din alte țări în curs de dezvoltare, ca Turcia sau Grecia. Ei au demonstrat că transpunerea sistemului keynesist la economia țărilor subdezvoltate nu este justificată. În cazul acestor țări, accentul pus pe sporierea ratei consumului nu poate duce la accelerarea dezvoltării, nu poate constitui un multiplicator al creșterii economice. Accentul, arată aceștia, trebuie pus pe acumulări, investiții, producție într-un climat economic, social, politic de independență.

Nekeynesiștii, confrunțați direct cu problemele subdezvoltării, au recurs la bagajul teoretic al neoclasicismului, promovind doctrine eclectice, liberalist-dirijiste. Din comoditate? Nu este de crezut. Din interes și avantaj? Mai degrabă. Dar și pentru că principalele doctrine burgheze contemporane nu ofereau mijloace și instrumente cât de cât adecvate înțelegerii subdezvoltării, chiar și în maniera neocolonialistă.

Printre reprezentanții mai de seamă ai ortodoxismului burghez reținem: M. Allais (Franța), L. Robbins, P.T. Bauer, H. Frankel (Anglia), N. Röpke (Elveția), G. Haberler, J. Viner, H. Ellis, N. Buchanan, Y. Brozen, P.N. Rosenstein-Rodan, E.W. Rostow, R. Nurkse (SUA), E. Gudín și R. Campos (Brazilia). Ei încearcă să creeze un adevărat baraj ideologic prin care urmăresc să împiedice descifrarea științifică a fenomenului și

SUBDEZVOLTAREA IN ACTUALA CONFRUNTARE DE IDEI (I)

Teoria neoclasică și subdezvoltarea

cauzelor reale ale subdezvoltării. Nu înțelegere, ci explicare convenabilă a fenomenului subdezvoltării, iată ce urmăresc autorii „ortodocși”.

Schema neoclasică pleacă de la faimoasa „lege Say”, după care fiecare bun se schimbă, neîndoielnic, pe alt bun (orice ofertă creează automat cerere!), fiecare participant la schimb realizând un avantaj tradus prin câștig. Trecerea de la schimbul între producătorii aceleiași țări la schimbul dintre țări, conduce, implicit, la concluzia că ambele părți sînt avantajate, iar cauzele subdezvoltării unora și supradezvoltării altora n-ar trebui căutate în raporturile dintre țări, ci în alte domenii. Teoria „decolării” („takeoff”) din subdezvoltare a lui W.W. Rostow încadrează căile ei în mecanismele automate ale pieței interne și internaționale. „Take-off”-ul este definit ca interval de timp în care rata investiției crește în așa fel încît producția reală pe locuitor sporește, iar această sporire inițială atrage odată cu ea schimbări radicale în tehnicile producției și ale repartiției veniturilor, care dau investițiilor și tendinței ascendente a producției pe locuitor un

caracter autointreținut sau care se autoalimentează². Această s-ar putea realiza, după autorul teoriei, prin prelevări din venituri, prin inflație, autofinanțare, contribuția comerțului exterior și ajutorul extern. În realitate, ieșirea din subdezvoltare nu poate fi lăsată pe seama automatismelor pieței; în epoca noastră creșterea economică în țările subdezvoltate, (dar nu numai aici), se cere legată — în mod imperios-obiectiv — de mecanisme dirijate, ale planificării. Planificarea, arată chiar și un autor burghez apare ca un imperativ pentru țările subdezvoltate. După el, „patru noțiuni principale militează în favoarea unei intervenții (planificatoare n.n.) a statului: absența întreprinzătorilor, lipsa infrastructurii economice și sociale, caracterul limitat al resurselor financiare, necesitatea de a controla comerțul exterior³”.

După unii autori, ajutorul internațional trebuie acordat în funcție de două principii generale: a) rata marginală ridicată a venitului; b) capacitatea de rambursare. În funcție de aceste principii generale, economistul Rosenstein-Rodan formulează mult disputatul concept al „absorbției capitalului”, după care „măsura în care este posibilă sporierea investițiilor avînd o rată... de venit ridicată, depinde de capacitatea de absorbție tehnică a țării⁴”, iar aceasta depinde de posibilitățile de utilizare productivă a capitalului condiționată de: a) modul în care țara căreia i se acordă ajutor a reușit să-și sporească volumul investițiilor în ultimii ani; b) măsura în care și-a sporit venitul; c) calitatea administrației și a organizării dezvoltării. Întregul concept este axat pe preocuparea de a se asigura plasament sigur pentru „ajutorul” (capitalul) acordat de țările imperialiste, dar nicăieri nu figurează grija pentru eradicarea subdezvoltării.

Judecata neoclasică face abstracție de modul real în care s-au realizat raporturile de schimb între țările dezvoltate capitaliste și cele subordonate lor, net în

FIȘE

BIBLIOTHECA ECONOMICĂ
INSTITUTUL DE CERCETĂRI ECONOMICE

POPULAȚIE ȘI ECONOMIE

CONSTANTIN GRIGORESCU

32

EDITURA ACADEMIEI
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● O idee esențială de la care pornește autorul volumului

„Populație și economie”, Constantin Grigorescu, este că rezolvarea problemelor populației depinde de îndeplinirea unor condiții esențiale care privesc contemporaneitatea, dar și viitorul omenirii: creșterea intensă a forțelor de producție în fiecare țară, valorificarea la maximum de către fiecare popor a resurselor de care dispune, înfăptuirea inegalităților din interiorul fiecărei țări și dintre acestea.

Discutînd teoriile care preconizează măsuri de trînire a creșterii populației sub pretextul lichidării „inflației” demografice, autorul face o analiză temeinică a problemelor privind armonizarea relației populație-economie, rezultată din efectul numărului populației și al ritmului de creștere a acesteia asupra economiei.

Abordarea problematicii este de natură interdisciplinară, la nivel planetar dar și, în special,

la nivel național, autorul fiind preocupat de asemenea de probleme cum sînt cele ale alimentației naționale, ale utilizării resurselor și mediului înconjurător etc.

Cuprinzînd un bogat aparat științific (date statistice, bibliografie etc.), autorul reușește să selecteze cu discernămint esențialul din bogăția de teorii emise în literatura universală și să formuleze la rîndul său idei originale.

Ce este esențial în revoluția științifică și tehnică?

● În studiul său O sușcinosti naucnotehneskoi revoluii (Despre esența revoluției științifice și tehnice) apărut în revista VOPROSI EKONOMIKI, nr. 10/1976, G. Danilin dezvoltă un punct de vedere propriu referitor la esența actualei dezvoltări a forțelor de producție.

Autorul își exprimă dezacordul față de teza, general acceptată, că esența revoluției științifice și tehnice este legată de un singur factor: de apariția calculatoarelor și de automatizarea producției. Partizanii acestei metodologii sînt în evidență, după părerea lui G.D., doar una din trăsăturile specifice ale revoluției tehnico-științifice și nicidecum esența ei. Argumentînd acest punct de vedere, autorul arată că de la prelucrarea automată a informației și pînă la înfăptuirea unei revoluții în dezvoltarea forțelor de producție este o distanță foarte mare. Din totalitatea verigilor care alcătuiesc o mașină modernă (motor, transmisia, dispozitivul de comandă, mașina uneltă), nu mai ultima verigă intră în contact cu obiectul muncii, îi schimbă forma și destinația, contribuind astfel la crearea de noi valori de întrebuințare. În conștință, consideră G.D., schimbările fundamentale în volumul producției și în dinamica pro

favoarea primelor. De altă parte, diferențierea nivelurilor dezvoltării țărilor în perioada capitalismului nu este un produs exclusiv al schimbului, ci și al mecanismelor de producție create și condiționate de capitalism.

Deseori, reprezentanții ai gândirii economice burgheze aduc drept argument în favoarea explicării (mai degrabă a justificării) subdezvoltării, creșterea demografică. În replică s-a demonstrat cu mult teame că fenomenul demografic este mai degrabă o consecință decît o cauză a subdezvoltării. „O populație puternică, afirma un autor occidental, este un stimulente și nu o piedică”¹⁾ în calea dezvoltării. Căci populația nu este doar un factor de consumație ci, un factor de producție esențial.

Pentru teoria economică „ortodoxă”, subdezvoltarea nu reprezintă decît o rămînere în urmă a dezvoltării, atît de „firească și naturală” pe cît este dezvoltarea în altele. Această „ideologie implicită a analizei de dreapta”²⁾, cum o numește Guy Caire, se străduie să ștergă orice urmă a legăturii dintre subdezvoltare și capitalism, dominație colonială, politică imperialistă. Ideile ei preferate sînt cele ale „dezvoltării stadiale” și ale „cercurilor vicioase ale subdezvoltării”³⁾, orientate prin natura lor implicită împotriva unei noi ordini economice și politice internaționale.

Pornindu-se de la dezvoltarea stadială este construită schema celor cinci stadii ale dezvoltării: societatea tradițională, societatea fazei de tranziție, demararea, înaintarea spre maturitate și societatea consumului de masă. Prin aceasta se vrea să se acrediteze opinia că nu toate țările pot să parcurgă concomitent fiecare stadiu, că cele subdezvoltate vor ajunge, cu timpul, de la sine, în stadii superioare urmînd aceeași cale pe care au străbătut-o țările avansate. Schema stadială lasă problema la punctul de unde ar trebui să înceapă explicarea ei științifică și se lansează în deplîngerea „fatalismului inegalității dezvoltării”, și a

unor discuții privind rolul factorilor naturali, psihologici, sau demografici în existența subdezvoltării, despre „marile virtuți” ale economiei de piață, etc. Dar „subdezvoltarea, cum remarcă un critic al ortodoxiei burgheze, nu este un fenomen conjunctural, o rămînere în urmă, ci un fenomen structural, o blocare a creșterii...”⁴⁾. Pe drept cuvînt, economistul suedez radical Gunnar Myrdal aprecia că tratarea subdezvoltării ca o întîrire stadială „nu este, în cea mai mare parte, decît o judecare (a problemei n.n.) prin prisma intereselor dominante ale țărilor industriale (capitaliste n.n.) care sînt promotorii ei”⁵⁾. Pornind de la concepția „cercului vicios”, o seamă de autori ai ortodoxiei burgheze au construit variate teorii și modele, fie în plan economic și social politic, fie în plan psihologic-comportamental și instituțional, conform cărora țările subdezvoltate, fiind prea sărace, cu venit național mic și nevoi mari de consum, nu au condiții propice de acumulare de capitaluri, iar fără capitaluri demararea în dezvoltare este imposibilă fiindcă nu se creează o piață internă.

Țările subdezvoltate, menționa R. Nurkse, „nu sînt prea mici, dar sînt prea sărace pentru a alimenta piața industriilor locale”. Teoriile „ortodoxe” ale cercurilor vicioase se angajează în demonstrații cu privire la necesitatea pătrunderii capitalului străin în țările subdezvoltate, asigurîndu-i-se condiții deosebit de favorabile. Ele optează în fond pentru menținerea în forme noi a vechilor interdependențe între dezvoltati și subdezvoltați, a vechilor relații și mecanisme, opunîndu-se, explicit sau implicit, unei noi ordini economice și politice internaționale.

Prezența unor dificultăți ale subdezvoltării nu poate fi tîgăduită. Este de ordinul primei evidențe că venitul național mic și nevoile mari de consum din țările subdezvoltate limitează acumularea iar, uneori, pot condiționa dezacumularea, afectînd dezvoltarea. Dar, soluția nu poate fi numai pătrunderea

capitalului străin ca pretins factor al demarării dezvoltării. Subdezvoltarea, cu așa zisele ei „cercuri vicioase”, nu poate fi lichidată în cadrul căii tradiționale, prin mecanismele automate ale pieței, cum susține ortodoxia convențională, ci pe căi și prin mecanisme pentru care există condiții și elemente în epoca noastră. Liberalismul este astăzi desuet chiar și în țările capitaliste dezvoltate și el nu poate oferi o cale de ieșire din subdezvoltare. „De-a lungul studiului subdezvoltării și al eșecului liberalismului, menționa un autor radical, a apărut o certitudine: dezvoltarea nu se va putea înfăptui decît printr-o acțiune conștientă și concertată pentru a stăpîni (guverna) devenirea economică și socială. Această guvernare trebuie să fie mai întîi de toate rezultatul unei voințe naționale”⁶⁾. Cadrul național, complexul economiei naționale, se dovedește în epoca noastră, și pentru țările subdezvoltate, eficiente pentru demararea lor pe calea progresului.

prof. dr. I. NICOLAE VĂLEANU

¹⁾ Vezi culegerea de studii „Keynesian Economics” New Delhi, 1956.

²⁾ W.W. Rostow. „The take-off into self — sustained growth”, in „Economic Journal”, March, 1956, p. 154.

³⁾ R. Gendarme. „La pauvreté des Nations”, Ed. Ciyas, Paris, 1963, p. 381.

⁴⁾ P.N. Rosenstein-Rodan. „L'aide internationale aux pays sous-développés”, in „Revue de l'action populaire”, novembre, 1961, p. 106.

⁵⁾ Y. Lacoste. „Géographie du sous-développement”, PUF, Paris, 1965, p. 183.

⁶⁾ Guy Caire. „Ideologies du développement et développement de l'idéologie”, in „Revue Tiers Monde” nr. 57, 1974, p. 14.

⁷⁾ P.T. Bauer „Economic analysis and policy in underdeveloped countries”, Cambridge University Press, 1957.

⁸⁾ Gerard Destanne de Bernis, Le sous-développement. Revue Tiers-Monde nr. 57/1974, p. 121.

⁹⁾ Gunnar Myrdal. „Théorie économique et pays sous-développés”, 1959, p. 118.

¹⁰⁾ J.M. Albertini. „Les mécanismes du sous-développement” Paris, 1957, p. 128.

ductivității muncii sociale depînd numai de modificările ce apar în cadrul uneltelor propriu-zise. Aparatura de conducere, reglare și control (cea de-a patra verigă care se adaugă celor trei verigi clasice ale mașinii) nu participă nemijlocit la crearea valorilor de întrebuintare și în consecință, după opinia autorului, ei nu i se poate atribui calitatea de a revoluționa forța de producție, deși un asemenea punct de vedere poate fi discutabil.

Riscul falimentului

● În nr. 637/1976 al periodicului iugoslav REVUE DE POLITIQUE INTERNATIONALE, Kazimir Vidas, secretar adjunct la Secretariatul federal al finanțelor din R.S.F. Iugoslavia, efectuează — în studiul intitulat Actions des pays non-alignés dans le domaine financier et nonétaire — (Acțiunile țărilor

nealinierte în domeniul financiar și monetar) — o trecere în revistă a eforturilor depuse în acest sens de țările respective, a deciziilor adoptate la Mexico, Colombo și la alte reuniuni.

Sub efectul crizei structurale a relațiilor economice pe plan mondial — scrie autorul — situația, și în trecut dificilă, a balanțelor de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare, capătă proporții dramatice. După unele evaluări, volumul global al deficitului balanței lor de plăți externe ar putea atinge în anul 1980 — în condițiile menținerii actualilor relații — uriașa cifră de 112 miliarde dolari, iar datoria lor externă se apropie de pe acum de 200 miliarde dolari. Dacă nu se va găsi de urgență o soluție pentru problema reeșalonării datoriei externe, afirmă K.V., prelungirea situației actuale riscă să ducă la falimentul total al sistemului financiar mondial, iar responsabilitatea pentru acest lucru nu

va reveni țărilor în curs de dezvoltare.

Din nou despre limitele „limitelor”

Într-un articol de Carl B. Kaufman, apărut în RESEARCH MANAGEMENT vol. XVIII și consacrat controverselor despre dezvoltarea științei în viitor, controversa al căror moment inițial a fost apariția lucrărilor elaborate pentru Clubul de la Roma, se arată că poziția publicului american în problema respectivă este că, în pofida tuturor neplăcerilor pe care le creează tehnologia, avantajele sale sînt prea evidente pentru a fi abandonată și orice strategie pentru viitor va trebui să prevadă o activitate intensă pentru cercetare și dezvoltare. În acest sens publicitatea acordată problemei mediului ambiant și crizei energetice a avut, printre altele, și efectul de a aduce la

FIȘE

cunoștința publicului faptul că multe din lucrurile care se cred cunoscute, nu sînt deloc cunoscute și că există mari riscuri dacă problemele lumii moderne vor fi abordate fără o suficientă cunoaștere a ei, fără o abordare bazată, pe o informație obiectivă, metodică, fără o metodologie științifică. Or, acesta este, probabil, cel mai important sprijin de care se poate bucura cercetarea științifică. Autorul conchide că nu există motive pentru care să se creadă că generația viitoare va elabora un mod de viață care să depîndă mai puțin de știință și tehnologie decît acela al generației actuale. S-ar putea să depîndă într-un fel diferit, dar aceasta nu înseamnă de loc negarea rolului științei în societatea viitoare.

PUNCTE DE VEDERE

FACTORII ECONOMICI ÎN CONȚINUTUL LEGII POPULAȚIEI

EFORTURILE multor specialiști au fost concentrate în ultimii ani în direcția formulării sau definirii legii populației în socialism. Preocupări similare găsim în acest timp în literatura de specialitate și în ceea ce privește conținutul sau „cerințele” altor legi, specifice economiei socialiste. În cele mai multe cazuri, definiția legii populației în socialism este căutată pornindu-se de la definiția dată de K. Marx acestei legi pentru orînduirea capitalistă. După cum se știe, Marx a demonstrat că întrucît cererea de muncă nu este determinată de volumul capitalului total, ci de cel al părții sale variabile, această cerere scade în mod progresiv odată cu creșterea capitalului total, în loc să crească în mod direct proporțional cu el. În aceste condiții, acumularea capitalistă produce în continuu, și anume în mod proporțional cu energia și volumul ei — după cum spune Marx — o populație muncitorească relativ excedentară, adică excedentară în raport cu necesitatea medie de valorificare a capitalului, deci o populație muncitorească de prisos sau suplimentară. Într-o formă concentrată și sintetizînd mecanismul acumulării capitaliste în raport cu formarea suprapopulației relative, Marx dă următoarea definiție legii populației în orînduirea capitalistă: „Odată cu acumularea capitalului, pe care ea însăși o produce, populația muncitorească produce, deci în proporții mereu crescînde, mijloacele pentru propria ei transformare în suprapopulație relativă. Aceasta este o lege (sublinierea noastră — E.M.) a populației caracteristică modului de producție capitalist, așa cum de fapt orice mod de producție istoric deosebit are legile sale deosebite ale populației istoricește valabile”. În acest mod se formează armata industrială de rezervă.

Este în afara oricărei îndoieli că definiția de mai sus dată de Marx legii populației nu vizează în mod direct și condițiile reproducerii acesteia — (sub aspect natural sau biologic).

Nu este greu să observăm că, de fapt, Marx nu dă o definiție în general a legii populației, ci definește doar legea

formării suprapopulației relative. Accentul este pus aici de Marx asupra acțiunii pe care o are reducerea progresivă a capitalului variabil asupra situației clasei muncitoare, asupra categoriei salariate a populației ocupate în producția capitalistă. Lăsînd deocamdată la o parte considerațiile cu privire la cuprinderea sau necuprinderea de către această lege a cerințelor reproducerii populației, amintim afirmația lui Marx după care „armata de rezervă a capitalului îi furnizează acestuia un material uman gata pentru a fi exploatat, independent de limitele sporului real al populației”. (sublinierea noastră — E.M.). Această apreciere își păstrează pe deplin valabilitatea și astăzi: Marx nu are în vedere doar sporul natural al populației unei țări oarecare, ci scopul real al acesteia care poate fi determinat și de un sold pozitiv al migrației internaționale și astfel, armata „națională” de rezervă a capitalului este alimentată din surse internaționale după cum se întîmplă și în prezent în majoritatea țărilor membre ale „Pieței comune” europene cu fluctuațiile impuse de criza economică. Este deci clar că Marx a avut în vedere și aspectul reproducerii populației dar acest element nu se regăsește în legea formulată de el.

Aceasta este o problemă de principiu: trebuie sau nu să exprime legea populației și cerințele reproducerii naturale ale acesteia? Guvernează sau nu această lege intensitatea sau ritmul de desfășurare a reproducerii populației? Părerile specialiștilor sînt împărțite și asupra acestui aspect. În același capitol al „Capitalului” K. Marx face doar o referire tangențială la acest aspect afirmînd că: „Producției capitaliste nu-i este nicidecum suficientă cantitatea de forță de muncă disponibilă pe care o furnizează creșterea naturală a populației. Pentru jocul ei liber ea are nevoie de o armată industrială de rezervă, independentă de această limită naturală. (Capitalul, vol. I. p. 637). Am putea deduce din această apreciere a lui Marx că este vorba mai curînd de un surplus de populație necesar capitalului pe care reproducerea naturală din propria țară

neputîndu-l furniza, acest surplus urmează a fi asigurat prin imigrație. Deci, o accentuare tot a laturilor și conținutului economic al legii formulate de Marx întrucît nu se pune problema intensificării procesului reproducerii naturale care are limite.

În orice caz, dacă Marx a situat în prim plan gradul de ocupare al populației apte de muncă, nimic nu ne îndreptățește să afirmăm că legea formulată de el ar fi în același timp și o lege biologică, respectiv că ar governa și reproducerea populației. Rămînem la opinia — exprimată și de alți specialiști — după care legea populației formulată de Marx este în esență o lege economică. Totodată subliniem faptul că în înțelesul de mai sus al legii populației, nu a fost și nu este vorba de întreaga populație, ci numai despre o fracțiune a acesteia și anume despre categoria populației muncitoare. Discuțiile despre o lege a populației specifică modului de producție socialist și care ar governa reproducerea și evoluția populației în general, sînt, evident, de dată mult mai recentă. Între o asemenea lege și cea formulată de Marx, ar fi desigur, greu de făcut vreo legătură și în nici un caz nu se poate pune semnul egalității. Prin legea populației Marx nu a avut în vedere decît influența sau acțiunea reducerii progresive a mării relative a capitalului variabil asupra categoriei populației salariate adică apariția și existența suprapopulației relative. O lege cu un asemenea conținut nu poate fi, evident, transpusă (nici sub aspectul acțiunii sale) în condițiile modului de producție socialist.

Progresul social
și „economisirea”
de vieți omenești

ÎNAINTE DE TOATE se impune o observație cu caracter preliminar în ceea ce privește raportul omului față de legile obiective în general și față de legea propriei sale reproduceri în

special. Pe scurt, legile obiective apar și acționează independent de voința omului dar acțiunea acestora poate fi influențată și chiar orientată de către om prin cunoașterea modului și formelor de manifestare a acestor legi. Rezultă deci, că omul poate pune treptat stăpânire pe acțiunea unor legi obiective, inclusiv pe cea a propriei sale reproduceri (lege biologică). Dacă milenii la rind omul a fost sclavul legii reproducerii speței sale, el a reușit, ca urmare a progresului științei să controleze acțiunea acestei legi, control, concretizat în posibilitatea de dirijare și limitare — după dorință — a numărului descendenților săi. Evident, dorința de a-și limita numărul descendenților) este și ea condiționată de un complex de factori social-economici ca de ex. nivelul de instruire, profesia, categoria socială, venitul, condițiile de locuit etc. Prin urmare, factorul biologic, deși reprezintă o cerință necesară pentru reproducerea populației aceasta nu are în condițiile societății moderne decât o valoare de potențial și nu se transformă în realitate într-o anumită dimensiune a familiei sub influența unor factori nebiologici de natura celor menționați mai sus.

În aprecierea acțiunii legii populației este deci necesar să distingem două aspecte: a) latura biologică sau capacitatea fiziologică de reproducere, **identică** în principiu pentru toți indivizii, independent de modul de producție și relațiile de producție și b) modul în care anumiți factori sau **condiții social-economice** specifice unor anumite relații de producție, acționează asupra potențialului biologic de reproducere, determinând un anumit sens și ritm în evoluția fenomenelor demografice. Aceasta ar fi desigur latura cantitativă a procesului și de aici nu trebuie trasă concluzia că încetinirea ritmului reproducerii populației este o urmare logică și necesară a progresului social. Datele statistice atestă de exemplu că în **toate țările**, independent de orînduirea lor socială, s-a produs o reducere a natalității în cazul dezvoltării social-economice, dar nu în mod necesar și o scădere a sporului natural al populației. Același progres social-economic a dus în același timp și la o considerabilă scădere a mortalității, la o **economisire de vieți omenești** și prin urmare, procesul reproducerii populației se desfășoară pe o bază calitativ nouă. Acestea ar fi în linii generale unele aspecte principale ale acțiunii factorilor nebiologici asupra potențialului biologic de reproducere și care acționează independent de orînduirea social-economică.

Cele expuse mai sus ar putea servi ca un punct de plecare dacă am accepta ideea după care legea populației este o lege care guvernează reproducerea biologică a acesteia. După părerea noastră însă între capacitatea bio-

logică de reproducere și factorii social-economici care influențează acest proces, nu poate fi pusă o barieră, acele două categorii de factori nu trebuie considerate separat.

Dacă prin legea economică a populației în capitalism înțelegem — situându-ne pe poziții marxist-leniniste — gradul și caracterul utilizării populației muncitoare determinate de relațiile de producție ale modului de producție capitalist și exprimate în prezența suprapopulației relative, o primă problemă care se pune este aceea dacă legea populației în socialism poate sau nu fi concepută și formulată într-o formă similară dar cu luarea în considerație a noilor relații de producție. Este vorba despre o lege a populației care acționează **în prezent** în socialism sau despre cerințe ale acestei legi care sînt considerate ca dorințe, necesități etc., într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat?

Recapitulînd diferitele opinii și concepții actuale asupra legii populației în socialism, observăm că funcțiile acestei legi au fost definite ca fiind: asigurarea ocupării totale a forței de muncă și utilizarea rațională a acesteia, creșterea rapidă a populației, dezvoltarea multilaterală și armonioasă a personalității, creșterea bunăstării materiale și spirituale a populației și chiar **așezarea geografică a populației „specifice” socialismului.**

Nu este greu să observăm că de fapt nu poate fi vorba de funcții proprii ale legii populației ci, de funcții ale altor legi ale economiei socialiste.

Despre influența factorului economic asupra creșterii populației nu se poate vorbi însă în mod unilateral. Este necesar să fie luați în considerație factorii psihologici, culturali, educativi etc., precum și tendința societății de a optimiza tot mai mult atît numărul cît și **structura populației**, de a le pune de acord cu ritmul și cerințele dezvoltării social-economice.

Legea populației în socialism

ÎN FAPT, nu lipsește o definiție a legii populației în socialism, din contră, putem vorbi despre un exces de definiții. Acestea nu sînt însă perfectate, în etapa actuală, dacă avem în vedere conținutul lor și realitățile social-economice din țările socialiste luate atît în ansamblu cît și separat. Nu putem să nu fim de acord cu unii specialiști din țările socialiste după care formularea unei asemenea legi este încă prematură. Se apreciază că timpul care a trecut de la apariția primului stat socialist și pînă în prezent, este prea scurt pentru ca în domeniul evoluției și reproducerii populației să poată fi studiată în toată complexitatea sa acțiunea legilor obiective. În acest scop sînt necesare perioade mai lungi care să cuprindă mai multe generații, este necesar ca familia, populația să poată trece la un nou comportament demografic, care nu se însușește automat

odată cu schimbarea intervenită în relațiile de producție.

● **Intr-adevăr, în primul rînd**, nici una dintre țările socialiste nu are o experiență istorică suficient de îndelungată care să ofere condiții de cercetare a evoluției legii populației. În domeniul evoluției populației, procesele nu se desfășoară în ritmul celor care au loc în economie, **de la un an la altul, ci de la o generație la altă**, dacă avem în vedere modificările perceptibile. Este deci necesar un timp mult mai îndelungat pentru ca legitățile demografice să poată fi evaluate și percepute în ansamblul formelor lor de manifestare. Dacă facem abstracție de anii războiului civil și de-al doilea război mondial, perioada care rămîne nu este mai lungă de circa 3 decenii, deci aproximativ o generație în sens demografic, chiar și pentru U.R.S.S., prima țară socialistă.

● **În al doilea rînd**, în domeniul fenomenelor demografice o mare și puternică influență au tradițiile, inerția etc. Din această cauză, în cursul celor 2—3 decenii menționate mai sus, unele eventuale cerințe ale legii populației, sînt în mod sensibil influențate de tradiție, motiv pentru care o delimitare a acțiunii legii populației în socialism este deosebit de dificilă.

● În sfîrșit, influența multor factori care concură la formarea nivelului și sensului de evoluție ale unor fenomene demografice este deosebit de contradictorie. Între influența factorului social-economic și nivelul unor fenomene demografice nu există o corelație mecanică, automată.

Cu alte cuvinte, formularea unei legi care să guverneze reproducerea populației în socialism pare a nu fi încă posibilă datorită atît perioadei prea scurte de existență a sistemului socialist mondial cît și ca urmare a mării diversități de situații specifice fiecăreia din țările componente ale acestui sistem.

Independent de această situație, este incontestabil faptul că evoluția demografică în țările socialiste se desfășoară în condiții mai favorabile decît în țările capitaliste. Prioritățile în evoluția demografică a țărilor socialiste trebuie căutate în primul rînd nu în comparație cu țările capitaliste dezvoltate, ci cu propriul lor trecut și în al doilea rînd nu în mod necesar în ritmul sau volumul sporului natural, ci în apariția și consolidarea într-o scurtă perioadă de timp a unui **nou tip, progresiv, de reproducere a populației.**

În condițiile economiei socialiste este favorizată trecerea mai rapidă la noul tip de reproducere al populației, la un alt raport de schimb al generațiilor. Tendința constantă și clar conturată a evoluției demografice în acest sens în țările socialiste, ar putea constitui un element de evaluare a acțiunii legii populației în socialism.

În concluzie, în actualele condiții și în actuala etapă de dezvoltare a socialismului **ca sistem**, legea populației acționează ca o **tendință** avînd ca expresie concretă îmbunătățirea generală a indicatorilor demografici.

Emil MESAROS

¹⁾ K. Marx — Capitalul, vol. I, Ed. politică, București, 1960, p. 633.

²⁾ K. Marx — Fr. Engels — Opere, vol. 23, p. 647.

COINTERESAREA MATERIALĂ

(Urmare din pag. 19)

acerii nevoilor celor ce muncesc, întregului popor face ca împărțirea produsului în produs pentru sine și produs pentru societate să nu mai aibă limite rigide. Aceasta permite o dezvoltare economică rapidă, o creștere continuă a proprietății socialiste care asigură concomitent și satisfacerea crescândă a nevoilor de trai ale poporului. Faptul că aceste limite rigide ale împărțirii roadelor creșterii economice dispar, nu înseamnă că dispăre și caracterul contradictoriu al acestei împărțiri. Dimpotrivă, contradicțiile există, putând evolua, în anumite condiții, către antagonisme chiar dacă în socialism nu mai există clase antagoniste. Așa ceva se întâmplă, de regulă, atunci când împărțirea roadelor creșterii, dincolo de anumite limite, se face fie în favoarea produsului pentru sine, fie în favoarea produsului pentru societate.

Contradicțiile existente în socialism — dat fiind caracterul lor specific neantagonist — nu iau de regulă forma unor confruntări violente, ci se pot manifesta sub multiple forme mai particulare care pot afecta în mod direct eficiența creșterii economice, folosirea deplină, rațională a factorilor procesului de producție, a proprietății socialiste. Din această împrejurare rezultă, de altfel, rolul partidului comunist, rolul factorului conștient, necesitatea studierii atente a legilor economice obiective și aplicarea lor în mod științific, corespunzător condițiilor concrete, stadiului de dezvoltare și obiectivelor de politică economică din fiecare țară;

e) Este știut că cointeresarea materială și în socialism se înfăptuiește prin mai multe pîrghii economice. În conceperea și organizarea acestora trebuie să se țină seama că deși relațiile de producție socialiste elimină interesele particulare, înstrăinate și aduc pe prim plan alte interese, acestea din urmă continuă să aibă două laturi — una obiectivă și una subiectivă. Latura obiectivă a interesului este nevoia, care ținînd de esența interesului are un caracter profund, nu iese ușor la suprafață, nu poate fi ușor observabilă și înțeleasă de fiecare cetățean. Dar, indiferent că ea este sau nu sesizată și înțeleasă, ea există în mod obiectiv. De aceasta trebuie să se țină seama în modelarea oricărei pîrghii economice pentru ca aceasta să poată acționa în

direcția realizării nevoii sociale — baza realizării nevoii individuale.

Aceleași pîrghii trebuie să ia în seamă și existența laturii subiective a interesului care există sub forma aspirațiilor, dorințelor și care mai pot să poarte încă multă vreme pecetea înstrăinării. Ridicarea nivelului de pregătire, de cultură, de educație și conștiința socialistă, formarea omului nou sînt menite să diminueze efectele negative ale laturii subiective și să pună tot mai mult în valoare efectele pozitive ale laturii subiective a interesului. Rolul pîrghiilor economice și sociale este de a stimula individul, interesul fiecăruia, pe toți oamenii muncii în a selecta nevoia socială sau, oricum, pentru a acționa în direcția realizării acestei nevoi;

f) Definită în felul arătat, cointeresarea materială include în sfera ei pe toți membrii societății; ea are o sferă atotcuprinzătoare, incluzînd pe toți membrii societății socialiste, în condițiile aplicării riguroase a principiilor eticii și echității socialiste, fără discriminări și disparități social-economice, iar pe de altă parte fără egalitarism mic burghez.

g) În cadrul cointeresării materiale un loc aparte revine uneia din formele ei — cointeresarea materială personală. Dacă cointeresarea materială în ansamblul ei este o relație obiectivă, profundă, independentă de conștiința omului, cointeresarea materială personală — chiar dacă în anumite condiții nu asigură echilibrul și viziunea obiectivă în satisfacerea intereselor fiecăruia — este totuși o formă ușor înțeleasă pentru oamenii muncii în prima fază a socialismului. Din acest motiv, pentru care de altfel V.I. Lenin a denumit retribuția drept „punte de legătură între individ și proprietatea socialistă”, rezultă rolul deosebit al cointeresării materiale personale în politica partidului nostru — cadrul înfăptuirii procesului de ansamblu a cointeresării materiale, cît și în creșterea economică.

1) Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Academia „Ștefan Gheorghiu”, Știința din 2 octombrie 1976.

2) Mic dicționar filozofic, Editura politică, București, 1969, p. 186.

3) Dicționar enciclopedic român, vol. II (D—J), Editura politică, București, 1964, p. 831. În același sens, Radu Florian definește interesul ca „mobilul” activității omenești (vezi Revista de filozofie, trim. II, 1964, p. 687).

4) Dicționar enciclopedic român, p. 831.

5) Marx-Engels, Opere, vol. II, E.S.P.L.P., București, 1958, p. 135. Prof. N. N. Constantinescu definește interesul ca fiind „Expresia necesității”.

HOTĂRÎRI ȘI TEZE DE INESTIMABILĂ VALOARE

(Urmare din pag. 2)

tovarășul Nicolae Ceaușescu au avut o susținută activitate pentru promovarea noii ordini economice și politice internaționale, bazată pe principiul de egalitate și echitate, urmărind abolirea vechilor relații de inechitate și excluderea amestecului în treburile interne, respectarea dreptului fiecărui popor de a se dezvolta de sine stătător, de a decide suveran căile și formele dezvoltării, în consens cu propriile sale aspirații și interese.

În spiritul hotărîrilor Congresului al XI-lea odată cu procesul dezvoltării forțelor de producție are loc perfecționarea relațiilor sociale, lărgirea permanentă a democrației socialiste, care oferă cîmp larg de manifestare și de dinamizare a energiilor creatoare ale maselor. În acești doi ani, prin măsurile organizatorice luate, prin întreaga activitate politico-educativă s-a asigurat sporirea participării celor ce muncesc la conducerea și rezolvarea treburilor obștești, la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului. Momentele politice care au avut loc după Congresul al XI-lea al partidului — alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare, Congresul consiliilor populare, Congresul sindicatelor, Congresul U.T.C., Congresul educației politice și al culturii socialiste, numeroasele vizite ale secretarului general al partidului în județele țării, în unități economice și sociale, întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu cadre de partid și de stat, cu specialiști din diferite domenii — precum și acțiunile organizate de organele locale de partid și de stat, de organizațiile de masă și obștești, au atras milioane și milioane de cetățeni la elaborarea deciziilor,

la soluționarea problemelor, au reprezentat un rodnic dialog, o permanentă consultare a partidului cu poporul.

Perioada care a trecut după Congresul al XI-lea al partidului a evidențiat în și mai mare măsură deosebita însemnătate pe care o are Programul ideologic adoptat de Congres pentru formarea omului nou, pentru educarea lui în spiritul materialismului dialectic și istoric, pentru transformarea acestuia într-un om capabil să participe plenar la îndeplinirea sarcinilor economice și sociale, să cunoască și să interpreteze științific legile naturii și societății, evenimentele ce se petrec pe plan național și internațional. Această nouă fizionomie moral-politică, spirituală, a constructorilor socialismului își găsește corespondența în atitudinea nouă, militantă față de orînduirea social-politică și de stat, față de proprietatea socialistă, față de muncă, în transformarea tot mai accentuată a normelor eticii și echității socialiste, în comportamente de muncă și de viață. Înăptuirea prevederilor Programului de măsură privind aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Congresului educației politice și culturii socialiste, adoptat recent de Plenara C.C. al P.C.R., va asigura mobilizarea întregului popor în vasta școală a educării și autoeducării omului nou, cu o înaltă conștiință și o atitudine avansată față de muncă.

În procesul tot mai complex al înfăptuirii Programului partidului are loc întărirea și consolidarea rolului conducător al partidului în toate domeniile. Organele și organizațiile de partid își îndeplinesc cu eficiență sporită misiunea de a uni eforturile întregii națiuni în vederea asigurării dezvoltării țării, perfecționării organizării și conducerii activității economico-sociale, stimulării noului, promovării neabătute a spiritului de cetezanță revoluționară, în vederea înfăptuirii sarcinilor actualului cincinal. Traducînd în fapt spiritul imprimat întregii activități economico-sociale de Congresul al XI-lea al partidului, comuniștii, toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate, acționează cu toate forțele pentru realizarea în mod exemplar a sarcinilor economico-sociale din acest an, primul din actualul cincinal, pregătesc toate condițiile necesare îndeplinirii planului pe anul 1977, anul centenarului Independenței de stat a României.

U.R.S.S.

PROGRESUL TEHNIC ÎN CENTRUL PREOCUPĂRILOR

INTRATA în a zecea perioadă cincinală de planificare, economia socialistă a Uniunii Sovietice a atins un înalt nivel de dezvoltare cantitativă. La multe produse cum sînt oțelul, cimentul, energia electrică, țigău, cărbunele, mașinile agricole, U.R.S.S. se situează pe primul sau pe unul din primele locuri din lume în ceea ce privește volumul producției.

Totodată, economia sovietică a făcut însemnate progrese calitative. S-au obținut importante rezultate în ceea ce privește dezvoltarea științei și promovarea progresului tehnic în economia națională. Sînt bine cunoscute realizările sovietice în domeniul cuceririi spațiului cosmic, în domeniul aviației civile, al folosirii pașnice a energiei nucleare, al mașinilor-unelte etc. Pe piața mondială, U.R.S.S. apare nu numai ca un important cumpărător de licențe, dar furnizează altor țări documentație tehnică privind multe soluții tehnologice originale. Printre beneficiarii licențelor sovietice se află reputele firme din țările dezvoltate, ele însele cu realizări apreciabile în ceea ce privește nivelul tehnologiilor și al produselor.

Potrivit documentului „Direcțiile principale ale dezvoltării economiei naționale a U.R.S.S. în anii 1976-1980”, în cincinalul al nouălea (1971-1975) „s-a asigurat în mod consecvent progresul tehnic și s-a promovat o politică tehnică unitară în ramurile economiei naționale”. Se constată, de asemenea, că s-au amplificat proporțiile în care este aplicată tehnica nouă și că în toate ramurile s-a dezvoltat în ritm accelerat producția de produse avansate din punct de vedere tehnic. În decurs de cinci ani s-au asimilat în producție 16 500 de noi mașini, utilaje și aparate și s-au pus în aplicare procese tehnologice perfecționate.

În condițiile revoluției științifice și tehnice actuale atenția deosebită, centrală acordată progresului tehnic și altor factori calitativi de creștere economică derivă din ideea că creșterea economică rezultă din acțiunea unitară a factorilor cantitativi și calitativi, că acești factori nu pot fi despărțiți unii de ceilalți fără ca, la un moment dat, insuficiențele calitative să nu se repercească asupra potențialului de creștere cantitativă. Sarcina principală a celui de-al zecelea cincinal, creșterea consecventă a nivelului material și cultural al popoarelor sovietice, urmează să se realizeze „printr-o dezvoltare armonioasă și proporțională a producției

sociale și prin creșterea eficienței sale, prin accelerarea progresului științific și tehnic, prin creșterea productivității muncii, prin îmbunătățirea generală a calității muncii în toate verigile economiei naționale”.

Una din sarcinile majore ale celui de-al zecelea cincinal este deci accelerarea ritmului progresului științific și tehnic, urmînd ca în felul acesta să se realizeze „unitatea organică dintre realizările revoluției științifice și tehnice și avantajele sistemului economic socialist”.

LA NIVELUL unei economii de talia celei sovietice promovarea pe scară de masă a soluțiilor tehnice noi, în condiții de eficiență economică, ridică mari și dificile probleme a căror rezolvare presupune un efort susținut din partea unui număr mare de oameni, ale căror acțiuni trebuie să se completeze reciproc unele pe altele, ceea ce presupune, printre altele, și studierea atentă și aprofundată a problemelor economice ale progresului tehnic în economia națională.

Dificultățile sporesc considerabil în momentul în care se pornește de la principiul că în economia socialistă planificată nu se poate justifica în nici un fel tratarea progresului tehnic drept factor exogen, lucru poate metodologic permis în economia capitalistă mai timpurie, cînd o mare parte din realizările tehnice proveneau din afara întreprinderilor private. Dar a considera progresul tehnic drept factor endogen înseamnă în mod inevitabil o schimbare a modului de abordare, a metodelor, a sferei de investigație. Toate acestea au provocat o vie frămîntare în rîndurile economiștilor sovietici care au pus în discuție o serie de probleme teoretice de principiu.

S-au elaborat lucrări privind eficiența progresului tehnic, condițiile economice și organizatorice de aplicare a soluțiilor noi.

Mult discutată este problema dimensională, tot mai numeroși fiind specialiștii care, abandonînd ideea unilaterală după care dimensiunea unei întreprinderi sau serii de fabricație, este un avantaj în sine, subliniază complexitatea problemei, necesitatea de a o considera în contextul economiei, arătînd că în multe cazuri dimensiunea excesivă poate deveni un dezavantaj. S-a bucurat de atenție problema organizării tehnologice a întreprinderilor și cea înru-

dită a specializării. S-a discutat mult problema creării unor întreprinderi specializate producătoare de piese de uz comun pentru mai multe ramuri ale industriei constructoare de mașini. Multe eforturi s-au depus pentru a elabora principiile unui sistem de prețuri adaptat pentru promovarea produselor noi.

O PARTE din rezultatele cercetărilor economice privind problemele progresului tehnic și-au găsit corespondente în tezele documentelor Congresului al XXV-lea al P.C.U.S., care acordă o atenție centrală atît problemelor de principiu, cît și unor fenomene concrete, de largă răspîndire. Progresul tehnic contemporan afectează nu numai procesele economice luate fiecare în parte, dar și conexiunile dintre ele. Realizarea unui produs sensibil modificat presupune schimbări tehnologice nu numai la cel care îl realizează, ci și la furnizori (care pot fi numeroși) și la beneficiari (care pot fi și mai numeroși). Pe de altă parte, pentru a contribui în mod substanțial la creșterea economiei, actele de progres tehnic nu pot fi locale, ci trebuie să cuprîndă toate procesele economice, desigur ținîndu-se seama de particularitățile fiecărui element al sistemului economic. Avînd în vedere acest fapt, în raportul la Congresul al XXV-lea al P.C.U.S., tovarășul Leonid Ilici Brejnev arăta că „mai este mult de făcut pentru ca realizările științei să se materializeze repede nu numai ca exemple experimentale și de expoziție — fie și din cele mai strălucite —, ci și în mii și mii de noi produse, începînd cu mașini-unelte și terminînd cu tot ce privește îmbunătățirea condițiilor de de muncă și de trai ale oamenilor”.

Tocmai această aplicare pe scară de masă a realizărilor noi ale științelor și ale tehnicii ridică cele mai delicate și mai dificile probleme. Aplicarea produselor și tehnologiilor noi modifică uneori radical condițiile de producție, de circulație, de repartitie și de consum. Ține de esența lor faptul că ele perturbă, „dezechilibrează”, desfășurarea proceselor economice. Iată de ce ideea tradițională de echilibru, adînc înrădăcinată în gîndirea economică, este nesatisfăcătoare atunci cînd în analiza economică se ia în considerare progresul tehnic ca factor avînd o mare pondere, care pătrunde printr-o ramificație rețea de conexiuni în fiecare celulă a organismului economic. Avînd în vedere acest fapt, la Congresul al XXV-lea al P.C.U.S. s-a arătat că „revoluția în știință și tehnică reclamă schimbarea profundă a stilului și metodelor activității economice, combaterea hotărîtă a anihilozării și rutinei, adevărată respect față de știință, pricepere și dorință de a recurge la recomandările ei și de a ține cont de ele”.

Realizările importante ale economiei sovietice, succesele științifice și tehnice ale popoarelor sovietice ridică noi probleme, la a căror rezolvare sînt antrenate eforturile de gîndire și de acțiune ale unui număr mare de oameni de cele mai diferite profesii și funcții, printre care se numără și economiștii.

Ihor LEMNIJ

TENDINȚE - CONIUNCTURI

Evoluție încetinită in țările OCDE

DUPĂ O SCĂDERE de 1,3% în 1975, creșterea produsului național brut al țărilor O.C.D.E. nu va depăși 5% în acest an, față de 5,5% cât se estima încă în iulie a.c., iar anul viitor ea va coborî chiar sub 4%. Încetinirea se anunță mai puternică decât se prevedea inițial. Ca urmare, față de creșterea medie de 5,5% pe an în perioada 1959—1972, în intervalul 1973—1977 creșterea PNB pe ansamblul O.C.D.E. va fi în medie de sub 2% pe an.

„Perioada euforiei s-a încheiat”, notează Le Monde

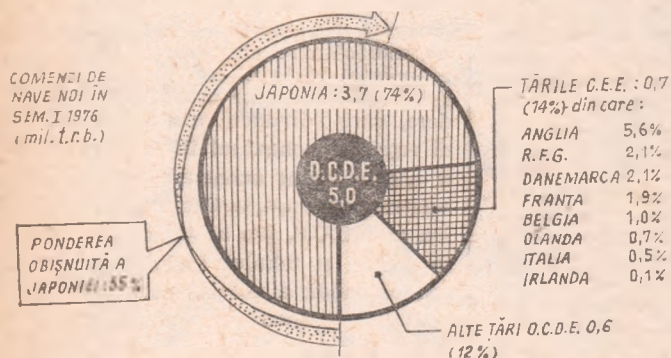
(11 noiembrie). „Aceste cifre arată că după ani de expansiune rapidă, țările industriale par să se instaleze într-o perioadă în care ritmul lent de creștere ar putea fi legea viitorului”. Ca urmare și resorbirea șomajului se anunță a fi dificilă, punând sub semnul întrebării realizarea obiectivului de a se coborî rata șomajului pe ansamblul țărilor O.C.D.E. la 4,5% pînă la mijlocul anului viitor, față de 5% în iulie a.c.

În acest climat de „pauză conjuncturală”, guvernele mai multor țări capitaliste dezvoltate au început să reflecteze la posibilitatea adoptării unor măsuri de relansare (reducerea impozitelor în Japonia, credite pentru stimularea investițiilor în Franța etc.), cu riscul de a stimula creșterea prețurilor.

la acest indicator. Depășirea a continuat să se accentueze în trimestrul III cînd ponderea șantierelor japoneze a fost de 86%, fiind în luna septembrie chiar de 93%. Săptămînalul The Economist, după care reproducem graficul, semnaleză că situația este agravată în mod deosebit de faptul că piața occidentală a construcțiilor navale se află într-o fază de declin rapid, cererea putînd să scadă pînă în 1980 la mai puțin de o treime față de 1974.

Concurența constructorilor navali

ÎN PRIMA JUMĂTATE a anului în curs, firmele japoneze de construcții navale au obținut 74% din totalul comenzilor noi de nave pe ansamblul țărilor O.C.D.E. (vezi graficul). Aceasta depășea cu 19 puncte procentuale ponderea obișnuită a Japoniei

Stocurile mondiale de cereale în 1977

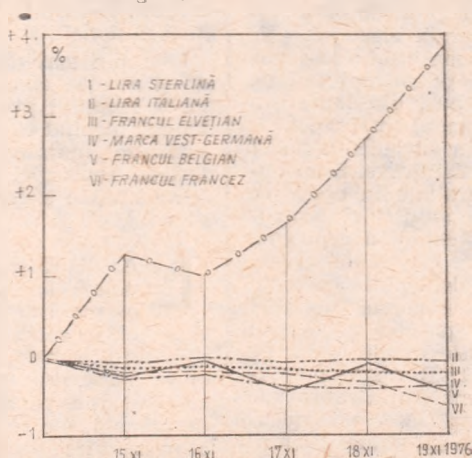
LA SFÎRȘITUL anului agricol 1976/77 stocurile mondiale de cereale se vor ridica la 132 milioane tone (13% din nive-

lul consumului mondial anual), față de 107 milioane tone la sfîrșitul sezonului 1975,76. Informația este dată de Departamentul Agriculturii al S.U.A. care evidențiază ușoara îmbunătățire a situației alimentare mondiale pe care această creștere o lasă să se întrevadă.

EVOLUȚII MONETARE

EVENIMENTELE principale care au caracterizat piața monetară în perioada 15—19 XI 1976, au fost pe de o parte, redresarea lirei sterline, iar pe de altă parte, slăbirea francului francez față de dolarul S.U.A. și față de celelalte devize vest-europene.

Anunțarea deficitului comercial al Angliei, pe luna octombrie a.c. de 360 mil. l. st., în comparație cu 375 mil. l. st. în luna septembrie a.c., a constituit începutul unei perioade de întărire a lirei sterline în comparație cu dolarul S.U.A. și cu celelalte devize vest-europene. Posibilitatea obținerii unui credit de 10 miliarde dolari de la R.F.G. și S.U.A., precum și faptul că Anglia nu a efectuat nici o tragere suplimentară în cursul lunii octombrie asupra creditului „stand-by” de 5,3 miliarde dolari pus la dispoziția sa la începutul lunii iunie a.c. de către principalele țări occidentale au contribuit la consolidarea lirei sterline. Un rol deosebit de important la întărirea lirei sterline l-a avut și intervenția pe piață a Băncii Angliei.

Francul francez a înregistrat în perioada menționată o scădere bruscă, cotînd la 19 noiembrie 5,01 franci francezi pentru un dolar S.U.A., ca urmare a publicării deficitului balanței comerciale franceze pe luna octombrie a.c. de 4,712 miliarde franci francezi, și pe zece luni, de 15,4 miliarde franci, cu mult peste previziunile inițiale. Deficitul se datorează creșterii importurilor de petrol în așteptarea majorării prețului acestuia la 1 ianuarie 1977, ca și creșterii importurilor de produse agricole, ca urmare a secetei

Evoluția principalelor devize vest-europene, în perioada 15—19 XI 1976, luînd ca bază de comparație cursul dolarului S.U.A. din ziua de 12-XI 1975

din acest an. Petrolul fiind plătit în dolari S.U.A., deprecierea francului francez față de dolar a majorat costul importului respectiv. O primă măsură de stopare a scăderii cursului francului francez a fost majorarea dobînzii pe piața monetară franceză la depozitele zi cu zi de la 9 13/16% p.a. la 10 9/16% p.a.

Francul elvețian și marca vest-germană au avut o ușoară tendință de scădere față de dolarul S.U.A., atingînd la sfîrșitul intervalului nivelul de 2,4472 franci elvețieni și respectiv 2,4223 mărci vest-germane pentru un dolar S.U.A., în comparație cu 2,4438 franci elvețieni și respectiv 2,4200 mărci vest-germane pentru un dolar S.U.A. la începutul intervalului.

Nivelul dobînzilor la eurodepozitele pe șase luni s-a situat la nivelul de 5,9375% p.a. pentru eurodolarul S.U.A., 2,75% p.a. pentru eurofrancul elvețian și 4,875% p.a. pentru euromarca vest-germană.

Anunțarea în mod oficial a celei de-a cincea licitații de aur pentru 8 XII 1976 și precizarea că se va reveni la așa-zisa metodă „olandeză” (toți cumpărătorii plătesc același preț) care a fost deja utilizată la primele două licitații și că pentru prima oară metalul cumpărat la licitație va fi livrat la Londra și nu la New York (aurul F.M.I. fiind stocat după cum se știe la diferitele bănci centrale) au condus la scăderea prețului aurului de la 138,20 dolari uncie la începutul intervalului la 131,15 dolari/uncie la sfîrșitul perioadei.

Paul DUMITRAȘCU
Dumitru LUNGU

DOCUMENTAR

SPORIREA continuă a cererii de produse alimentare a populației globului a dus, între altele, la intensificarea exploatații industriale a resurselor biologice din mările și oceanele lumii. Ca sursă de hrană bogată în proteine, îndeosebi pentru zonele în care bintuie flagelul subnutriției, mările și oceanele au atras atenția de mai multe decenii. Se apreciază că aici se află resurse biologice în stare să asigure hrana necesară pentru cel puțin 30 miliarde de oameni, adică pentru o populație de peste 7 ori mai mare decât numărul actual de locuitori ai Terrei.¹⁾

Semnificativ, de altfel, pentru rolul sporit al mărilor și oceanelor în asigurarea hranei populației mondiale, este creșterea substanțială a producției de pește. Astfel, dacă în perioada 1939—1950 producția de pește în lume s-a menținut aproape constantă, oscilând în jurul a 20 milioane tone anual, în ultimul sfert de secol ea a crescut simțitor, ajungând în anul 1974 la 69,8 milioane tone. Ea a fost deci (vezi tabelul nr. 1)

Complexul factorilor de creștere

CREȘTEREA producției mondiale de pește a fost determinată, respectiv înlesnită, de un complex de factori, dintre care ne oprim la câțiva în cele ce urmează.

Sporirea continuă a cerințelor de consum. În scopul asigurării necesarului de proteine de origine animală pentru hrana populației, se datorează conținutului bogat al peștelui în substanțe minerale (mai ales fosfor și vitamine), precum și gradului său ridicat de digestibilitate, ceea ce-l face aproape indispensabil în alimentația contemporană.

După calculele făcute de F.A.O. rezultă că sînt necesare în medie 75 grame de proteine pe o persoană pe zi, din care 20 de grame proteine de origine

o creștere accentuată a producției și cerințelor de făină de pește.

Conform previziunilor F.A.O., cerea totală de făină de pește va atinge în anul 1980 aproape 6,7 mil. tone, față de un consum de 5,0 mil. tone în anul 1970. Pentru satisfacerea acestei cereri vor fi necesare peste 30 mil. tone pește brut. Se apreciază că în prezent circa 9% din producția mondială de făină de pește provin din deșeurile rezultate în urma prelucrării peștelui în fileuri și conserve.²⁾

Creșterea numărului de nave. a complexității acestora în condițiile evoluției rapide a tehnicii în acest domeniu, asigurarea bazei materiale pentru întreținere și reparații, precum și perfecționarea tehnicii de detectare și de prindere a peștelui, au constituit un alt factor favorabil.

În anul 1973 existau în lume 17262 nave de pescuit, cu o capacitate de 7334359 t.r.b. și 693 nave de transport și nave-uzină cu o capacitate de 3348699 t.r.b.³⁾

În același sens a acționat dezvoltarea bazei materiale pentru transportul, depozitarea și industrializarea producției de pește, perfecționarea continuă a tehnicii de prelucrare.

Din complexul de factori care au stat la originea creșterii producției de pește se mai pot aminti :

- dezvoltarea cercetărilor oceanologice în aproape toate țările cu activitate de pescuit. Din datele statistice existente rezultă că un număr de 19 țări afectează anual sume și dotări importante pentru cercetare, estimate între 600 și 2000 milioane dolari ;

- asigurarea cadrelor necesare exploatații flotelor de pescuit, amenajărilor din apele interioare, perfecționarea continuă a pregătirii profesionale ;

- constituirea de organizații internaționale regionale pentru administrarea pescuitului în marea liberă, în scopul efectuării unui pescuit rațional ;

- extinderea pescuitului în marea liberă, precum și în unele regiuni îndepărtate față de zonele tradiționale (apele temperate ale zonei nordice) ;

- trecerea la pescuitul unor specii nepescuite pînă în prezent (codul pitic pescuit în Marea Nordului, macrourele în Atlanticul de Nord-Est etc.).

Potențial și diferențieri zonale

CU TOATE CĂ s-au înregistrat importante progrese în creșterea producției mondiale de pește, potențialul piscicol existent în lume nu este exploatat în întregime. Specialiștii F.A.O. afirmă că practicarea rațională a pescui-

¹⁾ Vezi Ion Madoșa, „Uriașele resurse ale oceanului planetar”, Lumea nr. 40 din 30 septembrie 1976, p. 20.

²⁾ F.A.O., Projections relatives aux produits agricoles, 1970—1980, vol. I.

³⁾ „La pêche maritime”, nr. 1171, decembrie 1974.

Tabelul nr. 1
Evoluția producției mondiale de pește în perioada 1938—1974, în milioane tone

	1938	1948	1955	1958	1960	1965	1968	1970	1974
Pescuit	21,1	19,6	20,9	33,3	40,2	53,2	63,9	70,0	69,8

Sursa : F.A.O. — Yearbook of fishery statistics, vol. 36/1973, p. 4—5 ; vol. 33/1974, p. 5.

de pește 3,3 ori mai mare decât cea realizată în anul 1938, ritmul mediu anual de creștere în această perioadă îndelungată fiind de peste 3,4%.

Producția mondială de pește a cunoscut o creștere deosebit de accentuată după anul 1955. Astfel, dacă în perioada 1939—1958 — deci în 20 de ani — producția a crescut cu 57,8%, în perioada 1959—1968, deci numai în 10 ani, ea a crescut cu aproape 92,0%.

animală. În general, se consideră că la un kg de greutate a corpului este necesar un gram de proteine. Rezultă că populației globului (circa 3,9 miliarde de locuitori în anul 1974) îi este necesară anual o cantitate de 106 765 mii tone de proteine, din care 28 470 tone proteine de origine animală.

Asigurarea necesarului de furaje pentru hrana animalelor a determinat

Tabelul nr. 2

Evoluția producției mondiale de pește pe zone geografice, în perioada 1965—1974

	1965		1970		1974	
	mil. t	%	mil. t	%	mil. t	%
Total mondial	53,20	100,0	70,0	100,0	69,84	100,0
din care :						
Africa	3,17	6,0	4,45	6,3	4,94	7,1
America de Nord și America Centrală	4,45	8,4	4,94	7,1	4,88	6,9
America de Sud	9,19	17,3	14,87	21,2	6,69	9,6
Asia	20,25	38,0	26,31	37,6	30,78	44,1
Europa	10,89	20,5	11,98	17,1	12,94	18,5
Oceania	0,15	0,3	0,20	0,3	0,28	0,5
U.R.S.S.	5,10	9,5	7,25	10,4	9,33	13,3

Sursa : Date calculate după F.A.O. — Yearbook of fishery statistics, vol. 34/1972, p. 12 ; vol. 36/1973, p. 12 ; vol. 38/1974, p. 275—289.

tului cu mijloace moderne poate duce la extragerea anuală a 110—115 milioane tone de pește, fără să se pună problema periclitării resurselor marine. Or, prin raportare la cantitățile maxime obținute pînă acum, 70,2 milioane tone în anul 1971, rezultă că potențialul piscicol mondial anual se folosește numai în proporție de 60%, între altele pentru că nu sînt exploatare în egală măsură toate zonele de pescuit.

În prezent, cea mai mare parte a resurselor de pescuit neutilizate sau sub-exploatate din lume se găsesc în apele tropicale, în zone relativ apropiate de litoralul țărilor în curs de dezvoltare. Presiunea progresivă exercitată de țările dezvoltate în industria peștelui, pentru a găsi noi zone de pescuit, tendința internațională de extindere a dreptului de jurisdicție asupra pescuitului costier, apărarea suveranității naționale asupra resurselor naturale și de aici neacceptarea de către țările în curs de dezvoltare a exploatării resurselor lor piscicole fără propria lor participare, insuficiența capitalului și a competențelor tehnice în aceste țări pentru a putea lua parte deplină la valorificarea resurselor de pește fără ajutor exterior, sînt factori care au favorizat în cursul ultimilor ani dezvoltarea pescuitului în marea liberă, au generat o distribuție geografică neuniformă a producției de pește pe glob.⁴⁾

Analizînd această distribuție rezultă că din Oceanul Pacific (cu mările adiacente), care ocupă 49,5% din suprafața de apă a globului, în anul 1974 s-au obținut 44,2% din peștele pescuit în lume, din Oceanul Atlantic — cu 25,4% din suprafața — s-au obținut 37,4%, din Oceanul Indian — cu 21,0% din suprafața — s-au obținut 4,3%, iar din apele interioare s-au obținut 14,1% din peștele pescuit în lume.⁵⁾

Creșterea producției mondiale de pește a fost diferită de la zonă la zonă și de la țară la țară, în funcție de gradul de dezvoltare a industriei peștelui, de așezarea față de resursele de pescuit, de aportul mai mare sau mai mic al peștelui în consumul alimentar al populației, precum și de posibilitățile diferențiate ale țărilor în curs de dezvoltare de a valorifica resursele piscicole existente în apele lor teritoriale.

Astfel, în anul 1974, comparativ cu anul 1965, în timp ce în Oceania producția a crescut cu 88,6%, în U.R.S.S. cu 80,9%, în Africa cu 55,8% și în Asia cu 50,5%, deci peste creșterea medie mondială care a fost de 31,2%, în Europa producția a crescut cu 17,0%, în America de Nord și America Centrală cu 9,6%, iar în America de Sud producția a scăzut cu 28,3%. Ca urmare a înregistrării acestor ritmuri diferite, ponderea țărilor din Africa și Asia, a

U.R.S.S. și a Oceaniei în producția mondială de pește a cunoscut o creștere continuă, iar ponderea țărilor Europei, a Americii de Nord și Centrale, precum și a Americii de Sud a scăzut (tabelul nr. 2).

Din analiza nivelului producției mondiale de pește pe țări în anul 1974 rezultă că un număr de 18 țări realizează producții de peste un milion de tone anual (tabelul nr. 3), deținînd 77,4% din producția mondială. Șapte țări (Islanda, Franța, R.P.D. Coreeană, Nigeria, Polonia, Brazilia, R.F. Germania) obțineau în acel an producții între 500 mii și un milion de tone pe an, respectiv 7,2% din producția mondială, iar 33 țări, printre care și România, producții între 100 și 500 mii tone pe an, adică 11,2% din totalul mondial. Producția celorlalte țări cu activitate de pescuit se situează sub 100 mii tone pe an, reprezentînd 4,2% din producția mondială de pește.

Din aceste date se poate vedea că pe plan mondial există o preocupare susținută, în marea majoritate a țărilor, pentru dezvoltarea pescuitului și a pisciculturii, pentru creșterea continuă

Tabelul nr. 3

Evoluția producției de pește în țările cu o producție anuală de cel puțin un milion tone în 1974 și în R.S. România, anii 1965, 1970 și 1974, în mii tone.

Țara	1965	1970	1974
Japonia	6 928,8	9 366,4	10 773,4
U.R.S.S.	5 099,9	7 525,2	9 235,6
R. P. Chineză	5 714,7	6 868,0	6 880,0
Peru	7 631,9	12 612,9	4 140,0
S.U.A.	2 696,2	2 776,2	2 743,7
Norvegia	2 311,8	2 980,4	2 644,9
India	1 331,3	1 756,1	2 255,3
Coreea de Sud	640,4	933,6	2 001,3
Danemarca	340,8	1 226,5	1 835,4
Taillanda	626,7	1 447,7	1 626,0
Spania	1 355,0	1 539,8	1 510,7
Africa de Sud	1 238,7	1 562,2	1 414,6
Indonezia	1 102,3	1 228,5	1 341,9
Filipine	685,8	989,0	1 291,4
Chile	708,5	1 181,4	1 126,7
Marea Britanie	1 047,1	1 099,0	1 102,5
Canada	1 262,3	1 399,0	1 037,3
R. S. Vietnam	675,0	817,4	1 013,5
R. S. România	37,5	59,6	129,5

Sursa : F.A.O., Yearbook of fishery statistics, vol. 36/1973, p. 4—11 ; vol. 38/1974, p. 3—5.

a producției de pește, în scopul sporirii contribuției acestui produs la alimentația rațională a omului.

Dincolo de 1980

EXPERTII F.A.O. apreciază că în actualul deceniu producția mondială de pește se majorează cu 26%, marcînd un ritm mediu anual de creștere de

2,4%, față de 6,1% cit s-a înregistrat în perioada 1951—1970. Se estimează că în anul 1980 pescuitul mondial va atinge, o producție de 87,3 milioane tone pește.

Într-o perspectivă mai îndepărtată, în anul 2000—2025 se va putea realiza din oceanul planetar o producție de aproape 660 milioane tone resurse biologice clasice și din resurse noi, în proporțiile următoare :

— 210 milioane tone pește, moluște, raci ș.a., pescuiți după metodele tradiționale ;

— 150 milioane tone kril din apele Antarcticii ;

— 300 milioane tone plancton.

Pentru atingerea unor asemenea obiective sînt de luat în considerare următoarele căi de dezvoltare :

— extinderea pescuitului în zone îndepărtate, în special în zonele tropicale (Pacificul de Sud, Oceanul Indian, oceanul adstral), ca urmare a scăderii principalelor specii industriale de pește în zonele tradiționale, în urma pescuitului superintensiv practicat asupra acestor specii, a tendinței unui număr tot mai mare de state de a-și extinde apele lor teritoriale pînă la o distanță de 200 mile marine de coastă ;

— valorificarea complexă a rezervelelor biologice din ocean, prin recoltarea de alge (Chlorella, Scenedesmus și altele).

— crearea unor medii artificiale pentru reproducerea și adăpostirea unor specii importante pentru pescuit, cum sînt langustele, homarii, crabii mari, păianjenii, crabul de Kamciatka și alți raci, precum și scoicile ;

— intensificarea pescuitului peștilor pelagici ;

— intensificarea eforturilor privind amenajarea apelor interioare pentru dezvoltarea corespunzătoare a pescuitului și a pisciculturii ;

— intensificarea acțiunilor pentru realizarea de noi acorduri bilaterale încheiate de țări neriverane cu țările riverane, în scopul obținerii dreptului de a pescui în apele de sub jurisdicția acestora ;

— participarea unui număr din ce în ce mai mare de state la organizațiile internaționale regionale care administrează pescuitul în marea liberă, în scopul obținerii unor cote de pescuit avantajoase ;

— extinderea cercetărilor științifice în afara zonelor de sub jurisdicția statelor riverane, pentru identificarea și determinarea de noi resurse biologice, precum și în scopul stabilirii și experimentării unor metode și unelte de pescuit adecvate noilor condiții ;

— dotarea flotelor de pescuit cu nave de mare capacitate, capabile să acționeze autonom în orice zonă a oceanului mondial și să practice pescuitul la mare adîncime.

NIȚU MARIN

doctorand în economie
— Academia „Ștefan Gheorghiu”

⁴⁾ Vezi Les armements communs et le développement des pêches... F.A.O.-CECAF 77/9 oct. 1974.

⁵⁾ Calculat după F.A.O., Yearbook of fishery statistics, vol. 38/1974, p. 2, 9 ; Atlas geografic general. Ed. didactică și pedagogică, București, 1974, p. 14—15.

Indicatori ai dezvoltării industriale

PE PLAN MONDIAL, producția industrială și-a accelerat în ultimul deceniu și jumătate ritmul de creștere, acesta trecând de la o medie anuală de circa 5% în perioada 1938—1960, la peste 6% în anii 1961—1975. Evoluție datorată îndeosebi țărilor socialiste, a căror industrie s-a dezvoltat — conform datelor publicate de O.N.U. — într-un ritm mediu anual de circa 9% în 1961—1975. În ceea ce privește țările capitaliste dezvoltate, sporul mediu anual — de numai circa 4,6% — al producției lor industriale a fost influențat, între altele, de cri-

za economică din ultimii ani.

Ritmul de dezvoltare a industriei ușoare (de circa 4,7% pe plan mondial în perioada 1961—1975) a fost sensibil depășit de cel al industriei grele (6,7%), iar în cadrul acesteia cele mai susținute dinamici au cunoscut industria chimică (8,4%) și cea a construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor (circa 7,3%).

Datele disponibile, prezentate în tabelul alăturat, ilustrează evoluția altor doi indicatori ai activității industriale. Se remarcă astfel, că — pe plan mondial — dinamica productivității muncii a depășit

Grupul de țări	Producția industrială			Personal ocupat în industrie			Productivitatea muncii în industrie		
	1960	1968	1974	1960	1968	1974	1960	1968	1974
Total mondial	52	89	127	79	96	108 ⁽¹⁾	70	92	112 ⁽²⁾
din care:									
Țări capitaliste dezvoltate	57	91	119	88	98	102	66	91	116
Țări socialiste ⁽¹⁾	42	85	140	73	96	109	62	89	128
Țări în curs de dezvoltare	51	86	136	71	93	122 ⁽²⁾	82	96	101 ⁽²⁾

1) Țările socialiste din Europa (fără Albania). 2) anul 1973.
Sursa: U.N.C.T.A.D., Handbook of International Trade and Development Statistics - 1976, New York, 1976, pag. 385

pe cea a personalului ocupat în industrie. Dar, dacă orientarea către dezvoltarea intensivă prevalează în țările capitaliste dezvoltate și îndeosebi în țările socialiste, în cadrul grupului țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare predomină încă tendința de dezvoltare a producției industriale pe cale extensivă (în perioada 1961—

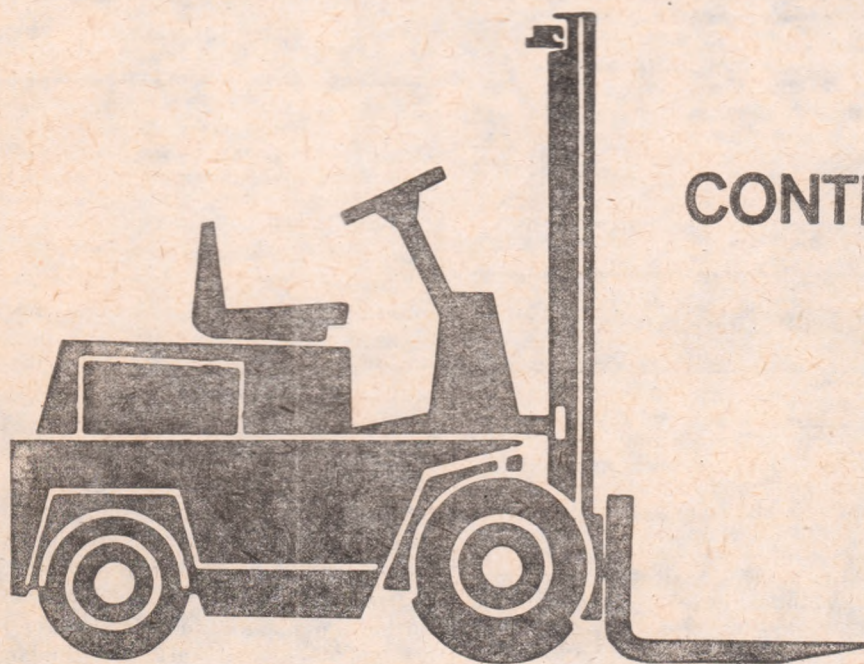
1973, personalul ocupat în această ramură a crescut într-un ritm mediu anual de 4,2%, față de o creștere cu numai circa 1,6% pe an a productivității muncii), lucru explicat mai ales prin abundența brațelor de muncă disponibile.

N. P.

balkancar

TRADIȚIE ȘI CONTEMPORANEITATE

TIMPUL ÎȘI SPUNE CUVÎNTUL!

Dumneavoastră de asemenea vă veți convinge de avantajele mijloacelor de ridicat și de transport ale Balkancar-ului.

Proгноza științifică, activitatea serioasă de construcție și de experimentare contribuie la afirmarea producției cu această marcă.

Exportator :
BALKANCARIMPEX
Bulgaria, Sofia, str. Alabin 56
Telex 022386

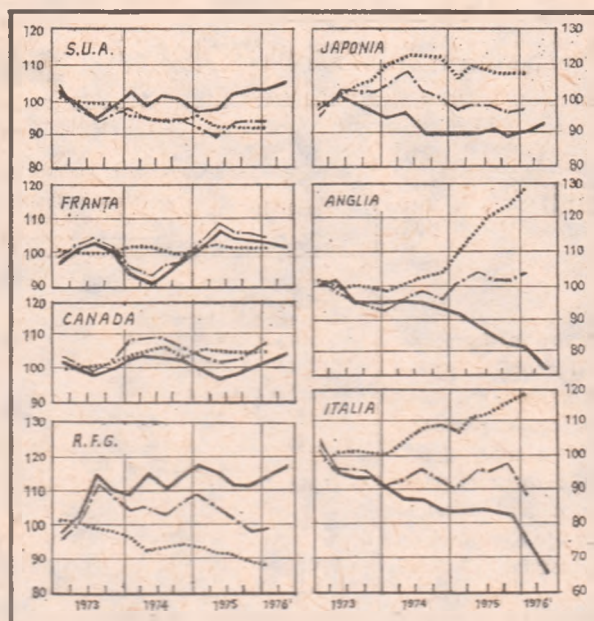
REPREZENTANȚA COMERCIALĂ
BULGARA

București, str. Galați 32
Telefon 11-20-87

PUBLICOM

Inflația și cursurile de schimb

EVOLUȚIA pe termen scurt a inflației din țările capitaliste nu vădește un raport strâns cu modificarea cursurilor de schimb ale monedelor lor. Dar pe termen mai lung, între cele două dinamici se stabilește o relație compensatoare, o rată rapidă a inflației fiind urmată de o depreciere accentuată a monedei naționale. Sau, altfel spus, competitivitatea mărfurilor redusă prin scumpirea lor pe piața internă tinde să fie restabilită prin deprecierea accelerată a monedei în raport cu valutele țărilor partener. Experții F.M.I. ilustrează această corelație, într-o analiză recentă, prin situațiile din graficul alăturat, în care rata inflației este urmă-

SEM.I.-1973 = 100 : (după I.M.F. SURVEY)
 — INDICELE CURSURILOR DE SCHIMB EFECTIVE
 INDICELE DE DEFLAȚIONARE A P.N.B.
 - - - - - INDICELE DE DEFLAȚIONARE CORECTAT CU INDICELE CURSURILOR DE SCHIMB EFECTIVE

rită sub forma indicelui de deflaționare a P.N.B. Rata inflației corelată cu modificarea cursuri-

lor indică evoluția prețurilor relative ale mărfurilor țării date pe piețele externe.

Polonia: jaloane ale politicii agricole

PENTRU A SE ASIGURA o dezvoltare dinamică și echilibrată a economiei naționale a Poloniei în actualul cincinal, în domeniul agriculturii se prevede o creștere cu 15—16% a producției sale globale, iar în sectorul zootehnic cu 16—18%. În scopul întăririi bazei tehnico-materiale, investițiile în agricultură urmează să sporească cu aproape 60% față de cincinalul 1971—1975.

După cum sublinia recent revista poloneză „Wies Wspoczesna”, o problemă acută o constituie dispersarea terenurilor agricole. Întrucât mica producție de mărfuri deținea, la mijlocul anului trecut, 79% din întreaga suprafață agricolă. Îmbunătățirea structurii pe calea concentrării treptate a terenurilor în mâna statului și a gospodăriilor colective constituie un obiectiv important, estimându-se că în cursul acestui cincinal circa 2 milioane ha de terenuri vor trece în sectorul socialist, a cărui pondere în ansamblul suprafeței agricole va crește de la 21% în 1975 la aproximativ 30% în 1980.

În luptă cu greutatea

SÎNT NUMEROASE motivele pentru care constructorii de mașini se străduiesc să reducă greutatea produselor lor

În cazul automobilelor reducerea consumului de carburant are o importanță deosebită. În S.U.A. autoritățile au impus constructorilor de automobile un plafon maxim de 8,6 litri/100 km, care urmează să fie realizat până în 1985. Pentru a se atinge acest scop, greutatea medie a vehiculelor va trebui să fie redusă de la 1 700 kg la 1 050 kg. Desigur că o asemenea reducere va necesita realizarea unor inovații majore. Soluțiile se caută prin utilizarea unei cantități tot mai mari de mase plastice în construcția caroseriei, în fabricarea pieselor mecanice și electrice, ceea ce presupune rezolvarea unor dificile probleme de cost, de rezistență a diferitelor tipuri de masă plastică și de modificare a concepției pieselor.

6 000 de roboți industriali

LA BENZILE rulante din diferite uzine din lume lucrează în prezent 6 000 de roboți. După părerea unor experți în materie, producerea și utilizarea roboților se află acum în faza în care se afla utilizarea computerelor în anii '50. Roboții sînt propulsați hidraulic, iar mișcările lor sînt controlate de computere. „Mîinile” lor sînt dirijate de la distanță, putînd ține unelte, apuca obiecte de pe banda rulantă, sorta produse. În total ei pot executa circa 1 000 de operațiuni.

Pînă în prezent firmele care utilizează cel mai mult roboții sînt cele din industria automobilelor. De exemplu, la uzina Fiat din Mirafiori, „lucrează” 18 roboți, eliberînd 20 de oameni pentru

alte activități și permițînd dublarea producției zilnice de cadre de automobile. De pe urma unei singure operațiuni la care se folosesc roboți și unde, datorită acestui lucru, s-a obținut o producție suplimentară, Fiat a economisit 500 000 dolari într-un an.

Reciclarea ambalajelor de sticlă

UTILIZAREA ambalajelor de sticlă vechi ca materie primă în industria sticlei capătă o amploare crescîndă. În Elveția, de pildă, se reciclează astfel anual 50% din ambalajele de sticlă, iar în Franța se află în curs de aplicare un asemenea program pe plan național. Este vorba de a se ajunge ca în 1980 circa 600 000 de tone din cele peste un milion tone de ambalaje din sticlă (produse anual în Franța) să ia drumul fabricilor de sticlă în loc de a polua mediul înconjurător.

După cum relevă revista „L'Usine Nouvelle”, industria sticlei din Franța economisește în acest an circa 15 000 tone de petrol (cu perspective de creștere în viitor), de pe urma faptului că adăugarea unei cantități de sticlă veche în cuptoare permite reducerea substanțială a temperaturii de fuziune, micșorîndu-se totodată cu 250 000 tone necesarul său de materie prime (nisip, carbonat de sodiu și var). De unde și stabilirea unor prețuri suficient de remuneratorii (per tonă) pentru ambalajele colectate, ceea ce stimulează organizarea acestei activități pe scară mare.

Urmează: televizorul... interlocutor

DUPĂ CUM AFIRMĂ cercetătorii, în viitorii 30 de ani televiziunea se va transforma dintr-un mijloc de recepționare pasivă în unul de comunicare reciprocă. Rețeaua de televiziune a viitorului va fi computerizată, putînd face schimb de informații cu bănci, magazine, biblioteci etc. Sistemul este deja folosit, de exemplu în Anglia, cu circuit foarte restrîns, experimental. Calculatorul folosit emite semnale codificate pe care ascultătorii, apăsînd pe butoanele aparatelor lor, le pot decodifica, cerînd tot felul de date ca: ultimele știri, rezultate sportive, prognoza vremii, lista de spectacole etc. Ele sînt deocamdată foarte scumpe, dar se prevede că odată cu trecerea la producția de masă costul lor s-ar putea reduce de circa 40 de ori față de nivelul actual, ajungînd chiar sub 50 de dolari. Într-un fel, un înaintaș al acestui televizor-interlocutor este televiziunea prin cablu care dă spectatorilor posibilitatea să recepționeze la cerere filme, piese, evenimente sportive etc.

Consiliul UNCTAD

LUCRĂRILE sesiunii Consiliului pentru Comerț și Dezvoltare — organ permanent al U.N.C.T.A.D. — desfășurate în luna octombrie a.c. la Geneva, au dat o imagine grăitoare a hotărârii țărilor în curs de dezvoltare de a orienta activitățile U.N.C.T.A.D. îndeosebi spre aspecte legate de lichidarea subdezvoltării, spre intensificarea schimburilor și a cooperării economice între state.

Principalul obiectiv al sesiunii a fost dezbateră și negocierea căilor și posibilităților de aplicare a recomandărilor rezoluțiilor Conferinței de la Nairobi (mai 1976) care vizează întărirea rolului UNCTAD și a eficacității sale ca organ al Adunării Generale a ONU. În acest sens Consiliul a decis: introducerea unei mai mari flexibilități în activitatea organelor UNCTAD; studierea în continuare a interdependenței dintre comerțul internațional, finanțarea pentru dezvoltare și sistemul monetar internațional; analiza a fiecare doi ani, în cadrul sesiunii speciale a Consiliului, a stadiului atins în îndeplinirea rezoluțiilor Adunării Generale care ținesc de instaurarea unei noi ordini economice internaționale; punerea în discuție, la următoarea sesiune ordinară a Consiliului, a propunerilor Secretarului general al UNCTAD privind raționalizarea structurală a comisiilor și organelor subsidiare în vederea întăririi funcțiilor organizației de negociere și deliberare.

Aceste decizii sînt întărite de realizarea consumului asupra unor rezoluții în domeniul instituțional prin care se creează două organisme de o importanță deosebită pentru stadiul actual al negocierilor în domeniile materiilor prime și cooperării economice. Prima rezoluție prevede înființarea unui Comitet interguvernamental special al Programului integrat pentru produsele de bază, care va coordona negocierile și lucrările pregătitoare, se va ocupa de toate problemele de politică generală care se vor ivi, inclusiv stabilirea listei de produse, și va supraveghea executarea măsurilor cuprinse în Programul integral adoptat la Nairobi. Comisia pentru cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare, cel de-al doilea organ creat, va fi însărcinat să analizeze măsurile de sprijin și asistență pe care țările dezvoltate și instituțiile financiare internaționale sînt chemate să le acorde țărilor în curs de dezvoltare.

Pentru a asigura participarea la un nivel ridicat în fazele decisive ale negocierilor s-a convenit organizarea, în anul 1977, a unei sesiuni speciale a Consiliului la nivel ministerial, care să-și concentreze atenția asupra problemei datoriei externe ale țărilor în curs de dezvoltare și acordării de asistență țărilor cel mai puțin dezvoltate.

Țările capitaliste dezvoltate s-au menținut în general pe poziții de expectativă, fără asumarea unor noi angajamente. Reprezentanții lor s-au referit la neconfirmarea prezviunilor făcute la începutul anului privind ieșirea din criză și combaterea inflației, precum și la faptul că alte foruri, în special Conferința pentru cooperare economică internațională de la Paris, au pe agenda lor discutarea problemelor dezvoltării.

Cu toate acestea, țările în curs de dezvoltare, membre ale „Grupului celor 77”, acționînd unitar pentru întărirea funcțiilor UNCTAD de negociere, deliberare și traducere în viață a măsurilor convenite, au obținut consensul în problema „Transferului de resurse reale către țările în curs de dezvoltare”, rezoluție discutată dar neconvenită la Nairobi. Prin această rezoluție li se cere țărilor dezvoltate să-și îndeplinească angajamentul privind ajutorul public pentru dezvoltare (de 0,7% din produsul lor național brut) și să crească contribuțiile către instituțiile financiare internaționale (Banca Mondială, I.D.A. etc.) pentru ca acestea să fie în măsură să pună la dispoziție țărilor în curs de dezvoltare resursele necesare.

Ca țară socialistă și în același timp țară în curs de dezvoltare, membră a „Grupului celor 77”, România a sprijinit ferm adoptarea de măsuri concrete care privesc înlăturarea barierei din calea comerțului internațional, intensificarea schimburilor de mărfuri între țări indiferent de sistemul lor social-economic, reglementarea comerțului cu produse de bază și întărirea cooperării economice între țările în curs de dezvoltare. Pornind de la ideea că noua ordine economică internațională nu se poate clădi pe vechile structuri perimate, delegația noastră s-a situat printre factorii activi care au susținut necesitatea sporirii eficacității și eficienței UNCTAD în cadrul sistemului ONU.

Dan ANTONESCU

Subcontractare

Vasile Marinescu, Zimnicea — Potrivit unor date recente, firma japoneză Nissan Motor produce 2.1 milioane de automobile anual, de două ori mai multe decît în 1968, în vreme ce numărul salariaților săi a sporit în același interval cu numai 10%, de la 46 000 la 51 000. Avînd cu o cincime mai mulți muncitori decît Nissan și anume 61 000 (cu 75% mai mulți decît acum zece ani), firma franceză Peugeot produce anual numai 750 000 automobile (370 000 cu un deceniu în urmă). Directorul general al firmei Peugeot releva că una din principalele explicații ale numărului sensibil mai mare de automobile produse de firmele japoneze în raport cu numărul muncitorilor lor o constituie „extraordnara importanță a acordurilor de subcontractare la care recurg producătorii de automobile din această țară”. Iată de ce mărimea reală a producției unei firme nu poate fi judecată exact după numărul de muncitori.

Dobîndă preferențială

Valentin Danș, București — 1) Prin dobîndă preferențială („prime rate”) se înțelege dobînda pe care băncile comerciale o percep la creditele acordate celor mai buni clienți ai lor. Reducerea ei este considerată ca o măsură de inviorare conjuncturală.

2) În privința rezervelor străine în lire sterline aflate în depozit în bănci din Marea Britanică, vă rugăm să consultați glosarul intitulat „Valută de rezervă”, apărut în nr. 44/1976 al revistei noastre. Fondurile străine publice și particulare în lire sterline depozitate la băncile londoneze se ridică în prezent la aproape dublul rezervelor naționale britanice.

3) Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare este evaluată la 135 miliarde de dolari, din care circa 50 miliarde față de bănci particulare din țări capitaliste dezvoltate. Restul reprezintă datoria în contul unor credite cu dobîndă mai redusă acordate de unele guverne și de instituții financiare cum ar fi Banca Mondială. Mai mult de jumătate din datoria față de guverne străine și BIRD aparține unui număr de patru țări (India, Bangladesh, Pakistan și Egipt), iar peste jumătate din datoria particulară — celorva țări,

printre care Brazilia, Mexic și Coreea de sud.

Contravenții

Pompiliu Dumitrescu, București — Un aspect al acțiunilor întreprinse ca armare a rezistenței consumatorilor din țările capitaliste față de practicile comerciale incorecte îl reprezintă cele 1 335 de contravenții înregistrate într-o perioadă de 12 luni în Anglia la o lege din 1968 reglementînd comerțul, soldate cu amenzi totalizînd 138 960 lire sterline. Cele mai frecvente cazuri priveau descrierea falsă a unor mărfuri și incorectitudini în afișarea prețurilor și tarifelor, releva buletinul Euroforum (nr. 35/1976), care apare la Bruxelles. Alte 2 838 contravenții la legea alimentelor și medicamentelor au atras amenzi de 169 137 lire sterline, cele mai multe în legătură cu nerespectarea naturii și calității necesare a produselor în cauză. În sfîrșit, pentru incorectitudini la măsurarea lungimii sau greutateii unor mărfuri s-au aplicat amenzi în valoare de peste 55 000 lire sterline. În total la organismul public din Anglia însărcinat cu controlul corectitudinii comerțului s-au primit în perioada citată peste 400 000 plîngerii de la consumatori.

Zgîrie-nori

Stela Turlea, Buhuși — Blocurile foarte înalte, denumite popular zgîrie-nori, nu au avut decît un succes efemer în Europa. La Bruxelles, la Paris, programele privind construirea de zgîrie-nori au fost dacă nu abandonate, cel puțin încetinite, dat fiind că mai multe „turnuri” stau de cîțiva ani pe jumătate goale. Într-o anumită măsură fenomenul a apărut și la New York, unde în prezent circa 10% din birouri stau neutilizate, inclusiv în cele două turnuri gemene ale lui World Trade Center (vezi fotografia) cu 100 etaje fiecare, care cuprînd 336 000 m² de birouri, capabile să adăpostească 50 000 funcționari.

Teoretic, construirea în înălțime apare în continuare ca soluție ideală pentru rentabilizarea maximă a capitalului investit pentru cumpărarea terenului, al cărui preț atinge sume fabuloase, mai ales în zonele centrale. În plus, o clădire foarte înaltă devine un element de prestigiu pentru firmele care o ocupă și chiar pentru orașul în care se află, așa cum erau catedralele în Evul Mediu.

Datorită însă costului specific ridicat al construcției (în cazul lui World Trade Center el se apropie de 1 miliard de dolari) și al întreținerii (zeci de ascensoare, aer condiționat, personal numeros), puține firme se hotărăsă să închirieze (și mai puțin să cumpere) birouri în aceste clădiri, releva revista Economia. Alături de argumentele de ordin financiar există și unele de ordin psihologic, imposibilitatea deschiderii ferestrelor, teama de incendiu și de de-

fectarea sistemelor de condiționare a aerului, aglomerația de la ascensoare etc.). La toate acestea se adaugă și o serie de rezerve ținînd de modificarea profundă a peisajului urban, manifeste pregnante în cazul Parisului, de exemplu.

Reuniuni la nivel înalt

Șerban Berindea, Iași — 1) Proxima reuniune la nivel înalt a celor nouă țări membre ale Pieței Comune va avea loc la Haga, la 29 și 30 noiembrie a.c. Despre Asociația europeană a liberului schimb (A.E.L.S.) am scris pe larg în nr. 24/1976, din textul respectiv rezultînd cu claritate că între A.E.L.S. și C.E.E. există deosebiri fundamentale. Următoarea reuniune la nivel înalt a țărilor membre ale A.E.L.S. este prevăzută să aibă loc la Viena, în mai sau iunie 1977.

2) Ne pare rău, dar nu mai dispunem de numerele solicitate. Mijlocul cel mai sigur și în același timp cel mai comod de a vă asigura obținerea cu regularitate a „Revistei economice” rămîne încheierea unui abonament individual, cu atât mai mult cu cît nu numai pentru elevi și studenți, ci și pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional — între care vă numărăm și dv. — costul unui abonament anual la revistă și la suplimentul său săptămînal este acum de 130 lei.

REVISTA ECONOMICĂ

- Un mijloc de informare asupra problemelor ce confruntă economia modernă și de formare a gândirii economice.
- Un instrument de lucru util practicii, prin promovarea celor mai noi metode și concepte de conducere, planificare, organizare, prognoză, marketing, informatică — un instrument de lucru indispensabil specialiștilor din economia modernă.
- Consultații pentru toți cei care sint antrenati in programe de perfecționare profesională și in învățămîntul politico-ideologic de partid.
- Un barometru al evoluției conjuncturii economice internaționale, o reflectare a tendințelor economiei mondiale in opinia unor specialiști de prestigiu.
- Un ghid la dispoziția tuturor lucrătorilor din economie pentru cunoașterea și aplicarea corectă a legislației economice și actelor normative, prin comentarii, adnotări, spețe și consultații.
- Un auxiliar indispensabil in munca lucrătorilor din aprovizionare și desfacere pentru cunoașterea capacităților și stocurilor disponibile, publicate in SUPPLEMENTUL revistei, care se difuzează gratuit tuturor abonaților.

Pentru ca REVISTA ECONOMICĂ să fie accesibilă unui număr cit mai mare de cititori, elevii, studenții, cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional pot incheia abonamente speciale la prețul de 130 lei anual.

Abonamentele se fac la oficiile poștale sau prin mandat poștal pe adresa: Intreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor (I.S.I.A.P) cont 645 130 152, B.N.R.S.R., Piața Științei nr. 1, București.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

U.F.E.T., Sighet — Potrivit anexei II la Legea nr. 12/1971, pot ocupa funcția de maestru și tehnicienii care îndeplinesc condițiile de vechime și studii prevăzute la poziția 67 lit. d din aceeași anexă. Este vorba de absolvenții liceelor de cultură generală care au o vechime de 5 ani ca muncitori calificați sau ca desenatori tehnici. Tehnicienii in cauză trebuie să aibă, in plus, încă cel puțin 5 ani vechime in funcții tehnice. Legea prevede, in acest caz, și necesitatea ca in termen de 3 ani de la numirea in funcția de maștri să absolve un curs special.

In cazul unității dv. aceste condiții sint îndeplinite de:

a) tehnicienii care, fiind absolvenți ai liceului de cultură generală, sint — in plus — și absolvenți ai unei școli de specialitate postliceală cu profil tehnic și care au o vechime in funcții tehnice de cel puțin 10 ani, din care 5 ani ca desenatori tehnici, precum și de:

b) tehnicienii cu studiile sus-menționate care au o vechime totală de cel puțin 10 ani, din care 5 ani ca muncitori calificați.

In ambele cazuri este necesar ca tehnicienii in cauză să absolve cursul special de maștri.

Ing. ROMELIU PAULIC, Ploiești — Potrivit art. 41 alin (3) din Legea retribuirii pentru personalul cu sarcini specifice, cum sint: controlul calității, protecția muncii, controlul financiar intern, juridic și altele similare, retribuiția tarifară se acordă in funcție de realizarea indicatorilor și sarcinilor specifice. Acestea trebuie să reflecte rezultatele activității acestui personal, in ce privește respectarea strictă a normelor și reglementărilor, precum și asigurarea unui control riguros.

Conducerea unității a procedat conform legii cind a stabilit condițiile de acordare a retribuiției, in cazul dv., in raport de îndeplinirea sarcinilor de serviciu ce vă revin pe linia protecției muncii. Faptul că, pentru șeful biroului de organizarea producției s-au stabilit drept condiții de acordare integrală a retribuiției, indicatorii și sarcinile ce decurg din planul unității, corespunde — de asemenea — reglementărilor in vigoare.

MIHAI CODREA, Sighetu Marmăției — Controlorul de bilete din transportul urban de călători este retribuit corespunzător rețelei tarifare prevăzute pentru muncitori, in anexa IV Capitolul VI din Legea nr. 57/1974.

PETRE P. ENCIU, Dăeni, Tulcea. — Potrivit anexei I (condiții minime de pregătire și vechime necesare pentru încadrarea și promovarea muncitorilor calificați) absolvenții cursurilor de specializare postliceală sint încadrați, după absolvire, direct in categoria a doua. Depanatorii radio — T.V., din cadrul cooperativelor de consum (secțiile de pres-tări) sint retribuiți pe baza rețelei tarifare a ramurii construcției de mașini — la nivelul B, regie.

CONSTANTIN BUSUIOC, Suceava — Pentru activități care nu sint specifice profilului de producție, unitățile folosesc muncitori cu meserii corespunzătoare a-celor activități, conform listei de funcții auxiliare aprobate de forul tutelar. Lista de meserii și funcții auxiliare pe care o folosește fiecare minister și organ central este avizată de Ministerul Muncii in conformitate cu prevederile HCM nr. 69/1975 (meseria, categoriile care se pot folosi, nivelurile de retribuire ale rețelelor respective).

Dacă, in perioada la care vă referiți, unitatea in care lucrați avea aprobat in lista funcțiilor auxiliare, pentru funcția de primitor-distribuitor, numai categoria 1 și 2, nu putea angaja și incadra muncitori decit in aceste categorii. In situația cind lista respectivă a fost completată cu categoriile 3 și 4, folosirea acestora nu se poate face decit de la data completării, nu retroactiv.

In prezent, puteți fi promovat, cu respectarea prevederilor art. 22 din Legea nr. 12/1971, in categoria pentru care unitatea are lucrări de primitor-distribuitor, potrivit indicatorului tarifar pentru această meserie.

ION CONSTANTINESCU BĂDESCU, Ploiești — Potrivit prevederilor art. 75 alin. 2, din Legea nr. 57/1974, acordarea unei indemnizații egală cu o retribuiție medie lunară a celui transferat in interesul serviciului se plătește numai in cazul mutării efective in localitatea in care lucrătorul respectiv a fost transferat. Intrucit nu v-ați mutat efectiv in localitatea unde ați fost transferat, rezultă că nu îndepliniți condiția prevăzută de lege și urmează să restituiți indemnizația primită.

Legislația in vigoare nu prevede dreptul la abonament cu mai multe călătorii lunare pentru vizitarea familiei săptămînal.

Revista ECONOMICĂ

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice.

Sumarul nr. 47 din 26 noiembrie 1976

- Doi ani de la cel de-al XI-lea Congres al partidului. Prind viață hotăriri și teze de inestimabilă valoare (Constantin Matei)

ECONOMIE NAȚIONALĂ

PLATFORMELE INDUSTRIALE — UN CONCEPT CU AMFLE REZONANȚE ECONOMICE ȘI SOCIALE

- Acțiune de importanță majoră pentru dezvoltarea economico-socială (Mircea Popescu)
- Unele aspecte specifice ale problematicii organizării și conducerii (prof. dr. Mihai Dumitrescu, Nicolae Oprea)

Facilități și restricții pentru amplasarea viitoarelor investiții (Dan Condrea)

Experiențe in teritoriu. Rezolvări, confirmări, necesități.

• Platforma Bistrița-Vest. Principulul bastion al industriei județului (Jana Albita)

• Platforma „Electroputere” — Craiova. Interconționări între gruparea in centrale și gruparea in teritoriu (Adrian Cojocaru)

• Platforma Tirgoviște-Sud. Analiză-diagnostic și viziunea de perspectivă (Marian Enică)

- Incidențe asupra eficienței activității de construcții (Ion Tudose)

- Sinteza propunerilor 3-16
- Cititorii au cuvîntul 17

TEORII — IDEI

- Coînteresarea materială in socialism — imbinarea interesului individual cu cel social (Gheorghe Răboacă) 18

- Școli • curente • economiști. Subdezvoltarea in actuala confruntare de idei (I) (prof. dr. I. Nicolae Văleanu) 20

- Puncte de vedere. Factorii economici in conținutul legii populației (Emil Mesaroș) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- U.R.S.S. Progresul tehnic in centrul preocupărilor (I. Lemnij) 24

- Tendințe-conjuncturi 26

- Documentar. Pescuitul mondial: niveluri, perspective (Nițu Marin) 2

- Statistică internațională 2

- Mondorama 3

- Curier 3

- Întrebări • răspunsuri 3

Coperta I — Bogdan Stroescu

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, București 22, Sectorul telefon 12 13 69 Cod poștal 71 131 filiala sect. 1 București
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. • Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casă Științei”

PENTRU DV. — LOCURI ÎN RENUMITA STAȚIUNE

FELIX

Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante, București, prin filialele sale din Bd. Republicii nr. 4 și 68 și Bd. N. Bălcescu nr. 35, oferă locuri în serii de 14 — 18 zile la Băile Felix.

— plecări zilnice pînă la data de 10 decembrie a.c. inclusiv,

— reduceri de prețuri,

— cazare confortabilă în elegantele hoteluri „Felix 1“ și „Felix 2“ „Nufărul Mic“ și „Nufărul Mare“. —

Unul din cele mai importante produse ale întreprinderii timișorene este mașina de prelucrat prin electroeroziune tip ELER — O 1. Pentru a veni în ajutorul beneficiarilor, întreprinderea, pune la dispoziție utilizarea, descrierea și caracteristicile tehnice principale ale produsului.

MAȘINA DE PRELUCRAT PRIN ELECTROEROZIUNE TIP ELER — O 1

UTILIZARE

Mașina de prelucrat prin electroeroziune ELER — O 1 se utilizează la prelucrarea pieselor din materiale dure și foarte dure (oțeluri aliate, carburi metalice) dar care prezintă conductibilitate electrică. Se pot prelucra matrițe, scule, piese cu forme complicate, execuția de fante și găuri de dimensiuni mici, extragerea unor scule rupte din piese (burghie, tarozi, alezoare), tăierea de materiale dure și alte lucrări de acest gen.

DESCRIERE

Mașina de prelucrat prin electroeroziune se compune din mașina propriu-zisă cu subsansamble anexe și generatorul de impulsuri tranzistorizat de tip impulsuri comandate. Mașina propriu-zisă se compune dintr-un batiu și montanș de construcție sudată ce susține :

- masa de lucru în coordonate formată dintr-o sanie transversală și una longitudinală pe role ;
- bacul de lucru ce asigură nivelul de lichid dielectric în zona de lucru ;
- capul de lucru ce cuprinde placa portelectrod rigidă cu pistonul hidraulic ce asigură interstițiul constant între piese de prelucrat și electrodul de lucru. În interiorul batiului este cuprins agregatul hidraulic, iar în interiorul montanșului se găsește tabloul electric al mașinii.

Circulația dielectricului este asigurată de grupul de pompare filtrare dielectric.

CARACTERISTICI TEHNICE PRINCIPALE

- Dimensiunile mesei de lucru 600×400 mm
- Cursele mesei de lucru 410×225 mm
- Precizia de deplasare a mesei prin dispozitivul de citire optică 0,01 mm
- Dimensiunile interioare ale bacului de lucru 925×500 mm
- Dimensiunile plăci port electrod 300×180 mm
- Distanța maximă dintre suprafața mesei și placa port electrod 555 mm
- Cursa maximă a saniei capului de lucru 300 mm
- Cursa maximă de deplasare automată a plăcii port electrod 200 mm
- Masa maximă de încărcare a pistonului 50-200 kg.
- Capacitatea rezervorului dielectric 460 l.

GENERATORUL DE IMPULSURI

- Curent nominal în timpul de scinteiere la tensiunea nominală de 20 V 61 A ±15%
- Curent maxim de scinteiere la tensiunea de descărcare de 30 V 51 A ±15%
- Tensiunea în gol 85 V
- Durata impulsului reglabil în 12 trepte între valorile 2,5 până la 1 800 Ms.
- Durata pauzei reglabilă în 12 trepte între valorile 2,5 la 1 800 Ms.
- Valoarea medie a curentului max. de lucru 40 A
- Puterea absorbită de la rețea șetar de suprafinisare 5,2 KVA
- Tensiunea de mers în gol 250 V
- Nivele de energie în 10 trepte 0,06-3,12 mJ
- Nr. de trepte a frecvenței de descărcare 10
- Tensiunea de alimentare 3×380V+N ±10%
- Electrozi de lucru : din cupru grafit, aliaje, cupru, wolfram, oțel
- Capacitatea maximă de îndepărtare pentru prelucrarea oțelurilor tratate și cu electrod de cupru tehnic este de cel puțin 210 mmc/min.
- Sistem de măsurare numerică la cerere
- Filtrare electrostatică a lichidului dielectric la cerere

